

ଡ୍ରାଇଭିଂ ଗାଇଡ୍

ଭାରତରେ ନିରାପଦ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବହାରିକ ପୁସ୍ତକ।

କାରଣ ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଏ

କପିରାଜର୍ ଏବଂ ଲାଇସେନ୍ସ ନୋଟିସ୍

© 2025 ସେଥି ରାଧିନାମ୍, saferoadsindia.org™

ଏହି କାୟସ୍ୱର୍ଟି କ୍ରିଏଟିଭ୍ କମନ୍ସ ଆଟ୍ରିବ୍ୟୁସନ୍-ଶେୟାରଆଲାଇକ୍ 4.0 ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଲାଇସେନ୍ସ ଅଧୀନରେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ।

ଆପଣ ଏହା କରିବାକୁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି:

- ସେୟାର କରନ୍ତୁ — ଯେକୌଣସି ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା ଫମର୍‌ଗରେ ସାମଗ୍ରୀକୁ କପି କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପୁନଃବର୍ଣ୍ଣନ କରନ୍ତୁ।
- ଅନୁକୂଳନ - ଯେକୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, ଏପରିକି ବାଣିଜ୍ୟିକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ, ମିଶ୍ରଣ, ରୂପାନ୍ତର ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ସତ୍ତରାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ:

- ଆଟ୍ରିବ୍ୟୁସନ୍ — ଆପଣଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ରେଡିଟ୍ ଦେବାକୁ ପଡିବ, ଲାଇସେନ୍ସର ଏକ ଲିଙ୍ଗ୍ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସୂଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ।
- ସମାନ ଭାବରେ ସେୟାର କରନ୍ତୁ — ଯଦି ଆପଣ ଏହି କାମକୁ ପୁନଃମିଶ୍ରିତ କରନ୍ତି, ରୂପାନ୍ତରିତ କରନ୍ତି, କିମ୍ବା ଏହାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ ସମାନ ଲାଇସେନ୍ସ ଅଧୀନରେ ଆପଣଙ୍କର ଅବଦାନକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ପଡିବ।
- କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ - ଆପଣ ଆଇନଗତ ସତ୍ତରାବଳୀ କିମ୍ବା ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯାହା ଲାଇସେନ୍ସ ଅନୁମତି ଦେଇଥିବା ଯେକୌଣସି କାୟସ୍ୱର୍ଟି କରିବାରୁ ଅନୁମୋଦିତ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କରେ।

ଲେଖକ: ସେଥି ରାଧିନାମ୍

ଯୋଗାଯୋଗ: feedback@saferoadsindia.org

saferoadsindia.org™ ଏବଂ saferoadsbharat.org™ ହେଉଛି ଭାରତରେ ବାଖଲ ହୋଇଥିବା ଚେରତମାକର, ଯାହା ଡ୍ରାଇଭିଂ ଗାଇଡ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷାରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସାବରଜନୀନ-ଶିକ୍ଷା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ।

ଏହି ମାନୁଆଲକୁ ଜୀବନ୍ତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଭାନି ଏସ୍. ଆମିଂଟ୍‌କ ଅକ୍ଲାନଡ୍ ସମଥରନ୍ ପାଇଁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ।

ବ୍ୟବହୃତ ସନ୍ଦର୍ଭ ପାଇଁ ପରିଶିଷ୍ଟ D ଦେଖନ୍ତୁ।

ଏହି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟଟି ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ-ସୁରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମାଗଣାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ରାଜ୍ଯ ଏଜେନ୍ସି, ଡ୍ରାଇଭିଂ ସ୍କୁଲ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରେ।

ଅକ୍ଟୋବର 2025 ରେ **saferoadsindia.org™** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ସାରା ଭାରତରେ ଶିକ୍ଷାଥରୀ ଡ୍ରାଇଭର, ପୁରଶିକ୍ଷକ, ଅଭିଭୂତ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରବକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଶିକ୍ଷାଗତ ସମ୍ବଳ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି। ଏହା ନିରାପଦ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପାଇଁ ଏକ ମାଗରଦଶିର୍କା ଭାବରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ଆଇନଗତ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ।

ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ (୧୯୮୮), କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ, ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ (୨୦୧୯), ଏବଂ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ସରକାରୀ ବିଦ୍ୱିତଗୁଡ଼ିକ ରୂପାନ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ରହିବେ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରମୁଖ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଦାୟୀ। ଏହି ମାନୁଆଲର ଲେଖକ ଏବଂ ପ୍ରକାଶକମାନେ ଅପରାଧବହାର, ଭୁଲ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କିମ୍ବା ସରକାରୀ ଆଇନ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ପାଳନ ନକରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ।

ଏହି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟର ଅଣ-ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱପକ୍ଷତା ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ମାନୁଆଲ୍ ସମ୍ପାଦନା ସହିତ ମେସିନ୍ ଅନୁବାଦ ଦ୍ୱାରା ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣରୁ ନିଆଯାଇଛି। ଯଦି କିଛି ଅଜବ ଦେଖାଯାଉଛି, ଦୟାକରି ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣ ଦେଖନ୍ତୁ।

ମୁଖବନ୍ଧ	11
ଅଧ୍ୟାୟ ୧: ପରିଚୟ	13
୧.୧ ଏହି ମାନ୍ୟତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	13
୧.୨ ସରକାରୀ ପ୍ରୟାସର ସ୍ୱୀକୃତି	13
୧.୩ ଆଇନଗତ ଭିତ୍ତିଭୂମି	14
୧.୪ କାହିଁକି ନିୟମ ରହିଛି	15
୧.୫ ଦ୍ରୁତଗତିଯାନର ଦାୟିତ୍ୱ	16
୧.୬ ରାସ୍ତାରେ ନାଗରିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତା	16
୧.୭ ଭାରତରେ ଦ୍ରୁତଗତି ଶାସନରେ ସାଧାରଣ ଧାରଣା	18
୧.୮ ଏହି ମାନ୍ୟତା କିପରି ବ୍ୟବହାର କରିବେ	19
୧.୯ ଭବିଷ୍ୟତର ଅନୁକୂଳନଶୀଳତା	19
୧.୧୦ ଲାଇସେନ୍ସ ନୋଟିସ୍	19
୧.୧୧ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	20
ଅଧ୍ୟାୟ 2: ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇବା	21
୨.୧ କାହିଁକି ଏକ ଲାଇସେନ୍ସ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ	21
୨.୨ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ବୟସ ଆବଶ୍ୟକତା	21
୨.୩ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ	22
୨.୪ ସ୍ଥାୟୀ ଲାଇସେନ୍ସ	23
୨.୫ ନବୀକରଣ, ନକଲ, ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ	24
୨.୬ ନିଲମ୍ବନ ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟତା	24

୨.୭ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଦ୍ରାଘତା ପରମିଟ୍ (IDP)	25
୨.୮ ସିଷ୍ଟମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା	25
୨.୯ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ଲାଭସେନ୍ସ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.	25
୨.୧୦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	26
ଅଧ୍ୟାୟ 3: ଆପଣଙ୍କର ଯାନବାହନକୁ ଜାଣନ୍ତୁ	27
୩.୧ ଆପଣଙ୍କ ଯାନବାହନ କାହିଁକି ଜାଣନ୍ତି?	27
୩.୨ ଯାନବାହାନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	27
୩.୩ ଦ୍ରାଘତା ପୂର୍ବରୁ ଯାଅ	29
୩.୪ ରାସ୍ତାଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ଆଇନଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ	30
୩.୫ ବହନ କରିବାକୁ ଥିବା ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକ	30
୩.୬ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ମୌଳିକତା	31
୩.୭ ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ	31
୩.୮ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ଯାନବାହନ ଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.	32
୩.୯ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	32
ଅଧ୍ୟାୟ ୪: ରାସ୍ତାର ନିୟମ	34
୪.୧ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ	34
୪.୨ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ	35
୪.୩ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗନାଲ	36
୪.୪ ରାସ୍ତାର ଅଧିକାର	37
୪.୫ ଲେନ୍ ଶୃଙ୍ଖଳା	40
୪.୬ ଗତି ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	41

୪.୭ ଓଭରଟେକିଂ	42
୪.୮ ଅଟକିବା ଏବଂ ପାର୍କିଂ କରିବା	42
୪.୯ ହର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆଲୋକର ବ୍ୟବହାର	43
୪.୧୦ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ	44
୪.୧୧ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ରାସ୍ତାର ନିୟମ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.	44
୪.୧୨ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	45
ଅଧ୍ୟାୟ ୫: ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ	46
୫.୧ ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସହିତ ପରିଚୟ	46
୫.୨ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା	46
୫.୩ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମନୋଭାବ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା	48
୫.୪ ରାସ୍ତା ବାଣ୍ଟିବା	48
୫.୫ ନିରାପଦ ଦୂରତା ବଜାୟ ରଖିବା	49
୫.୬ ଦର୍ପଣ ଏବଂ ସଙ୍କେତ ବ୍ୟବହାର କରିବା	50
୫.୭ ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା	52
୫.୮ ବିଭିନ୍ନ ପରିଚାଳନା କରିବା	52
୫.୯ ଗତି ପରିଚାଳନା	53
୫.୧୦ ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ନାଗରିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା	54
୫.୧୧ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପାଇଁ ts	54
୫.୧୨ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	55
ଅଧ୍ୟାୟ 6: ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ	56
୬.୧ ପରିଚୟ	56

୭.୨ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ପାଇଁ ବିପଦ	56
୭.୩ ହେଲମେଟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଗିଅର	57
୭.୪ ନିରାପଦ ଚଳାଇବା ଅଭ୍ୟାସ	57
୭.୫ ମଦ୍ୟପାନ, ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଳାନ୍ତି	58
୭.୬ ଦୁର୍ବଳ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ: ପଦଯାତ୍ରୀ	59
୭.୭ ସାଇକେଲ ଚାଳକ	59
୭.୮ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି	60
୭.୯ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.	60
୭.୧୦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	61
ଅଧ୍ୟାୟ ୭: ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗାଡି ଚାଳନା	62
୭.୧ ପରିଚୟ	62
୭.୨ ରାତିରେ ଗାଡି ଚାଳନା	62
୭.୩ ବର୍ଷାରେ ଗାଡି ଚାଳନା	63
୭.୪ କୁହୁଡ଼ି ଏବଂ କମ୍ ଦୃଶ୍ୟମାନତା	63
୭.୫ ପାହାଡ଼ିଆ ଏବଂ ପାହାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା	64
୭.୬ ଗ୍ରାମୀଣ ରାସ୍ତା	65
୭.୭ ଭାରୀ ଯାତାୟାତ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିସ୍ଥିତି	65
୭.୮ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି	66
୭.୯ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ସ୍ପଟନ୍ତ୍ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଇଁ ts	67
୭.୧୦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	68
ଅଧ୍ୟାୟ ୮: ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ	69

୮.୧ ପରିଚୟ	69
୮.୨ କାହିଁକି ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ଅଛି	69
୮.୩ ସାଧାରଣ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ	69
୮.୪ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ	70
୮.୫ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ	71
୮.୬ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ପରିଣାମ	72
୮.୭ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ts	72
୮.୮ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	73
ଅଧ୍ୟାୟ ୯: ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା	74
୯.୧ ପରିଚୟ	74
୯.୨ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରାଥମିକତା	74
୯.୩ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ମୌଳିକ ବିଷୟ	75
୯.୪ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଘଣ୍ଟା	76
୯.୫ ଦର୍ଶନୀଙ୍କ ଭୂମିକା ଏବଂ ଉତ୍ତମ ସାମରିଟାନ ଆଇନ	77
୯.୬ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କିଟ୍ ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସାମଗ୍ରୀ ବହନ କରିବା	77
୯.୭ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ: ଆଇନଗତ ଏବଂ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ	78
୯.୮ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ଦୁର୍ଘଟଣା ପରିସ୍ଥିତିରେ ts	79
୯.୯ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	80
ଅଧ୍ୟାୟ ୧୦: ନମୁନା ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା	81
୧୦.୧ ପରିଚୟ	81
୧୦.୨ ବହୁବିକଳ୍ପ ପ୍ରଶ୍ନ	81

୧୦.୩ ସତ୍ୟ କି ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଶ୍ନ	82
୧୦.୪ ପରିସ୍ଥିତି-ଆଧାରିତ ପ୍ରଶ୍ନ	83
୧୦.୫ ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ	83
୧୦.୬ ସାରାଂଶ	84
୧୦.୭ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ	84
ପରିଶିଷ୍ଟ କ: ଭାରତର ପଥ ଚିହ୍ନ	86
ପରିଶିଷ୍ଟ ଖ: ଭାରତରେ ଗ୍ରାଫିକ ମୂଲ୍ୟ	102
ପରିଶିଷ୍ଟ ଗ: ପ୍ରମୁଖ ଆଇନଗତ ଅନ୍ୟତନ (୨୦୧୭ ବନାମ ୨୦୧୯)	104
ଭାଗ A: ଡ୍ରାଇଭର-ଫେସିଂ ଅପଡେଟ୍ସ	105
ଭାଗ B: ସାଂସ୍ଥାଗତିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ଅନ୍ୟତନ	108
ପରିଶିଷ୍ଟ D: ସନ୍ଦର୍ଭ ସାମଗ୍ରୀ	109

ମୁଖବନ୍ଧ

ଭାରତରେ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସୁଯୋଗ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ପ୍ରତିବର୍ଷ, ପ୍ରତିରୋଧଯୋଗ୍ୟ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ହଜାର ହଜାର ଜୀବନ ହରାଏ। ଏହିପରି ଅନେକ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ଲୋକମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ମାଗନ୍ଦ୍ୱାରଣର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଘଟେ - କିପରି ସୁରକ୍ଷିତ, ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବେ ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ, ସଂରଚିତ ସୂଚନା।

ଅନେକ ଦେଶରେ, ସରକାରୀ ଡ୍ରାଇଭିଂ ମାନୁଆଲ୍ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ରାସ୍ତା ନିୟମ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ ଶିଖିବା ପାଇଁ ମୂଳଦୁଆ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରେ। ଭାରତରେ, କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଇନକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛନ୍ତି, କଠୋର ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି, ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ଚଳାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପର୍କ କରିଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ, ଶିକ୍ଷାପର୍ଯ୍ୟାୟ-ଅନୁକୂଳ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ କୌଣସି ଏକକ, ସମନ୍ୱିତ ମାନୁଆଲ୍ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ପ୍ରୟତ୍ନ ହୋଇନାହିଁ। ଏହି ପୁସ୍ତକ ସେହି ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରିବାର ଏକ ପ୍ରୟାସ - ସରକାରୀ ପ୍ରୟାସ ସହିତ ଠିଆ ହେବା ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିକ ସୁଗମ କରିବା।

ଯଦିଓ ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ ନୀତି ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗାଡ଼ି ଚାଳକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ, ଏବଂ ରାସ୍ତାରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ କିପରି ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ ତାହା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରେ।

ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସରଳ: ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ ପ୍ରତିଦିନ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି। ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ଭାରତକୁ ନେଇ ବ୍ୟବହାରିକ ମାଗନ୍ଦ୍ୱାରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯିଏ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କ ସହିତ ସିଧାସଳଖ କଥାବାରତ୍ତା କରନ୍ତି।

ପୁଷ୍ଟି

ଭାରତରେ, ଲୋକମାନେ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଉପାୟରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଶିଖନ୍ତି। କିଛି ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍ଥାନୀୟ ରାସ୍ତାରେ ପିତାମାତା, ସମ୍ପର୍କୀୟ କିମ୍ବା ବନ୍ଧୁମାନେ ଶିଖାଉଥାନ୍ତି; ଅନ୍ୟମାନେ ବୃତ୍ତିଗତ ଡ୍ରାଇଭିଂ ସ୍କୁଲରେ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି ଯାହା ସଂରଚିତ ପାଠ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଲାଇସେନ୍ସ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ। ଉଭୟ ପିଲାଙ୍କୁ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକ୍ ନେଭିଗେଟ୍ କରିବା ପାଇଁ ମୌଳିକ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦାନ କରେ।

ତଥାପି, ପ୍ରାୟତଃ ଯାହା ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥାଏ, ତାହା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଯାହା ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ - ଯାହା ନିୟମ ପଛର କାରଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ରାସ୍ତା ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ସଂଯୋଗ କରେ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଅଭ୍ୟାସକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ। ଏହି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ନୂତନ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଭିଜ୍ଞତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି, ଯାହା ଅସମାନ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂରକ୍ଷକ ଆଡ଼କୁ ନେଇପାରେ।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ବିଦ୍ୟମାନ ତାଲିମ ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତିକୁ ପରିପୂରକ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି। ଏହା ଆଇନ, ନିୟମ

ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ମାଗନ୍ଦଗରନ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଏକତ୍ରିତ କରେ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସହଜ କରିଥାଏ। ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରଳ: କେବଳ ଶିକ୍ଷାଥରୀମାନଙ୍କୁ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନୁହେଁ, ବରଂ ଭାରତୀୟ ରାସ୍ତାରେ ସୌଜନ୍ୟ, ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ସଂସ୍କୃତିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ କାହିଁକି

ସରକାରୀ ଆଇନଗତ ନିୟମାବଳୀ ପରି ନୁହେଁ, ଯାହା ଆଇନଗତ ଭାଷାରେ ଲେଖାଯାଇଛି, ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ସରଳ, ବ୍ୟବହାରିକ ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖାଯାଇଛି। ଏହା ଶିକ୍ଷାଥରୀ, ଅଭିଭୂତ ତ୍ରାଇଭର, ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରବକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି। ଯେହେତୁ ଲୋକମାନେ ନିୟମ ଏବଂ ମାଗନ୍ଦଗରନ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଏହାର କାରଣ ବୁଝିପାରନ୍ତି, ଏହି ମାନୁଆଲ୍ କେବଳ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ। ଏହା ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ରାଜ୍ୟ ଏଜେନ୍ସି କିମ୍ବା ଏନଡିଓମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ କିପରି ସଂଗଠିତ ହୋଇଛି

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ଦଶଟି ଅଧ୍ୟାୟ ଏବଂ ପରିଶିଷ୍ଟରେ ବିଭକ୍ତ। ଏହା ନିରାପଦ ଗାଡି ଚାଳନା ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଏବଂ ନାଗରିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତା'ପରେ ଯାନବାହାନ ଡିଜାଇନ୍, ରାସ୍ତା ନିୟମ, ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡି ଚାଳନା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ। ପରବର୍ତ୍ତରୀ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତା ଅଂଶୀଦାର, ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା, ଏବଂ ନମୁନା ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରେ। ପରିଶିଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ, ଆଇନଗତ ଅପତେଚ୍ଚ ସାରାଂଶ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭ ପ୍ରଦାନ କରେ।

ଏକ ନିବନ୍ଧ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ

ଏହା ମାନୁଆଲର ସଂସ୍କରଣ 1.0। ଏହା ଶେଷ ଗର୍ବ ନୁହେଁ। ଭବିଷ୍ୟତ ସଂସ୍କରଣରେ ଏହାକୁ ଆହୁରି ଗଠିଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଶିକ୍ଷାଥରୀ, ପ୍ରଶିକ୍ଷକ, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଏନଡିଓ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଏଜେନ୍ସିଗୁଡ଼ିକଙ୍କଠାରୁ ମତାମତ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛୁ।

ଅସ୍ଥାବଳୀ

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ସ୍ପଷ୍ଟତା ପାଇଁ ସରକାରୀ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀକୁ ସରଳ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ। ଯଦି ଏହି ମାଗନ୍ଦଗରୀକାରେ ଥିବା କୌଣସି ନିମିଷ ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ, କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀଠାରୁ ଭିନ୍ନ, ତେବେ ଆଇନ ସବର୍ଦ୍ଧା ପ୍ରଚଳିତ ହେବ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୧: ପରିଚୟ

୧.୧ ଏହି ମାନୁଆଲର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କେବଳ ଚଳ ଉପରେ ଥିବା ମେସିନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ କିଛି। ଏହା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ଯାହା ପାଇଁ ସଚେତନତା, ବିଚାର ଏବଂ ସବେରାପରି ଦାୟିତ୍ୱ ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ, ସେ ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ, ବସ୍ ଯାତ୍ରୀ, ଟ୍ରକ୍ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ କାର କିମ୍ବା ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ପରିବାର ସହିତ ସ୍ଥାନ ବାଣ୍ଟି ନିଅନ୍ତି। ଜଣେ ଭଲ ଡ୍ରାଇଭର କେବଳ ରାସ୍ତାର ନିୟମକୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ବରଂ ଅନୁମାନିତ ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଧିକାରକୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ଭାରତର ଶିକ୍ଷାଥରୀ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ, ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଭାବରେ କିପରି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବେ ସେ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ, ସଂଗଠିତ ମାଗରଦଶରୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି। ଏହା କେବଳ ଲାଇସେନ୍ସ ପରୀକ୍ଷା ପାସ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ନୁହେଁ। ଭଲ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ ଶିଖିବାରେ ପ୍ରକୃତରେ ଆଗ୍ରହୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଲେଖାଯାଇଛି। ଏହା ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସୁରକ୍ଷିତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାର, ଉନ୍ନତ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଆଚରଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ। ସରକାରୀ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାରିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏବଂ ଉଦାହରଣ ସହିତ ମିଶ୍ରଣ କରି, ଏହା ଏକ ଏକମାତ୍ର, ନିଉରୋଯୋଗ୍ୟ ମାଗରଦଶିକା ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଯାହାକୁ ଶିକ୍ଷାଥରୀ, ପ୍ରଶିକ୍ଷକ, ଏନଡିଓ ଏବଂ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉଭୟ ବୁଝିପାରିବେ।

ଟିପ୍ପଣୀ: ଭାରତରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ କେବେ ଡ୍ରାଇଭର ଦେଖି ନାହାଁନ୍ତି।'ର ମାନୁଆଲ୍ କିମ୍ବା ଜଣେ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ's ମାଗରଦଶିକା। ପ୍ରଥମେ, ଏହି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟଟି ଲମ୍ବା ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏହା ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅନେକ ମାନୁଆଲ୍ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ। ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ଆପଣଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନକ୍ରମେ ମାଗରଦଶରୁ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଏପରି ଏକ ଉପାୟରେ ଯାହା ଅନୁସରଣ କରିବା ସହଜ ହେବ।

୧.୨ ସରକାରୀ ପ୍ରଶ୍ନାସର ସ୍ୱୀକୃତି

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ, ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଭୟ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଉନ୍ନତି ଆଣିଛନ୍ତି। ଦ୍ରୁତ ଆଇନ, ୨୦୧୯ର ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ନୂତନ ନିୟମ ସେଟ୍, ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଭିଯାନ, କଠୋର ପ୍ରବଚନ ଏବଂ ଭିଡିଓଗୁଡ଼ିରେ ନିବେଶ ଏହି ପ୍ରଗତିରେ ଏକ ଅଂଶ। ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଜୀବନ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ବିଦ୍ୟମାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସହିତ କାମ କରେ, ସମାନ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଶିକ୍ଷାଥରୀ-ଅନୁକୂଳ ଉପାୟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ। ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ସରକାରୀ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା, ସେଗୁଡ଼ିକର କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋଚିତ କରିବା ଏବଂ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ଅଭ୍ୟାସରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା। ଯଦି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏହାକୁ ଉପଯୋଗୀ ମନେ କରନ୍ତି ତେବେ ସେମାନେ ଏହି ମାନୁଆଲ୍‌କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ଅନୁରୋଧ ଅନୁଯାୟୀ ଜନହିତକର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଲାଇସେନ୍ସ ଉପଲବ୍ଧ।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍‌ରେ ଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ମାଗରୁଦ୍ଧର ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ। ଯଦିଓ ରାସ୍ତାର ଅବସ୍ଥା ସ୍ଥାନ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତାର ନୀତି ସବୁଠି ସମାନ ରହିଥାଏ।

୧.୩ ଆଇନଗତ ଭିତ୍ତିଭୂମି

ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ, ୧୯୮୮, ଯାହା ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ଦ୍ୱାରା ଅପଡେଟ୍ କରାଯାଇଛି, ଭାରତରେ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା। ୨୦୧୯ ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲା (ଯଥା, ଟାକ୍ସା 194B ଅନୁଯାୟୀ ସିଟ୍‌ବେଲ୍ଟ ନ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ 1,000), ଏସ୍ପାରବ୍ସାଗ ଭଳି ବାୟୁଚାରୁଳକ ସୁରକ୍ଷା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ଭଲ ସାମାରିଟାନଟ୍‌କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା। ମୋଟର ଯାନ (ଚାଳନା) ନିୟମାବଳୀ, 2017, ଏହି ଆଇନଗୁଡ଼ିକର ପରିପୁରକ, କେବଳ 2019 ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନ ବ୍ୟତୀତ। ଏହି ଆଇନଗୁଡ଼ିକ ବାୟୁଚାରୁଳକ କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟତଃ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଆଇନଗତ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରେ।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ମୁଖ୍ୟ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସରଳ, ପ୍ରତିଦିନର ଜଂରାଜୀରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାଥରୀମାନେ ଶୀଘ୍ର ବୁଝିପାରିବେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ। କେତେକ ସମୟରେ, ଆମେ ଏହି ମାଗରୁଦ୍ଧରୁ ଏକ ଆଇନଗତ ନିୟମ କିପରି ଲେଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା କିପରି ଦେଖାଯାଉଛି ତାହା ଦେଖାଇ ପାଥକଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥାଉ। ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଇନକୁ ବଦଳାଇବା ନୁହେଁ, ବରଂ ଦୈନନ୍ଦିନ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ଏହାର ଅର୍ଥ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ କରିବା। କଡ଼ତ୍ୱପକ୍ଷ ସବର୍ଦ୍ଧା ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମ ସହିତ ରହିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହି ମାଗରୁଦ୍ଧରୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସମୟରେ ଏହାର ଅର୍ଥ ଅନୁସରଣ କରିବା ସହଜ କରିଥାଏ।

ଉଦାହରଣ 1:

- ଆଇନଗତ ଶବ୍ଦାବଳୀ (ମୋଟର ଯାନ ଆଇନରୁ): “ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ମୋଟର ଯାନ ଚଳାଉଥିବାବେଳେ, ସାବରୁଦନୀନ ସ୍ଥାନରେ ସତକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ସତକର୍ତ୍ତାର ସହିତ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି ନକରି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଯାନ ଚଳାଉଥିବେ।”
- ଆମର ଗାଈର୍‌ଶବ୍ଦାବଳୀ: “ସବର୍ଦ୍ଧା ସତକର୍ତ୍ତାର ସହିତ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କେହି ବିପଦରେ ନ ପଡ଼ନ୍ତି।”

ଉଦାହରଣ ୨:

- ଆଇନଗତ ଶବ୍ଦାବଳୀ (ନିୟମ ୨୭, CMVR): “ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର, ରାସ୍ତା ଛକରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ, ରାସ୍ତାରେ ଆସୁଥିବା ଟ୍ରାଫିକ୍ ତାହା ଡ୍ରାଇଭର ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଛାଡ଼ିଦେବେ, ଯଦି କୌଣସି ସାଇନ ବୋର୍ଡ୍ କିମ୍ବା ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ନିଦେବର୍ତ୍ତୀ ନଥାଏ।”
- ଆମର ଗାଇଡ଼ ଶବ୍ଦାବଳୀ: “କୌଣସି ଛକରେ, ଆପଣଙ୍କ ଡ୍ରାଇଭର ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଆସୁଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଥମେ ଯିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ, ଯଦି କୌଣସି ସାଇନ ବୋର୍ଡ୍ କିମ୍ବା ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ୍ ଅନୁମତି ନ କୁହନ୍ତି।”

୧.୪ କାହିଁକି ନିୟମ ରହିଛି

ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ମନମୁଖୀ ନୁହେଁ। ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଜ୍ଞତା, ଦୁର୍ଘଟଣା ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଯାହା ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ରାସ୍ତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି। ଯେତେବେଳେ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ନିୟମ ପଛର କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝନ୍ତି, ସେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ। ତେଣୁ ଏହି ମାନୁଆଲ୍ କେବଳ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ତାହା ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା କାହିଁକି ଅଛି ଏବଂ ଏହା କିପରି ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ ତାହା ମଧ୍ୟ ବୁଝାଏ।

ଭାରତୀୟ ନୂତନ ବାସ୍ତବତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଅପଡେଟ୍ କରାଯାଏ। ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନକୁ ଅଧିକ କଠୋର କରିଥାଏ। ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ମଦ୍ୟପାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଏବଂ ଲାଇସେନ୍ସ ବିନା ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଭଳି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ବହୁ ଗୁଣ ଅଧିକ ହୋଇଯାଏ। ନୂତନ ଯାନରେ ଏୟାରବ୍ଲାସ୍, ଆଣ୍ଟିଲକ୍ ବ୍ରେକିଂ ସିଷ୍ଟମ୍ (ABS), ଏବଂ ସମସ୍ତ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପାଇଁ ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ ଭଳି ସୁରକ୍ଷା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏବେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ଏବଂ ଏବଂ ସ୍ପିଡ୍ କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଚାଲାଣ ବ୍ଲିଣ୍ଡସ୍ପୋଟ୍ କରାଯାଇଛି। ପ୍ରବେଶରତ୍ନକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି। ଏହି ଆଇନ ଦୁର୍ଘଟଣା ପ୍ରତିତତ୍ତ୍ୱ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଭଲ ସମ୍ପର୍କମାନମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ।

ସ୍ପିଡ୍ କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଚାଲାଣ ଭଳି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାକୁ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି। ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଚାଲାଣର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କେବଳ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ ନୁହେଁ, କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକୁ ଧରିପାରିବା ଯଦି ଆପଣ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଚାଳନା କରନ୍ତି କିମ୍ବା ସିଗନାଲ୍ ଡେଇଁ ଯାଆନ୍ତି, ତେବେ ଜରିମାନା ସିଧାସଳଖ ଆପଣଙ୍କ ଘର କିମ୍ବା ଫୋନ୍ରେ ପହଞ୍ଚିବ। ଶେଷରେ, ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଘଟୁଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ନାବାଳକଙ୍କ ପିତାମାତା, ଠିକାଦାର ଏବଂ ନାଗରିକ ସଂଗଠନ ଉପରେ ଅଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି।

ଏହି ସଂସ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସରଳ ସତ୍ୟକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରେ: ନିୟମ ରହିଛି କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନେ ସମ୍ମାନର ସହଭାଗୀ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତି ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ହୋଇଯାଏ।

ଭାରତ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବାରେ ନିରନ୍ତର ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି, ତଥାପି ପ୍ରତିବର୍ଷ ସଡ଼କରେ ପ୍ରାୟ ହରାଇବାର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ରହିଛି। ପରିଶିଷ୍ଟ B ସମସ୍ତ ସହିତ ଏହି ସରକାରୀ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସାରାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହା ଦର୍ଶାଏ

ଯେ ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କାହିଁକି ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣରୁ (ପରିସଂଖ୍ୟାନକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ IIT-ଦିଲ୍ଲୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କରୁ ସତକର୍ତ୍ତାର ଟିପ୍ପଣୀ ମଧ୍ୟ ଦେଖନ୍ତୁ)।

୧.୫ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ମୁଖ୍ୟତଃ କାର୍ ଚାଳକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲେଖାଯାଇଛି, କାରଣ କାଗୁର୍ତ୍ତିକ ଭାରତର ଏକ ସାଧାରଣ ଏବଂ ବୃହତ୍ ପାଠ୍ୟିକ ଅଂଶ। ଟ୍ରାଫିକ୍ ମିଶ୍ରଣ। ଏଠାରେ ଅନେକ ନୀତି ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଆମର ଧ୍ୟାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର ଚାଳକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଉପରେ। ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ—ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ, ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ, ବସ୍ ଏବଂ ଟ୍ରକ୍—ସେମାନେ କାର ଚାଳନା ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଆକୃତ କରାଯାଏ।

ଭାରତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କ ନିଜ ଗାଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି। ଏହି ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ଭାରତରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ମୂଳଦୁଆ।

- ସବୁବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଯାନବାହନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା—ପ୍ରବଳ ଟ୍ରାଫିକ୍ ହେଉ, ବନ୍ଧୁ ହେଉ, କିମ୍ବା ରାଜପଥରେ।
- ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଙ୍କେତ, ସିଗନାଲ୍ ଏବଂ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରିବା।
- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିପଦରେ ପକାଇବା କିମ୍ବା ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଏଡାଇବା।
- ଭିଡ଼ କିମ୍ବା ଚାପପୁର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ନାଗରିକ ବୃତ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା।
- ପାଦଚାରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ ଏବଂ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଆରୋହୀଙ୍କ ଭଳି ଦୁର୍ବଳ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦେବା।

ସାରା ଭାରତରେ ଲାଇସେନ୍ସ ଏବଂ ପ୍ରବତ୍ତରନ୍ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥିବାରୁ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମାବଳୀ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଗୁଜରାଟ RTO ପାଇଁ ଜଣେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର-ଆଧାରିତ ଟିକ୍ଷାଧାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି।s ଲାଇସେନ୍ସ ପରୀକ୍ଷା, ଯେତେବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀ ଲିଖିତ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ମିଶ୍ରଣ ବ୍ୟବହାର କରେ। ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଅନୁପାଳନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ RTO ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ।

ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଏକ ସୁବିଧା ଏବଂ ଏକ ସାମାଜିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ। ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନାକାରୀମାନେ ରାସ୍ତାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁସ୍ଥ, ଅଧିକ ଅନୁମାନଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଧିକ ମାନବିକ କରନ୍ତି।

୧.୬ ରାସ୍ତାରେ ନାଗରିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତା

ନାଗରିକ ଜ୍ଞାନର ଅଥର୍ ହେଉଛି ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ର ନୁହେଁ, ସେୟାର ସ୍ଥାନ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବା। ଏହା ହେଉଛି ସଚେତନତା ଯେ ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା, ଆରାମ ଏବଂ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ - ଅନ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭିଂ, ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ ଏବଂ ବ୍ୟସ୍ତବହୁଳ ରାସ୍ତାରେ ରହୁଥିବା ବାସିନ୍ଦାମାନେ ମଧ୍ୟ।

ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ଥିବା ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଆଇନ ପାଳନ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ସମ୍ମାନ ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଫ୍ଲାଗିଂ ଲାଇଟ୍ ଥିବା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସକୁ ସାମନା କରିବା କିମ୍ବା ସ୍କୁଲ ନିକଟରେ ହର୍ଷଣ ନ ବଢାଇବା ସୁରକ୍ଷିତ, ମସ୍ତକ ରାସ୍ତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ। ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆପଣଙ୍କ ଯାତ୍ରାରେ କିଛି ମିନିଟ୍ ଲାଗିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ, ଶାନ୍ତ ଏବଂ ସମ୍ମାନଜନକ ଅଭିଭୂତା ସୃଷ୍ଟି କରେ। ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ହେଉଛି ସିଦ୍ଧି ମୁହେଁ, ଚିନ୍ତାଶୀଳତା ବିଷୟରେ।

ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସମୟରେ ନାଗରିକ ଜ୍ଞାନର ନୀତି:

- ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନ କରିବାକୁ କେହି ଦେଖୁ ନଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ସତର୍କତା, ସତର୍କତା ଏବଂ ଗତି ସୀମା ପାଳନ କରିବା ନିୟମ ଦର୍ଶକ ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପୁରାନ୍ତମାନଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ବିଷୟରେ।
- ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଛାଡ଼ିଦିଆଯିବା, ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରିସିସ୍ କିମ୍ବା ଟ୍ରାଫିକ୍‌କୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅବରୋଧ କରିବା ନାହିଁ। ବସ୍, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଏବଂ ସ୍କୁଲ ଯାନବାହନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଚଳାଚଳ କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଶବ୍ଦ ଏବଂ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ବିଶେଷକରି ହସ୍ତିଚାଳ, ସ୍କୁଲ ଏବଂ ଆବାସିକ ଅଞ୍ଚଳ ନିକଟରେ ଅନାବଶ୍ୟକ ହର୍ଷଣ ବଢାଇବାକୁ ନିବୃତ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ। ଧୂଆଁ ଏବଂ ଶବ୍ଦ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଯାନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ।
- ଧର୍ମର ଅଭ୍ୟାସ କରା ଟ୍ରାଫିକ୍ ଜାମ୍ ଏବଂ ବିଳମ୍ବ ସହର ଜୀବନର ଏକ ଅଂଶ। ରାଗ ହରାଇବା, ଧାଡ଼ି କାଟିବା କିମ୍ବା ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟ ସଞ୍ଚୟ କରେ ନାହିଁ—ଏହା କେବଳ ବିପଦ ବୃଦ୍ଧି କରେ ।
- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଭାବାତର୍କ ପାକିର କିମ୍ବା ଟ୍ରାଫିକ୍ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଉପାୟରେ ଅଟକିବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ। ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛୋଟ ଚିନ୍ତାଶୀଳ କାର୍ଯ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ରାସ୍ତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସୁଗମ କରିଥାଏ।
- ବିପଦ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ। ରାସ୍ତା କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଅକାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକ ନୋଟ୍ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନାଗରିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ (ଯଦି ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ)।
- ଉଦାହରଣ ଦେଇ ନେତୃତ୍ୱ ନିଆ। ସୌଜନ୍ୟତା ସୌଜନ୍ୟକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ। ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥିବା ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଏକ ମାନବଶୃଙ୍ଖଳ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି।

ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ: ନାଗରିକ ସଚେତନା ହେଉଛି ସତ୍ତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷାର ମୂଳଦୁଆ। ପୋଲିସ୍ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶିତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣତା, କିନ୍ତୁ ଏହା ଦୈନନ୍ଦିନ ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ଆତ୍ମ-ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ଯେଉଁଠାରେ ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ଦୃଢ଼, ସେଠାରେ କମ୍ ନିୟମ ଲାଗୁ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କାରଣ ଲୋକମାନେ ନିଜେ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ।

୧.୭ ଭାରତରେ ଡ୍ରାଇଭିଂ ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ଧାରଣା

ଡ୍ରାଇଭିଂର ମାନଦଣ୍ଡର ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଅନେକ ଲୋକ ରାସ୍ତା ବିଷୟରେ ପ୍ରତିଦିନର ଧାରଣା ବଦଳ କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଅଭ୍ୟାସରୁ ଦୂରେଇ ନେଇଥାଏ - ଆମେ ଏହି ଡକ୍ସୁମେଣ୍ଟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ 'ପୁରାଣ' ବୋଲି କହୁଛୁ। ଏହି 'ପୁରାଣ'ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟତଃ ସାଧାରଣ ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଲୁଚି ରହିଥିବା ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭ୍ୟାସ। ଏହି "ମାନସିକ ସଟର୍କ୍‌ସ୍"ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିଦିନର ଆଚରଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ। ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିବା ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷିତ ଅଭ୍ୟାସ ଆଡ଼କୁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ।

- ଧାରଣା: "ପୁଲିସ୍ ପାଖରେ ଥିଲେ କିମ୍ବା ଜରିମାନା ଅଧିକ ଥିଲେ ମୁଁ କେବଳ ନିୟମ ପାଳନ କରିବି।"

ବାସ୍ତବତା: ନିୟମ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଅଛି, ଡ୍ରାଇଭିଂର ମାନଦଣ୍ଡକୁ ଫସାଇବା ପାଇଁ ନୁହେଁ। କେହି ଦେଖୁ ନଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସ ଆପଣଙ୍କୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା କରେ।

- ଧାରଣା: "ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ଯାନବାହାନ ପାଇଁ ଛୋଟ ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ଆଡ଼େଇବା କରିବା ଉଚିତ।"

ବାସ୍ତବତା: ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ। ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ, ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନ ଏବଂ ବସ୍ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ଅଧିକାର ଅଛି। ସୌଜନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖେ।

- ଧାରଣା: "ମୁଁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଡ୍ରାଇଭର, ଏବଂ ଯଦି ଅନ୍ୟମାନେ ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରନ୍ତି, ତେବେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ରାଗିବି।"

ବାସ୍ତବତା: ଅତ୍ୟଧିକ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ କ୍ରେଡିଟ୍ ବିଚାରକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଏ। ଜଣେ ଶାନ୍ତ ଡ୍ରାଇଭର ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଏଡ଼ାଇ ପାରିବେ। ସୌଜନ୍ୟତା ଏକ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ।

- ଧାରଣା: "ଭୁଲ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା କିମ୍ବା ସିଗନାଲକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବା ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ବଞ୍ଚେ।"

ବାସ୍ତବତା: ଏହି କୌଶଳଗୁଡ଼ିକ କିଛି ସେକେଣ୍ଡ ବଞ୍ଚାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇପାରେ - ଯେଉଁଥିରେ ଆପଣଙ୍କ ନିଜ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ସାମିଲ। ଏହା ପ୍ରାୟତଃ ଏକ ସଟର୍କ୍‌ସ୍ ପରି ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ସଟର୍କ୍‌ସ୍ ହେଉଛି ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଯୋଜନା କରିବା।

- ଧାରଣା: "ମୁଁ ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନଚେତ୍ ମୁଁ କେବେବି ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଶୀଘ୍ର ପହଞ୍ଚିପାରିବି ନାହିଁ।"

ବାସ୍ତବତା: ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କେବଳ ଚାପ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୃଦ୍ଧି କରେ। ସମୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଯାତ୍ରାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ ଦ୍ରୁତ କରିଥାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି କେବଳ ନିୟମ ଜାଣିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ କ୍ଷତିକାରକ ଧାରଣାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଧାରଣା ସହିତ ବଦଳାଇବା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ। ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ସଂସ୍କୃତି ମାନସିକତାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।

।

୧.୮ ଏହି ମାନୁଆଲ୍ କିପରି ବ୍ୟବହାର କରିବେ

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ସହଜ ହେବା ପାଇଁ ଲେଖାଯାଇଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧ୍ୟାୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନିୟମ କିମ୍ବା ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ। ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ କଲଆଉଟ୍ ବାକ୍ୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଡ୍ରା'ସ ଏବଂ ଡନ୍'ts. ସମଗ୍ର ଭାରତରୁ ବାସ୍ତବ-ବିଶ୍ୱର ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହି ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ଦୈନନ୍ଦିନ ପରିସ୍ଥିତିରେ କିପରି ପୁରସ୍କୃତ ହୁଏ। ରାସ୍ତା ଲେଆଉଟ୍, ଟ୍ରାଫିକ୍ ଗତିବିଧି ଏବଂ ଭଲ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଭାବରେ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ କିଛି ଚିତ୍ର କଲଆଉଟ୍ ପରେ ଯୋଡା ଯାଇଛି, ଏବଂ ପରିଶିଷ୍ଟ A ରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଂକେତଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି। ପ୍ରମୁଖ ରାସ୍ତା ସଂକେତଗୁଡ଼ିକର ଦୃଶ୍ୟ, ଯେପରିକି 'ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ' ଏବଂ 'କୌଣସି ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍ ଷ୍ଟ-ଟର୍ଣ୍ଣର ନାହିଁ', 'ରାସ୍ତାର ନିୟମ (ଅଧ୍ୟାୟ 4) ପରି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ସୂଚନା ପାଇଁ ପରିଶିଷ୍ଟ A ସହିତ କ୍ରସ-ରେଫରେନ୍ସ କରାଯାଇଛି।

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ:

- ଶିକ୍ଷାଥରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛନ୍ତି।
- ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନକୁ ସତେଜ କରୁଛନ୍ତି।
- ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଚଳାଉଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଏନଜିଓ।
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଗତ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି।

ଏହା ଡ୍ରାଇଭିଂ ସ୍କୁଲ ତାଲିମର ଏକ ସହଯୋଗୀ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ପାଠଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିବ ଏବଂ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକର ଗଭୀର ବୁଝାମଣା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ।

୧.୯ ଭବିଷ୍ୟତର ଅନୁକୂଳନଶୀଳତା

ଭାରତ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଦେଶ ଯାହାର ଟ୍ରାଫିକ୍ ପରିସ୍ଥିତି ବିବିଧ। ଦିଲ୍ଲୀ, ଚେନ୍ନାଇ କିମ୍ବା ମୁମ୍ବାଇରେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶର ପାହାଡ଼ କିମ୍ବା ଗୁଜରାଟ, ତାମିଲନାଡୁ କିମ୍ବା ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ରାଜପଥରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସହିତ ସମାନ ନୁହେଁ। ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ଦାତୀୟ ମାଗରଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରେ, କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ଏହାକୁ ନିଜସ୍ୱ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମୁକ୍ତ। ଆପଣ ଯେଉଁଠାରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରନ୍ତି, ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ରହିଥାଏ: ସୁରକ୍ଷା, ସମ୍ପାନ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ। କାରଣ ଏହି ମାଗରଦର୍ଶକା ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ, ଏହାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ତାଲିମ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃଉତ୍ପାଦନ, ଅନୁବାଦ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରିବ।

୧.୧୦ ଲାଇସେନ୍ସ ନୋଟିସ୍

©୨୦୨୫ ସେଡୁ ରଥିନମ୍, saferoadsindia.org™। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କ୍ରିଏଟିଭ୍ କମନ୍ସ CC BY-SA 4.0 ଅର୍ଥୀନରେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ।

ସରକାର, ଏନଜିଓ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଜନହିତକର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଏକ ଭିନ୍ନ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ।

୧.୧୧ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ଭାରତ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ରୁତ ପ୍ରଗତି କରୁଛି, ଏବଂ ଏହି ମାନ୍ୟତା ସେହି ପ୍ରୟାସ ଉପରେ ଆଧାରିତ।
- ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଏବଂ ରାସ୍ତାର ସୁରକ୍ଷିତ ସେୟାରୀଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଅଛି।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ବାଣ୍ଟି ନିଅନ୍ତି।
- ଯଦିଓ ଏହା ଲମ୍ବା ମନେହୁଏ, ଏହି ମାନ୍ୟତା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଗାଇଡ୍ ଲାଇନ୍ ଉପରେ ଛୋଟ—ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ହେବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି।
- ରାସ୍ତାକୁ ଏକ ସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ ଭାବରେ ସମ୍ମାନ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୨: ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇବା

୨.୧ କାହିଁକି ଏକ ଲାଇସେନ୍ସ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଭାରତୀୟ ଲାଇସେନ୍ସ ଆପଣଙ୍କ ଫଟୋଗ୍ରାଫ ଥିବା ଏକ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ କାର୍ଡ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ। ଏହା ଏକ ସରକାରୀ ପ୍ରମାଣ ଯେ ଆପଣ ପରୀକ୍ଷିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଭାରତରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛନ୍ତି। ରାସ୍ତା ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରଣ କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସରକାର ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ି, ଆପଣଙ୍କ ଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ଆପଣ ଯେଉଁ ଅନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ରାସ୍ତା ସେୟାର କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିଛନ୍ତି।

ଲାଇସେନ୍ସିଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ। ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତାର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିନା, ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେକୌଣସି ବୟସ କିମ୍ବା ଦକ୍ଷତା ସ୍ତରରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇପାରିବେ, ଏବଂ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ। ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲୋକଙ୍କୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଯେଉଁମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ବାଛିବା ପାଇଁ ଅଛି। ଏହି ପ୍ରକାରେ, ଲାଇସେନ୍ସିଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରେ—ଭାରତରେ, ଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀ ସମସ୍ତେ। ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ଲାଇସେନ୍ସ ଧରନ୍ତି, ଆପଣ ଅନୁମାନଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଆପଣ ଦାୟିତ୍ୱର ସହ ରାସ୍ତା ବାଣ୍ଟିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ।

୨.୨ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ବୟସ ଆବଶ୍ୟକତା

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ: ଲାଇସେନ୍ସ କେବଳ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ନୁହେଁ; ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତିର ପ୍ରମାଣ। ରାସ୍ତାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ବୟସ ସୀମା ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା ରହିଛି।

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଯାନବାହାନ ପାଇଁ ସବର୍ନିମ୍ନ ବୟସ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ଭାରତରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ନିୟମ ଅଛି:

- ୧୬ ବର୍ଷ: ପିତାମାତାଙ୍କ ସମ୍ମତି ସହିତ, ଆପଣ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଥରୀ ପାଇପାରିବେ ଗିଣ୍ଟର ବିନା ଏବଂ 50cc ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଞ୍ଜିନ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ମୋଟରଯାନକେଲ ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ (ଯଥା, ମୋପେଡ଼)।
- ୧୮ ବର୍ଷ: ଶିକ୍ଷାଥରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସବର୍ନିମ୍ନ ବୟସ ଇଞ୍ଜିନ କ୍ଷମତା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବିନା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାର କିମ୍ବା ମୋଟରଯାନକେଲ (ଗିଅର୍ ମୋଟରଯାନକେଲ ସମେତ) ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଲାଇସେନ୍ସ କିମ୍ବା ଲାଇସେନ୍ସ।
- 20 ବର୍ଷ: ଶିକ୍ଷାଥରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସବର୍ନିମ୍ନ ବୟସ ଅତିରିକ୍ତ ତାଲିମ ସହିତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ଯାନ (ଯଥା, ଟ୍ରାକ୍ସି, ବସ୍) କିମ୍ବା ଭାରୀ ମାଲବାହୀ ଯାନ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଲାଇସେନ୍ସ କିମ୍ବା ଲାଇସେନ୍ସ।

ଏହି ସୀମାଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ନୁହେଁ, ପରିପକ୍ୱତା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସ ଉପରେ ଆଧାରିତ। ବୟସ ସହିତ ଆସୁଥିବା ପରିପକ୍ୱତା ଏବଂ ବିଚାରଶକ୍ତିର ଅଭାବ କମ୍ ହୋଇପାରେ। ବିପଦ ପରିଚାଳନା, ହଠାତ୍ ବିପଦର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏବଂ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଯାନବାହନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ମଧ୍ୟ କମ୍ ଥାଏ। ବୟସ ସୀମା ସ୍ଥିର କରି, ଆଇନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ଯେ ଲୋକମାନେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଅଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରିପାରିବେ।

୨.୩ ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀଲାଭସେନ୍ଦ୍ର

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରା ଶିଖିବା ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀଲାଭସେନ୍ଦ୍ର ହେଉଛି ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ଡ୍ରାଇଭର ହେବା ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ। ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ ପରୀକ୍ଷା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ। ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବସାୟରେ ଭୁଲ ଆଶା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଅଂଶ। ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀଲାଭସେନ୍ଦ୍ର ଛଅ ମାସ ପାଇଁ ବୈଧ, ଏବଂ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହିତ ଅଭ୍ୟାସ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ। ଲଣ୍ଡନ୍‌ସର ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇବା ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଏକ ଡ଼୍ଝାନ ପରୀକ୍ଷା (ପ୍ରାୟତଃ ତତ୍ତ୍ୱ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର-ଆଧାରିତ ପରୀକ୍ଷା କୁହାଯାଏ) ପାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଏହି ପରୀକ୍ଷା ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଂଜ୍ଞା, ସଂଜ୍ଞା, ରାସ୍ତା ନିୟମ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଡ୍ରାଇଭିଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ କଭର କରେ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ଯେ ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀ ସାଧାରଣ ରାସ୍ତାରେ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂର ଆଇନଗତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିଛନ୍ତି। ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ କରିବା ହେଉଛି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତକରଣ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ବ୍ୟବହାରିକ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଶିଖିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମୌଳିକ ଡ଼୍ଝାନ ଅଛି।

ଅନେକ ରାଜ୍ୟରେ, ଆପଣ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ। ସାରଥୀ ପରିବାର ଭଳି ପୋଟରାଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନଲାଇନରେ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତୁ। ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ ଦାଖଲ କରିବା (ଯଥା, ବୟସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଠିକଣା ପ୍ରମାଣପତ୍ର) ଏବଂ ଏକ ପରୀକ୍ଷା ସ୍ଥଳ ସ୍ଥିର କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। 'ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ' ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଡିଜିଟାଲ୍ ସେବା ପାଇଁ RTO ଝଙ୍କସାଇଟ୍।

ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଛି:

- ଏକ "ବା" ଗାଡ଼ିର ଆଗ ଏବଂ ପଛପଟେ ପେଲଟ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ଜଣେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରାଇଭର ସବର୍ଦ୍ଦା ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ସହିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ (ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ) ବନ୍ଦ କରିବା ଅନୁମତି ନାହିଁ।

ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକ କଠୋର ମନେ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଭଲ କାରଣ ପାଇଁ ରହିଛି। ତଦାରଖ କରାଯାଇଥିବା ଅଭ୍ୟାସ ଦୁର୍ଘଟଣା ହ୍ରାସ କରେ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଅର୍ତ୍ତୀମାନଙ୍କୁ ନିଜକୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିପଦରେ ନ ପକାଇ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସ ବିକାଶ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

୨.୪ ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ

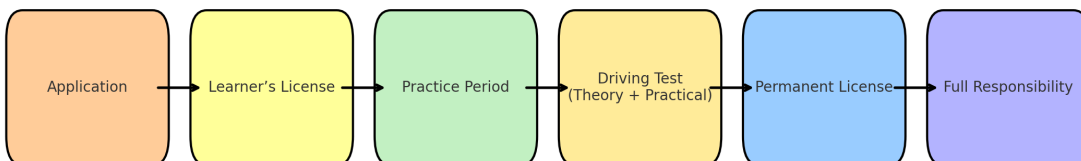
ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଥରୀ ପୟସ୍ବରାପ୍ତ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ପରେ ଏବଂ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଅନୁଭବ କରିବା ପରେ, ସେ ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ। ଏଥିରେ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା (ଟ୍ରାଫିକ୍ ରିହ୍ନ, ରାସ୍ତା ନିୟମ ଏବଂ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁତ୍ତରୁକ୍ତ କରି) ଏବଂ ଏକ ବ୍ଯବହାରିକ ପରୀକ୍ଷା (ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ତଦାରଖରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା) ଉଭୟ ଅନୁତ୍ତରୁକ୍ତ। ପରୀକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି ଯେ ଆପଣ ପୁଣ୍ୟର୍ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି।

ଡ୍ରାଇଭିଂ ଟେଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷକ ସାଧାରଣତଃ କ'ଣ ଖୋଜନ୍ତି:

- ସୁଗମ ଆରମ୍ଭ, ବନ୍ଦ, ଏବଂ ଶିଅର୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ।
- ସଠିକ୍ ଦପରଣ-ସଞ୍ଚଳିତ-ଚାଳନା କାୟସ୍ବର।
- ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଞ୍ଚଳିତଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ପାଳନ କରିବା।
- ଲେନ୍ ଗୁଡ଼ଖିଲା ଏବଂ ନିରାପଦ ଦୂରତା ବଜାୟ ରଖିବା।
- ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ପାକିର୍ ଏବଂ ରିଭର୍ସିଂ।
- ଛକ ଏବଂ ମୋଡ୍ରେ ଶାନ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ।

ପାସ ହେଉଛି କେବଳ ଦକ୍ଷତା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ—ଏହା ଦେଖାଏ ଯେ ଆପଣ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତା ବୁଝିଛନ୍ତି।

ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ଅନୁଯାୟୀ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ ୨୦ ବର୍ଷ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଧାରକ ୪୦ ବର୍ଷ ବୟସ ପୟସ୍ବରନ୍ତ, ଯାହା ପ୍ରଥମେ ଆସିବ, ବୈଧ। ୪୦ ବର୍ଷ ବୟସର ଡ୍ରାଇଭିଂଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ—୫୦ ବର୍ଷ ବୟସ ପରେ, ନବୀକରଣ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରୀ ଫିଟନେସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ଏବଂ ୫୦ ବର୍ଷ ବୟସ ପରେ, ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ନବୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ। ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ଯେ ଡ୍ରାଇଭିଂଲାଇସେନ୍ସ ଡାକ୍ତରୀ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ ରହିବେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିୟମ ବିଷୟରେ ଅବସ୍ଥାନ ରହିବେ।

ଚିତ୍ର

1: ଶିକ୍ଷାଥରୀ ଲାଇସେନ୍ସ ଆବେଦନ ଠାରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ ପୟସ୍ବରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଇ

ଲାଲସେନ୍ସ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଫେଲାଚାଟରା

୨.୫ ନବୀକରଣ, ନକଲ, ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ

ଜୀବନ ପରିବର୍ତ୍ତରଣରେ ପରିପୁଣ୍ଣରା ଲାଲସେନ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ନବୀକରଣ, ବଦଳାଇପାରିବ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରିବ:

- ନବୀକରଣ: ବୈଧତା ଅବଧି ପରେ ଲାଲସେନ୍ସକୁ ନବୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ। ଏହା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥାନ ରଖିଥାଏ ଏବଂ ସମସ୍ତତଃ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ରାସ୍ତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ। ସମସ୍ତସୀମା ମଧ୍ୟରେ ନବୀକରଣ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଧିକାରରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ।

- ତୁପ୍ଲିକେଟ୍: ଯଦି ଲାଲସେନ୍ସ ହଜିଯାଏ, କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଚୋରି ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଆନ୍ତରିକ ପରିବହନ କାୟାକ୍ଷରାଳୟରୁ ଏକ ତୁପ୍ଲିକେଟ୍ ମିଳିପାରିବ ((ଆରଟି୩)।

- ଅନୁମୋଦନ: ବାଣିଜ୍ୟିକ ଡ୍ରାଇଭିଂ କିମ୍ବା ବିପଦପୁଣ୍ଣ ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଯାତ୍ରା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଏବଂ ଲାଲସେନ୍ସରେ ଅନୁମୋଦନ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ।

ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ସଠିକ୍ ରଖିବା ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି ଯେ କେବଳ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଦାୟିତ୍ଵ ଦିଆଯାଇଛି। ଲାଲସେନ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ସଫଳ ରଖିବା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ କେବଳ ଡାକ୍ତରୀ ଭାବରେ ଫିଟ୍ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଦାୟୀ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ରାସ୍ତାରେ ରହିବେ।

୨.୬ ନିଲମ୍ବନ ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟତା

ଲାଲସେନ୍ସ ଏକ ସୁବିଧା, ସ୍ଵାସ୍ଥୀ ଅଧିକାର ନୁହେଁ। ଯଦି ଲାଲସେନ୍ସଧାରୀ ଏହାର ଅପବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ତେବେ ଏହାକୁ ସ୍ଥଗିତ କିମ୍ବା ବାତିଲ କରାଯାଇପାରିବ। ନିଲମ୍ବନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଗୁରୁତର ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ମଦ୍ଯପାନ କିମ୍ବା ନିଶା ସେବନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା।
- ବେପରୁଆ କିମ୍ବା ବିପଦପୁଣ୍ଣ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା।
- ବାରମ୍ବାର ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ।
- ଜରୁରୀକାଳୀନ ଯାନବାହାନ ସମ୍ପ୍ରାପ୍ତରେ ନ ଆସିବା।

ଯୁକ୍ତି ସରଳ: ଯଦି ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ନିରନ୍ତର ଅନୁସନ୍ଧାନଙ୍କୁ ବିପଦରେ ପକାନ୍ତି, ତେବେ ସମାଜର ସେମାନଙ୍କୁ ରାସ୍ତାରୁ ହଟାଇବାର ଅଧିକାର ଅଛି ଯେପରିକି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଆଚରଣ ପରିବର୍ତ୍ତରଣ ନକରନ୍ତି। ମୋଟର ଯାନ ଆଇନର ଧାରା 181 ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ଲାଲସେନ୍ସ ବିନା ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଏକ ଗମ୍ଭୀର ଅପରାଧ, ଯାହା ପାଇଁ ବଡ଼ ଜରିମାନା ଏବଂ/ଅଥବା ତିନି ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଲଦଣ୍ଡ ହୋଇପାରେ। ଏହା ସବରଦ୍ଵାରା ଏକ ବୈଧ ଲାଲସେନ୍ସ ବଦାୟ ରଖିବାର ଗୁରୁତ୍ଵକୁ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦିଏ। ଏହା ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ ଜନସାଧାରଣ ଉଭୟଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ। ଏକ ଲାଲସେନ୍ସ ବିଶ୍ଵାସ ଯଦିତ ଆସିଥାଏ—ସେହି ବିଶ୍ଵାସକୁ ବଦାୟ ରଖିବା ଦ୍ଵାରା ଆପଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିପାରିବେ।

୨.୭ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରମିଟ୍ (IDP)

ଯଦି ଆପଣ ବିଦେଶରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରମିଟ୍ (IDP) ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ। ଏହା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ପାଇଁ ବୈଧ ଏବଂ ଭାରତରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଆପଣଙ୍କର ବୈଧ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ସହିତ ସବର୍ଦ୍ଦା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ। ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ରୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ IDP ଅନେକ ଦେଶରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ। ୨୦୨୫ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା, ଭାରତୀୟମାନେ ସାରଥୀ ପରିବହନ ପୋର୍ଟାଲ୍ କିମ୍ବା ଅନୁମୋଦିତ RTO ମାଧ୍ୟମରେ IDP ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ କିମ୍ବା ନବୀକରଣ କରିପାରିବେ, ବିଦେଶୀ ବାସିନ୍ଦାମାନେ ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସ ମାଧ୍ୟମରେ ନବୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିପାରିବେ। ସବର୍ଦ୍ଦା ହୋଷ୍ଟ ଦେଶ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତୁ's ଆବଶ୍ୟକତା, କାରଣ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରମାଣପତ୍ରକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିପାରନ୍ତି।

ସୀମାପାର ଡ୍ରାଇଭିଂ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ସମନ୍ୱୟ କରିବା ପାଇଁ IDP ରହିଛି, ଯାହା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ବିଦେଶରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ଏବଂ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପରିବହନମାନେ ପ୍ରତିବଦ୍ଧରେ ଭାରତୀୟ ଲାଇସେନ୍ସକୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି।

୨.୮ ସିଷ୍ଟମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା

ଲାଇସେନ୍ସିଂକୁ କେବଳ ଏକ ଓପିପଟାରିକତା ଭାବରେ ଭାବିବା ସହଜ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ନିମିତ୍ତ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ। ଲାଇସେନ୍ସିଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏକ ସୁରକ୍ଷା ଜାଲ ଭାବରେ ଭାବନ୍ତୁ ଯାହା ଆପଣଙ୍କୁ ଏବଂ ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ। ଡ୍ରାଇଭିଂମାନେ ସଚେତାଚାର ସହିତ ଆବେଦନ କଲେ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସମ୍ମାନ କଲେ ଏବଂ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସହଯୋଗ କଲେ ନାଗରିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଖାନ୍ତି। ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନେ ଏହାକୁ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଭାବରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିଜ ପାଇଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପାଇଁ ଏକ ସୁରକ୍ଷା ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସବେରାତ୍ର କାମ କରେ।

୨.୯ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ଲାଇସେନ୍ସିଂ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.

ଏହି ବ୍ୟବହାରିକ ଟିପ୍ପଣୀତିକ ଅନୁସରଣ କରିବା ସହଜ କିନ୍ତୁ ଏକ ବଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥାଏ।

କରନ୍ତୁ

- ଆପଣଙ୍କ ବୟସ ଏବଂ ଯାନର ପ୍ରକାର ଆଧାରରେ ସଠିକ୍ ବଗର୍ଲ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ।
- ଶିକ୍ଷାଥରୀ ସମୟରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହିତ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ'ଲାଇସେନ୍ସ ଅବଧି।
- ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଲାଇସେନ୍ସ ସାଙ୍ଗରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଲାଇସେନ୍ସ ନବୀକରଣ କରନ୍ତୁ।
- ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସଚେତାଚାର ସହ ପାଳନ କରନ୍ତୁ।

- ଠକ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ ଏବଂ ନବୀକରଣ ପାଇଁ ସାରଥୀ ପରିବାର ଭଳି ସରକାରୀ RTO ପୋର୍ଟାଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

ଡନ୍'ଟି

- ସଟର୍କିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା ନକଲି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ—ସଚେତାତା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସିଷ୍ଟମ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ କାମ କରୁଛି।
- କେବଳ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଅର୍ଥୀକୁ ଧରି ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବହନ କରନ୍ତୁ's ଲାଇସେନ୍ସ।
- ଆପଣଙ୍କ ଲାଇସେନ୍ସର ନବୀକରଣ ତାରିଖକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତୁ।
- ଲାଇସେନ୍ସକୁ କେବଳ ଏକ ଓପିପିଆରିକିତା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରନ୍ତୁ—ଏହା ସମାଜ ପୁରତି ଏକ ଦାୟିତ୍ବ।

୨.୧୦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର'ର ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଆଇନଗତ ଦାୟିତ୍ବକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ବ କରେ।
- ବିଭିନ୍ନ ବରଗ୍‌ର ଯାନଚାଳନା ବ୍ୟୟ ଏବଂ ତାଲିମ ଆବଶ୍ୟକତା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଥାଏ।
- ଶିକ୍ଷାଅର୍ଥୀ'ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭର ହେବାର ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ହେଉଛି ଲାଇସେନ୍ସ।
- ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରୀକ୍ଷା ଜୁଷ୍ଟାନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ କ୍ଷମତା ଉଭୟକୁ ମାପ କରେ।
- କେବଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ନିଶ୍ଚିତ କରି ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି।
- ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରମିଟ୍ କେବଳ ଆପଣଙ୍କର ଭାରତୀୟ ଲାଇସେନ୍ସ ସହିତ ବୈଧ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୩: ଆପଣଙ୍କର ଯାନବାହନକୁ ଜାଣନ୍ତୁ

୩.୧ ଆପଣଙ୍କ ଯାନବାହନ କାହିଁକି ଜାଣନ୍ତି?

ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଯିଏ ନିଜ ଗାଡ଼ିକୁ ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ଜଣେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରି ଯିଏ ଡାକ୍ତରୀ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର ଜାଣିନାହାନ୍ତି।—ଭୁଲଗୁଡ଼ିକ ସିଧାସଳଖ ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇପାରେ। ନିୟନ୍ତ୍ରଣଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଏକ ମେସିନର ଅଂଶ ନୁହେଁ।—ଏଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗାଯୋଗ, ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପକରଣ। ନିରାପଦ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପରିଚିତତା ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କ'ଣ କରେ, ଆପଣଙ୍କ ଯାନ କିପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ରାସ୍ତା ଉପଯୋଗୀ ଅବସ୍ଥାରେ କିପରି ରଖିବା। ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଯାନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି, ଆପଣ ଅଧିକ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଏବଂ ରାସ୍ତାରେ କମ୍ ଗାପ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି। ଏହି ଜ୍ଞାନ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକରେ ସଂକୋଚ ହ୍ରାସ କରେ।

୩.୨ ଯାନବାହାନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଯାନର ମୌଳିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୁଝିବା ଉଚିତ। କିପରି ଏବଂ କେତେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ ତାହା ଜାଣିବା ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ମୂଳଦୁଆ। ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଯିଏ ନିଜ ଯାନ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ସେ ଡାକ୍ତର ଉପକରଣ ସହିତ ଅପରିଚିତ ଡାକ୍ତର ପରି।—ଭୁଲଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମାନଙ୍କର କ୍ଷତି କରିପାରେ।

ପ୍ରାଥମିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣଗୁଡ଼ିକ

- ଷ୍ଟିଅରିଂ ଚକ (କିମ୍ବା ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ପାଇଁ ହସ୍ତାଣ୍ଡେଡଲବାର): ଯାନକୁ ମାଗ୍ନେଟିଂ କରେ। ଦିଗ। ସୁଗମ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଗତିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଧରନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ କଡ଼ା ଭାବରେ ନୁହେଁ।
- ଡ୍ବରକ (ଥେରାଟଲ): ଗତି ବୃଦ୍ଧି କରେ। ଧୀରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ—ହଠାତ୍ ଡ୍ବରାନ୍ତିତ ହେବା ସ୍ଥିରତାକୁ ହ୍ରାସ କରେ ଏବଂ ଅନୁସ୍ଥ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ଆଗ୍ରସ୍ୟ କରିଦିଏ।
- ବ୍ରେକ୍: ଗତି କମାଇଥାଏ କିମ୍ବା ଗାଡ଼ିକୁ ଅଟକାଇଥାଏ। ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ବ୍ରେକିଂ, ହଠାତ୍ ନୁହେଁ, ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ।
- କଲର୍ (ମାନ୍ୟୁଆଲ୍ ଯାନ): ଇଞ୍ଜିନକୁ ଚକରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରେ, ଗିଅର୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ।
- ଗିଅର୍ ଲିଭର୍: ଗତି ଏବଂ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ସଠିକ୍ ଗିଅର୍ ଚୟନ କରେ। ନିମ୍ନ ଗିଅର୍ କମ୍ ଗତିରେ ଏବଂ ଡାଲୁରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ; ଉଚ୍ଚ ଗିଅର୍ କ୍ଷମତା ପାଇଁ।
- ପାକିଂ ବ୍ରେକ୍ (ହସ୍ତାଣ୍ଡେଡବ୍ରେକ୍): ଗାଡ଼ିକୁ ଅଟକାଇଲେ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖେ, ବିଶେଷକରି ଭଲ ଉପରେ। ଅଟକାଇବା ପରେ ଏହାକୁ ଲଗାନ୍ତୁ ଏବଂ ଚାଲିବା ପୂର୍ବରୁ ସୁଗମ ଭାବରେ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣଗୁଡ଼ିକ

- ଦପରଣ: ପଛରେ ଏବଂ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। ଗତି କିମ୍ବା ଦିଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସବରଦା ବ୍ରେକହାର କରନ୍ତୁ।
- ସୁରକ (ପଲାସ୍ତନ ସଢେକତ): ଆପଣଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତୁ। ଶୀଘ୍ର ସଢେକତ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ କାୟ୍‌ସ୍‌ର ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବାଟିଲ କରନ୍ତୁ।
- ଆଲୋକ: ଦୃଶ୍ୟମାନତାକୁ ଉନ୍ନତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ। ସାଧାରଣ ଟ୍ରାଫିକ୍‌ରେ ଡିପ୍ (କମ୍ ବିମ୍) ହେତଲାଲଟ୍ ବ୍ରେକହାର କରନ୍ତୁ; କେବଳ ଖାଲି, ଅନ୍ଧାର ରାସ୍ତାରେ ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ବ୍ରେକହାର କରନ୍ତୁ।
- ହଣ୍ଡଲ୍: ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଚେତାବନୀ ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ। ସତକର୍ କରିବା ପାଇଁ ସଂକ୍ଷେପରେ ବ୍ରେକହାର କରନ୍ତୁ, କେବେବି ଗାଲି ଦେବା ପାଇଁ ନୁହେଁ।
- ଝାଲପର ଏବଂ ଝାଗର: ବକ୍ସର କିମ୍ବା ଧୂଳିରେ ଜରୁରୀ। ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।

ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରୁଟିନ୍ (ପଦକ୍ଷେପ କ୍ରମେ)

ଏହି ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁଟିକୁ ସଠିକ କ୍ରମରେ ବ୍ରେକହାର କରିବା ଦ୍ୱାରା ଗାଡ଼ି ଚଲାକବା ସୁଗମ ଏବଂ ପୂର୍ବାନୁମାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ। ଏହି କାୟ୍‌ସ୍‌ରୁଟିକୁ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ, ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ଯେପୟ୍‌ସ୍‌ରନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ନହୁଏ।

- ସ୍ଥିର ଅବସ୍ଥାରୁ ଚାଲିଯାଉଛି: ଦପରଣ→ସିଗନାଲ୍→ଗିୟର୍→ପୟ୍‌ସ୍‌ରବେକ୍ଷଣ→ଘୁଞ୍ଚିବାନ୍ତୁ (MS-GO)।
- ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ରାସ୍ତା: ଦପରଣ→ସିଗନାଲ୍→ପୟ୍‌ସ୍‌ରବେକ୍ଷଣ→ମୟୁଣ ଷ୍ଟିଅରିଂ।
- ମୋଡ୍: ଶୀଘ୍ର ସିଗନାଲ୍→ଧୀର କରନ୍ତୁ→ଦପରଣ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ→ଗିୟର୍ ଚୟନ କରନ୍ତୁ→ସୁରୁଖୁରୁରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧାଳି।
- ବନ୍ଦ ହେଉଛି: ଦପରଣ→ସିଗନାଲ୍→ବ୍ରେକ୍→କ୍ଲଚ୍→ନିରପେକ୍ଷ।

ଏଡାକବାକୁ ସାଧାରଣ ଭୁଲ୍

- ମାନୁଆଲ୍ ଗିଅର୍ ଯାନରେ କ୍ଲଚ୍ ଉପରେ ପାଦ ରଖିବା (କ୍ଲଚ୍ ଚଲାକବା), ଯାହା ଏହାକୁ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଏ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଏ କରେ।
- ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବ୍ଲାକ୍‌ଗ୍‌ସ୍‌ ସ୍ପଟ୍ ଯାଞ୍ଚ ଭୁଲିଯିବା।
- ବହୁତ ଡେରିରେ କିମ୍ବା ବହୁତ ଜୋରରେ ବ୍ରେକ୍ ମାରିବା।
- ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ବ୍ରେକହାର କରି ଅନ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ଧ କରିଦେବା।

ଯୁକ୍ତି: ଯାନବାହାନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନିୟମ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକୃତି ହେବା ଉଚିତ। ଦିନଚୟସ୍କର ଅଭ୍ୟାସ କରି ଏବଂ ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସକୁ ଏଡାଇବା ଦ୍ୱାରା, ଚାଳକମାନେ ପୁରୁଷାନୁମାନଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ରୁହନ୍ତି।—ନିଜ ପାଇଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ।

୩.୩ ଡ୍ରାଇଭ ପୁରୁଷ ଯାତ୍ରୀ

ଯେକୌଣସି ଯାତ୍ରୀ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୁରୁଷ, ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ଡ୍ରାଇଭର ଗାଡ଼ି ଯାତ୍ରୀ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ମିନିଟ୍ ସମୟ ନିଅନ୍ତି। ଏହି ଯାତ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମିନିଟ୍ ସମୟ ନେଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଘଟଣା ଘଟଣାର ଅସୁବିଧାରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରେ। ଏକ ସରଳ ଦିନଚୟସ୍କର ଦୁଇଟି ଶାସ୍ତ୍ର ଏବଂ ଭାଷଣିକା ରୋକିପାରେ:

- ଟାୟାର ଚାପ ଏବଂ ଅବସ୍ଥା ଯାତ୍ରୀ କରନ୍ତୁ (ଯଥା, ଟେରଡ୍ ଗଭୀରତା, କୌଣସି ଦୃଶ୍ୟମାନ କ୍ଷତି ନାହିଁ)।
- ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା ପାଇଁ ବ୍ରେକଗୁଡ଼ିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।
- ଦପରଣ, ଲାଇଟ୍ ଏବଂ ଝରକା ସଫା ଅଛି କି ନାହିଁ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।
- ସ୍ପଷ୍ଟ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ପାଇଁ ଦପରଣଗୁଡ଼ିକୁ ସଜାଡ଼ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।
- ଆରାମ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ସିଟ୍ ଏବଂ ଷ୍ଟିଅରିଂ ଆଡଜଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ଆପଣଙ୍କର ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ ବାନ୍ଧିଦିଅନ୍ତୁ; ଯାତ୍ରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କରନ୍ତୁ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।
- ଇନ୍ଧନ ସ୍ତର କିମ୍ବା ବ୍ୟାଟେରୀ ଚାର୍ଜ୍ (ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯାନ ପାଇଁ) ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ କୌଣସି ସତକର୍କରଣ ଲାଇଟ୍ ଜଳୁଛି ନାହିଁ।
- ସମସ୍ତ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ ଏବଂ ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରତିରୋଧ କାମ କରୁଛି କି ନାହିଁ ଯାତ୍ରୀ କରନ୍ତୁ।
- ସଠିକ୍ କାୟସ୍କର ପାଇଁ ଲାଇଟ୍, ସୁଟକ, ଝାଇପର ଏବଂ ହଣ୍ଡଲ୍ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।

ଚେତାବନୀ ଆଲୋକ ଏବଂ ସୁଟକ:

ଆଧୁନିକ ଯାନବାହନରେ ଭ୍ୟାସବୋଡର୍ ସତକର୍କରଣ ଲାଇଟ୍ ଅଛି ଯାହା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ସତକର୍କ କରାଇଥାଏ। ଏଗୁଡ଼ିକ ଡ୍ରାଇଭ ପୁରୁଷ ଏବଂ ଡ୍ରାଇଭ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ।

- ତେଲ ଚାପ ଆଲୋକ: ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ଇଞ୍ଜିନ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ; ଗାଡ଼ି ଚଲାଉବା ଜାରି ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଗମ୍ଭୀର କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ।
- ଇଞ୍ଜିନ ତାପମାତ୍ରା ଆଲୋକ: କୁଲାଣ୍ଟ ସ୍ତର ଯାତ୍ରୀ କରିବା ପୁରୁଷ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଟାଣନ୍ତୁ ଏବଂ ଇଞ୍ଜିନକୁ ଥଣ୍ଡା ହେବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟାଟେରୀ କିମ୍ବା ଚାର୍ଜ୍ ଲାଇଟ୍: ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସିଷ୍ଟମରେ ତ୍ରୁଟି ସୂଚିତ କରେ।—ଏକ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ସତକର୍କରଣ ସହିତ ଗାଡ଼ି ଚଳାନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଯାତ୍ରୀ କରନ୍ତୁ।

- ବ୍ରେକ୍ ସତକର୍ତ୍ତା ଲାଇଟ୍: ଯଦି ଗାଡ଼ି ଚଲାଉବା ସମୟରେ ଏହା ଦେଖାଯାଏ, ତେବେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତୁ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟ ନିଅନ୍ତୁ; ବ୍ରେକ୍ ଫେଲ୍ ଆସନ୍ନ ହୋଇପାରେ।

ସତକର୍ତ୍ତାକରଣ ଆଲୋକକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଏକ ଛୋଟ ସମସ୍ୟାକୁ ବିପଦଜନକ କିମ୍ବା ମହଙ୍ଗା ହୋଇପାରେ।

ଯୁକ୍ତି: ଗାଡ଼ି ଚଲାଉବା ସମୟରେ 30 ସେକେଣ୍ଡର ଯାତ୍ରା ଏବଂ ନିୟମିତ ସ୍କାନିଂ ପରେ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଦୁଇର୍ତ୍ତଣା କିମ୍ବା ଦୁଇର୍ତ୍ତଣାକୁ ରୋକିପାରିବ। ମୋଟରସାଇକେଲ ଏବଂ ସ୍କୁଟର ପାଇଁ, ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ହେଲମେଟକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବାନ୍ଧିବା ଉଚିତ। କାର ପାଇଁ, ନିର୍ଗତ କରନ୍ତୁ ଯେ ସମସ୍ତ ଯାତ୍ରୀ ସିଟବେଲ୍ଟ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି।

୩.୪ ରାସ୍ତାଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ଆଇନଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଭାରତୀୟ ଆଇନ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରେ ଯେ ସେମାନେ ନିର୍ଗତ କରନ୍ତୁ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଯାନବାହନ ରାସ୍ତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ। ଏହି ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କୁ ବୋଧ ଦେବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ରାସ୍ତା ସେୟାର କରୁଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅଛି। ଅସୁରକ୍ଷିତ ଯାନବାହନ ଚଲାଉବା କେବଳ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ ବରଂ ଦର୍ଶନୀୟ ମଧ୍ୟ। ରାସ୍ତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତତା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବ୍ରେକ୍, ଟାୟାର, ଲାଇଟ୍ ଏବଂ ନିଗରମନ ପ୍ରଣାଳୀ ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କ୍ରମରେ ଅଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (PUC) ପ୍ରମାଣପତ୍ର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ଏବଂ ଏହା ବିନା ଯାନବାହନଗୁଡ଼ିକ ଡରିମାନା ଭୋଗିପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାରରୁ ବାରଣ କରାଯାଇପାରେ।

ବାଣିଜ୍ୟିକ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ବୈଧ ଫିଟନେସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଯାହା ପ୍ରମାଣ କରିବ ଯେ ସେମାନେ ସୁରକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରୁଛନ୍ତି। ଏହି ଯାତ୍ରାଗୁଡ଼ିକ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅଛି। ଏକ ଖରାପ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଯାନ କେବଳ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିପଦ ନୁହେଁ—ଏହା ସର୍ବସାଧାରଣ ରାସ୍ତା ସେୟାର କରୁଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ।

୩.୫ ବହନ କରିବାକୁ ଥିବା ଡକ୍ସମେଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକ

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ଗାଡ଼ି ଚଲାଉଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କୁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ କିଛି ଡକ୍ସମେଣ୍ଟ ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ। ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଏକ ବୈଧ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ।
- ଯାନ'ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (RC)।
- ଏକ ବୈଧ ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅନୁମତି (PUC) ପ୍ରମାଣପତ୍ର।

ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଡିଜିଲିକର କିମ୍ବା mParivahan ଭଳି ସରକାରୀ ଆପ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଡକ୍ସମେଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପରେ ବହନ କରାଯାଇପାରିବ। ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ନେଟୱାର୍କ ସମସ୍ୟା ଉତ୍ପନ୍ନିପାରେ ବୋଲି ନିର୍ଗତ କରନ୍ତୁ, ତେଣୁ ଡିଜିଟାଲ୍ କପିଗୁଡ଼ିକ ଅଫଲାଇନରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିବ। ସଠିକ୍ ଡକ୍ସମେଣ୍ଟ ବହନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଟେକପଏଣ୍ଟରେ ବିଳମ୍ବ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ଏବଂ ଆଇନର ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦର୍ଶନ ହୋଇଥାଏ।

୩.୬ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ମୌଳିକତା

ନିୟମିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏକ ଯାନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ, ଦକ୍ଷ ଏବଂ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ କରିଥାଏ। ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣକୁ ଆପଣଙ୍କ ଯାନର ନିୟମିତ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ଭାବରେ ଭାବନ୍ତୁ। ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ନିମନ୍ତାତ୍ମକ ଅନୁସାରେ ସମୟକାଳୀନ ସେବା ପ୍ରଦାନ ସମୟସୂଚୀ।
- ଇଞ୍ଜିନ ତେଲ, କୁଲାଣ୍ଟ, ଏବଂ ବେରକ୍ ଫ୍ଲୁଇଡ୍ ଏବଂ ଡ୍ରେନ୍‌ସିଲ୍ଡ୍ ଖାଗର୍ ଫ୍ଲୁଇଡ୍ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ଟପ୍ ଅପ୍ କରିବା।
- ଟାୟାରଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଫୁଲାଇ ରଖିବା ଏବଂ ପିନ୍‌ପିଗଲେ ବଦଳାଇବା।
- ଡ୍ରୁଟ୍‌ପୁଣ୍ଟର୍ ଲାଇଟ୍ କିମ୍ବା ଖାଇପରଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ ବଦଳାଇବା।
- ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯାନ ପାଇଁ, ବ୍ୟାଟେରୀ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଭାବରେ ଚାନ୍ଦି ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନିମନ୍ତାତ୍ମକଠାରୁ ସଫଟ୍‌ସେଟ୍ ଅପରେଟର୍ କିମ୍ବା ଆଲଟର୍ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। ଚାନ୍ଦିର ପୋଟର୍ ଭଳି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକର ନିୟମିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାରମ୍ପରିକ ଯାନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପରି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ।

ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଦ୍ବାରା ରାସ୍ତାରେ ହଠାତ୍ ଡ୍ରୁଟ୍ ଦେଖାଦେଇପାରେ, ଯାହା ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ହୋଇପାରେ। ଏକ ଭଲ ଭାବରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହୋଇଥିବା ଯାନ କମ୍ ଇନ୍‌ପନ ବ୍‌ସ୍‌ବହାର କରେ, କମ୍ ପରଦୃଷ୍ଟ କରେ ଏବଂ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ।

୩.୭ ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ: ଏକ ଭଲ ଭାବରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ଯାନ ହେଉଛି ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଯାନ। ଯଦି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଯାନର ଯତ୍ନ ନିଅନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ଯାନ ଆପଣଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେବ।—ଏବଂ ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ।

ଆପଣଙ୍କ ଯାନବାହନ ଜାଣିବା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଶେଷଜ୍ଞତା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ—ଏହା ଦାୟିତ୍ବ ବିଷୟରେ, ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯେ ଯାନଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଭାବରେ ଉପଯୁକ୍ତ। ଯେଉଁ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଯାନବାହନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି ସେମାନେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଭୟଭୀତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍, ସମୟସ୍ବାର ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଭଲ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ। ଆଜନ ଏହାକୁ ସ୍ବାକ୍ଷ୍ମ ବିଏ କାରଣ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ

ସେମାନଙ୍କୁ ଯାନର ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ଦାୟୀ କରି। ଆପଣଙ୍କ ଯାନକୁ ନାଶିବା ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗାଡ଼ି ଚଳନାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତି ଦୟାଳୁ କରିବାର ସବୁଠାରୁ ସହଜ ଉପାୟ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ।

୩.୮ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ଯାନବାହନ ଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.

ନିଜକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ଏକ ଶୀଘ୍ର ଯାତ୍ରା ତାଲିକା ଭାବରେ ଭାବନ୍ତୁ।

କରନ୍ତୁ

- ସାବରଜନୀନ ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଶିଖନ୍ତୁ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଶୀଘ୍ର ସୁରକ୍ଷା ଯାତ୍ରା କରନ୍ତୁ।
- ଆପଣଙ୍କ ଯାନବାହନକୁ ସତର୍କତା ଏବଂ ରାସ୍ତା ଯୋଗ୍ୟ ରଖନ୍ତୁ।
  - ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଡକ୍ସୁମେଣ୍ଟ୍, ଭୌତିକ କିମ୍ବା ଡିଜିଟାଲ୍ ବହନ କରନ୍ତୁ।
  - ଭ୍ୟାସବୋର୍ଡର ସତର୍କତା ଲାଇଟ୍ (ଯଥା, ଇଞ୍ଜିନ୍ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତୁ, ତେଲ କମ୍ ଅଛି) ଉପରେ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଭାଙ୍ଗିବା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଜଣେ ମେକାନିକ୍ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତୁ।

ଡନ୍'ଟି

- ପ୍ରଥମେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଶିଖି ନପାରି ଆପଣ ଯେଉଁ ଯାନ ସହିତ ଅପରିଚିତ, ତାହା ଚଳାନ୍ତୁ।
- ଚେତାବନୀ ଆଲୋକ କିମ୍ବା ଅସ୍ପାତ୍ତାବିକ ଶବ୍ଦକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତୁ।
- ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ଅବହେଳା—ଛୋଟ ଛୋଟ ସମସ୍ୟା ବଡ଼ ବିଫଳତାରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରେ।
- ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାଗଜପତ୍ର ବିନା ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା; ଏହା ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇପାରେ।

୩.୯ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ଆପଣଙ୍କ ଯାନବାହନକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ବଦାୟ ରଖନ୍ତୁ's ମୌଳିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (ଯଥା, ଷ୍ଟିଅରିଂ, ବ୍ରେକ୍, ସ୍ପିଡ୍) ଏବଂ ଉପକରଣ।
- ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଟାୟାର, ବ୍ରେକ୍, ଲାଇଟ୍ ଏବଂ ଦୂରର ଯାତ୍ରା କରନ୍ତୁ।
- ନିୟମିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ଭାଙ୍ଗିଯିବାକୁ ରୋକିଥାଏ।
- ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ସବୁବେଳେ କାଗଜପତ୍ର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ରଖନ୍ତୁ।
- ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ଡ୍ରାଇଭର ଯାନବାହାନ ଯତ୍ନକୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରନ୍ତି।

ଅଧ୍ୟାୟ ୪: ରାସ୍ତାର ନିୟମ

୪.୧ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ

ରାସ୍ତା ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତାର ଭାଷା। ଏଗୁଡ଼ିକ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ସଫଟ୍ ଏବଂ ମାନକ ରୂପରେ ନିଦେଶରୁ, ଚେତାବନୀ ଏବଂ ମାଗରୁଦ୍ଦଶରୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି। ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାସ୍ତା ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିବା ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହି ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ଆଇନ ପରି ସମାନ ପ୍ରଭାବ ବହନ କରନ୍ତି। ରାସ୍ତା ସଂକେତଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ବେଆଇନ ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ।

ତିନୋଟି ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଗ ଅଛି। ଅନେକଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ରଙ୍ଗ ଏବଂ ଆକୃତି ଅଛି, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ନଦରରେ ଚିହ୍ନିବା ସହଜ କରିଥାଏ:

- ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଂକେତ (ଲାଲ ବର୍ଗର ସହିତ ବୃତ୍ତାକାର): ବନ୍ଦ, ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ, ଗତି ସୀମା, ଏକକ ରାସ୍ତା, କୌଣସି ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍‌ଲାଇଟ୍ ନାହିଁ। ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସବରୁବା ବିନା ବ୍ୟତିକ୍ରମରେ ପାଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ।
- ସତକର୍ତାମୂଳକ ସଂକେତ (ଲାଲ ସୀମା ସହିତ ତ୍ରିକୋଣୀୟ): ଡାକ୍ଷିଣ ବକ୍ସ, ଆଗକୁ ସ୍ବଳ୍ପ, ଖସିପଡ଼ିବା ରାସ୍ତା, ଗୋରୁଗାଈ ପାର ହେବା। ଏଗୁଡ଼ିକ କମ୍ ଗତି କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ସତକର୍ତା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ବିଷୟରେ ଚେତାବନୀ ଦିଏ।
- ସୂଚନାମୂଳକ ସଂକେତ (ଆସ୍ବତକାର କିମ୍ବା ବଗରାକାର, ପ୍ରାୟତଃ ନୀଳ): ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପ, ପାକିଙ୍ଗ୍, ହସ୍ପିଟାଲ, ବିଶ୍ରାମ କେନ୍ଦ୍ର। ଏଗୁଡ଼ିକ ସୁବିଧା କିମ୍ବା ଦିଗନିଦେଶର ବିଷୟରେ ମାଗରୁଦ୍ଦଶରୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି।

ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ: ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ସତକର୍ତାମୂଳକ ଏବଂ ସୂଚନାମୂଳକ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ଚିତ୍ର ସହିତ ଭାରତୀୟ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବ୍ୟାପକ ତାଲିକା ପାଇଁ ପରିଶିଷ୍ଟ A ଦେଖନ୍ତୁ। ଗାଡି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଶୀଘ୍ର ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଏହି ଦୃଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରନ୍ତୁ, କାରଣ ଏଗୁଡ଼ିକ ସୁରକ୍ଷିତ ନେଭିଗେସନ୍ ଏବଂ ମୋଟର ଯାନ ଆଇନର ପାଳନ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ।

ଯୁକ୍ତି: ରାସ୍ତା ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୁରୁଷାନୁମୋଦିତ କରିଥାଏ। ଏହା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ସମାନ ନିଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଇଥାଏ ବୁଝିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ। ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରି, ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଦ୍ରୁତ ହ୍ରାସ କରନ୍ତି, ଦ୍ବିଧା ଏଡ଼ନ୍ତି ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକିଥାନ୍ତି। ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଣାଳୀ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପ୍ରବାହକୁ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତ କରେ ଏବଂ ଅନାବଶ୍ୟକ ଦ୍ରୁତ ହ୍ରାସ କରେ।

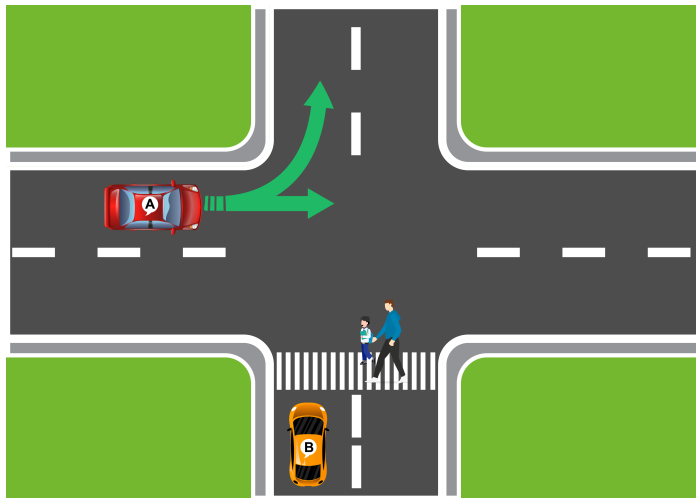
ରିମାଇଣ୍ଡର: ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ ଏବଂ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପରାମର୍ଶ ନୁହେଁ—ଏଗୁଡ଼ିକ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା। ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରିବା ଦ୍ବାରା ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୁରୁଷାନୁମୋଦିତ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିବା ଏକ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ।

୪.୨ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ

ଚରାଫିକ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ମାଗରଦଶରନ୍ ପାଇଁ ରାସ୍ତା ଉପରେ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ରଖିବା କରାଯାଇଛି। ଏଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିସ୍ତାର ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ରାସ୍ତାରେ ଶୁଦ୍ଧତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଏକାଠି କାମ କରନ୍ତି। ଏଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତା ପରିଚାଳନାପ୍ରମାଣକୁ କେଉଁଠାକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ଏବଂ କେତେବେଳେ ଅଟକିବାକୁ ହେବ ତାହା କହିଥିବା ହାତଲେଖା।

ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଲେନ୍ ଲାଇନ: ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଲେନ୍ ମଧ୍ୟରେ ସଜାଡ଼ି ରଖିବା ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁଣାକାୟକୁ ନିରୁଦ୍ଧାରିତ କରନ୍ତି।
- ଅଟକିବା ଲାଇନ: ସିଗନାଲ କିମ୍ବା ଅଟକିବା ସାଇନକରେ କେଉଁଠି ଅଟକିବେ ତାହା ସୂଚିତ କରନ୍ତି, ନିୟମିତଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରଖନ୍ତି।
- ଦେବାରା କରସିଂ: ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପାର ହେବା ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ, ସେମାନଙ୍କର ପଥ ଅଧିକାରକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି।
- ସବୁଜ ରେଖା: କେଉଁଠାରେ ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା କିମ୍ବା ଓଭରଟେକିଂ ନିଷିଦ୍ଧ, ଯେପରିକି ଏକ ବକ୍ସ କିମ୍ବା ଛକ ନିକଟରେ ତାହା ସୂଚିତ କରନ୍ତି।
- ଡ୍ରେସ୍ ହୋଇଥିବା ଲାଇନ: ସୁରକ୍ଷିତ ସମୟରେ ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ଓଭରଟେକିଂ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ପାର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସବରଦା ଦପରଣ ଏବଂ ବ୍ଲାକ୍‌ଆଉଟ୍ ସ୍ପଟ୍ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତି।
- ଡାଏ ଏବଂ ପ୍ରତୀକ: ଗାଡ୍ ମୋଡ୍, ମିଶ୍‌ରଣ, କିମ୍ବା ଲେନ୍-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ।

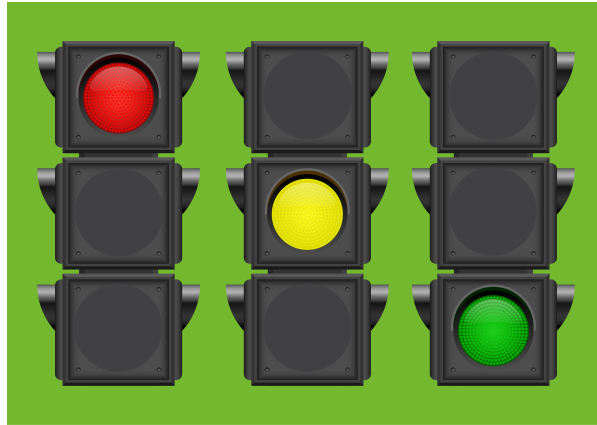
ଚିତ୍ର ୨: ପଦଯାତ୍ରୀ ପାର ହେବାର ଉଦାହରଣ: ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ରାସ୍ତା ଅଧିକାର ଅଛି। ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପାର ହେବାକୁ ଦେବା ପାଇଁ କାର-ବି ଅଟକାଯାଇଛି।

ଯୁକ୍ତି: ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପଲବ୍ଧ ସ୍ଥାନକୁ ସଂଗଠିତ କରେ, ଟ୍ରାଫିକର ଧାରା ପୃଥକ କରେ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ। ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶା କରାଯାଇଥିବା ଆଚରଣକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରି ନିରନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ହ୍ରାସ କରେ।

୪.୩ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗନାଲ

ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକ ଛକଗୁଡ଼ିକରେ ଗତିବିଧିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ, ଯେଉଁଠାରେ ରାସ୍ତା ନେଟୱାର୍କରେ ସବର୍ଯ୍ୟକ ଦ୍ରୁତ ସ୍ଥାନ ଥାଏ। ମାନକ ଅର୍ଥରୁ ହେଉଛି:

- ଲାଲ: ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।
- ହଳଦିଆ/ଆମ୍ବର: ଅଟକିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ; ଆଲୋକକୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହୁଅ ନାହିଁ।
- ସବୁଜ: ରାସ୍ତା ସଫା ଥିଲେ ସତକର୍ତ୍ତାର ସହିତ ଆଗକୁ ବଢନ୍ତୁ।

ଚିତ୍ର 3: ଟ୍ରାଫିକ୍ ଲାଇଟର ଉଦାହରଣ: ମାନକ ଅର୍ଥରୁ ଉପରେ ଦେଖାଯାଇଛି।

ଫିଲାସ୍ ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟତଃ ସତକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ, ଏବଂ କିଛି ଛକରେ, ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀମାନେ ହାତ ନିଦ୍ଦେଶ୍ୱର ସହିତ ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରିପାରନ୍ତି।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ: କିଛି ନିୟମାବଳୀରେ, ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ 'ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଲ' ଅବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦିଗରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଗତି ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଛକ ଖାଲି ହୋଇଯାଏ। ଏହି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ କେବେକି କୌଣସି ନିୟମାବଳୀରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଯୁକ୍ତି: ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟସ୍ତବହୁଳ ଛକଗୁଡ଼ିକରେ ଗୁଡ଼ଖଳା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି, ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରୁ ଆସୁଥିବା ଯାନବାହାନ ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପାଳି କରି ଗତି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ। ଏହା ଏକାଧରେ ପାର ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ଏକାଧିକ ଯାନର ବିଶୁଦ୍ଧତାକୁ ରୋକିଥାଏ ଏବଂ ଧକ୍କାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ହ୍ରାସ କରିଥାଏ।

୪.୪ ରାସ୍ତାର ଅଧିକାର

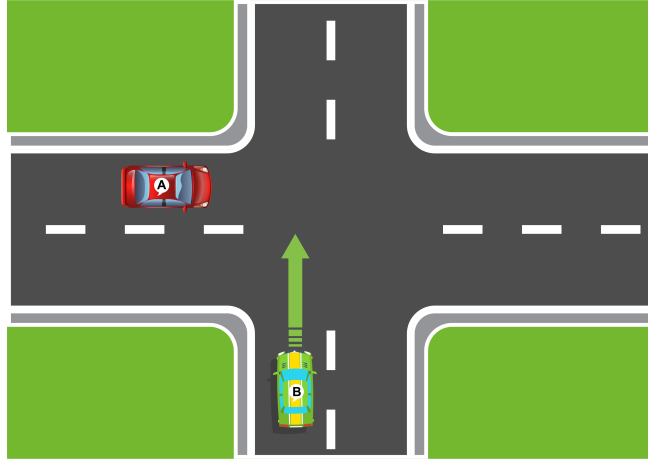
ପୁରୁଷାର୍ଥ ନିୟମ: ରାସ୍ତାର ଅଧିକାର କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ—ଏହା ପୁରୁଷାର୍ଥମାନଯୋଗ୍ୟତା ବିଷୟରେ। ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ସବର୍ଦ୍ଦା ହାର ମାନି ନିଅନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ସମସ୍ତେ ଜାଣିପାରିବେ କ'ଣ ଆଶା କରିବେ। ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ହାର ମାନିବା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନର ଏକ ଲକ୍ଷଣ।

ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଲଟ୍ ଅଫ୍ ଷେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଧାରଣା। ରାଲଟ୍ ଅଫ୍ ଷେ ନିୟମ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିରେ କିଏ ପ୍ରଥମେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ଉଚିତ। ଏହା କ୍ଷମତା କିମ୍ବା ସୁବିଧା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ପୁରୁଷାର୍ଥମାନ ଏବଂ ନିୟମ ବିଷୟରେ। ଯେତେବେଳେ ଭ୍ରାତୃଭରମାନେ ପ୍ରାଧିକାର କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଦ୍ଵିଧା ଏବଂ ଆକ୍ରମଣ ହ୍ରାସ ପାଏ।

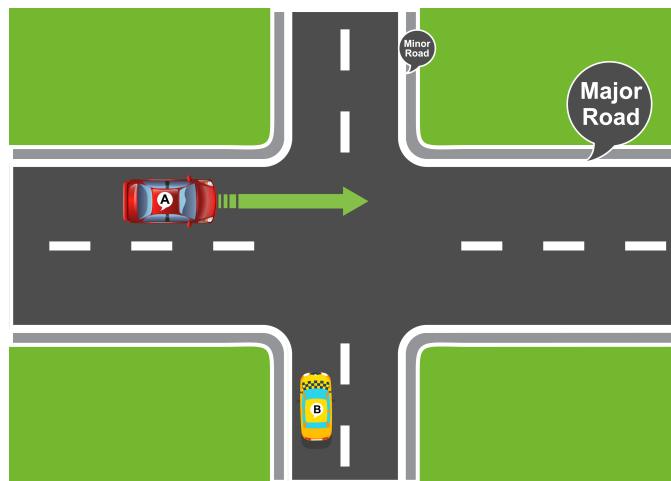
ଉଦାହରଣ:

- ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଛକଗୁଡ଼ିକରେ: କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ (CMVR)ର ନିୟମ 27 ଅନୁଯାୟୀ, ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ଵରୁ ଆସୁଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯିବ।
- ଗୋଲେଇ ଛକରେ: ପୁରୁଷାର୍ଥ ଗୋଲେଇ ଭିତରେ ଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯାଏ; ଯାନଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ବାହାରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ।
- ପଦଯାତ୍ରୀ ପାର ହେବା ସ୍ଥାନ: ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଅଛି; ନିରାପଦ ପାର ହେବା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତୁ।
- ଜରୁରୀକାଳୀନ ଯାନ: ସବର୍ଦ୍ଦା ତୁରନ୍ତ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ, ଦମକଳ ଗାଡ଼ି, କିମ୍ବା ସକ୍ରିୟ ସାଇରନ ଏବଂ ଲାଇଟ୍ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ଗାଡ଼ିକୁ ଦିଅନ୍ତୁ, ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ବାମ ପାର୍ଶ୍ଵକୁ ଟାଣି ନିଅନ୍ତୁ।

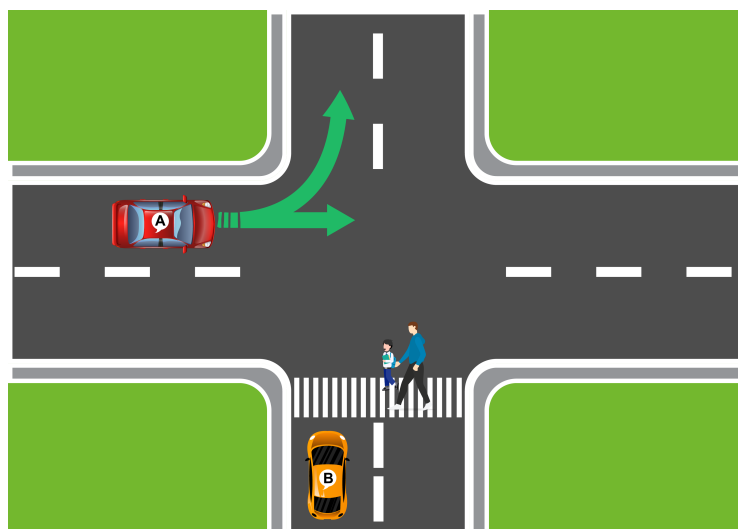
- ମୁଖ୍ୟ ବନାମ ଛୋଟ ରାସ୍ତା: ଛୋଟ ରାସ୍ତାରୁ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ଯାନବାହନ ଅପେକ୍ଷା ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟାତକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯାଏ।

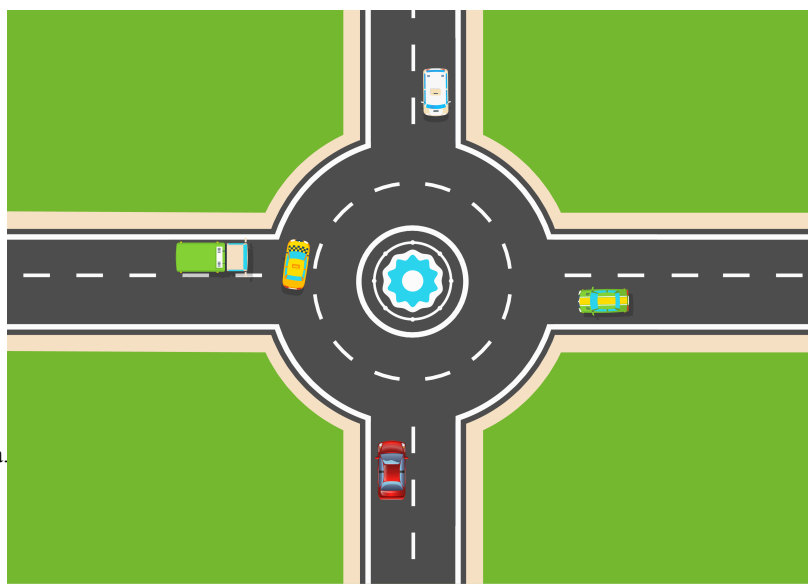
ଚିତ୍ର ଧ: ଦୁଇଟି ସମାନ ଆକାରର ରାସ୍ତାର ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଛକ। ଆପଣଙ୍କ ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକର ରାସ୍ତା ଅଧିକାର ଅଛି।

ଚିତ୍ର 5: ଏକ ଗ୍ରୁପ୍ସ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ରାସ୍ତା ସହିତ ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଛକ। ଗ୍ରୁପ୍ସ ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟାତର ଅଧିକାର ଅଛି ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ରାସ୍ତାରେ କାର୍-B କୁ ରାସ୍ତାରେ ଘରବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରୁପ୍ସ ରାସ୍ତାରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ଯାନବାହନ (ଉଭୟ ଦିଗରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା)କୁ ଅଟକାଇ ଦେବାକୁ ପଡିବ।

ଚିତ୍ର 6: ପଦଯାତ୍ରୀ ପାର ହେବା: ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ରାସ୍ତା ଅଧିକାର ଅଛି - କାର B ଅଟକିଯାଏ ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଇଦିଏ।

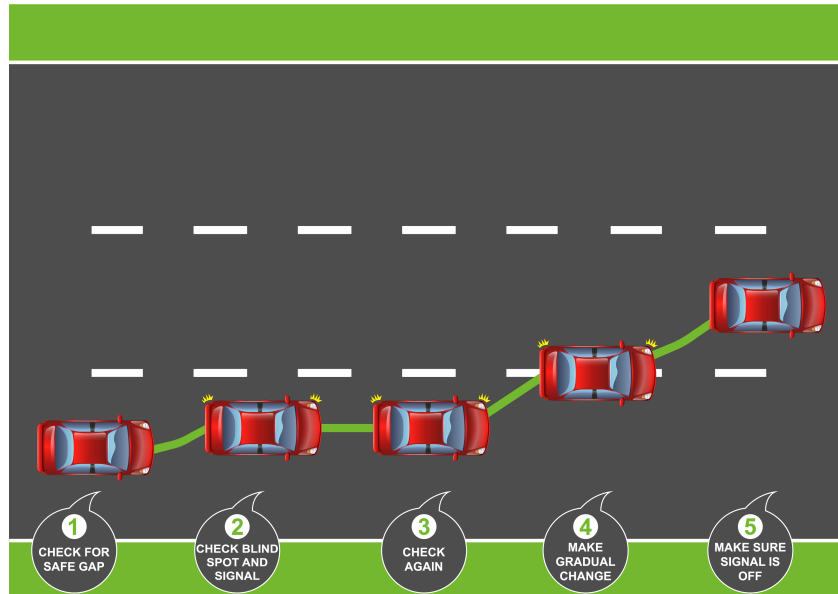

ଚିତ୍ର ୭: ଗୋଲଆଉଟ୍ - ଗୋଲଆଉଟ୍ ରେ ପୁରରୁ ଥିବା ଟ୍ରାଫିକ୍ ପାଖରେ ରାସ୍ତା ଅଛି। ସବୁଜ ଲାରି (ବାମ) ହଳଦିଆ କାର (ଗୋଲଆଉଟ୍ ରେ) ଆଡକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଅଟକିଯାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପୁରରୁ ମାନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ। ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର ସମାନ ଆଚରଣ ଆଶା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସ୍ପନ୍ଦ କମିଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରବାହ ଉନ୍ନତ ହୁଏ।

୪.୫ ଲେନ୍ ଷ୍ଫ୍ଟିଂ

ଭାରତ 'ବାମକୁ ରଖନ୍ତୁ' ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରେ। ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ରାସ୍ତାର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରହିବା ଉଚିତ, ଓଭରଟେକିଂ କିମ୍ବା ଡାହାଣ ମୋଡ୍ ପାଇଁ ଡାହାଣ ଲେନ୍ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ଉଚିତ। ଯେତେବେଳେ ଲେନ୍ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଯାନ ଚିହ୍ନିତ ହେବା ଉଚିତ। ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସବରୁ ପୁରରୁ ବହୁତ ପୁରରୁ ସିଗନାଲ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ କାଟି ନ ଦେଇ ସୁଗମ ଭାବରେ କରାଯିବା ଉଚିତ। ଭଲ ଲେନ୍ ଷ୍ଫ୍ଟିଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଗାଡ଼ି ଚାପକୁ କମ କରିଥାଏ।

ଚିତ୍ର ୫: ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ସୁରକ୍ଷିତ ପଦ୍ଧତି। ଦିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ଲେନ୍ ଶୁଦ୍ଧି ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସୁଗମ ଏବଂ ପୂର୍ବାନୁମାନଯୋଗୁ ଡାବରେ ଗତି କରେ। ଏହା ବିନା, ବୁଣାକାର ଯାନଗୁଡ଼ିକ ନିରନ୍ତର ଆଗ୍ରୟତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରେ, ଯାହା ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ୍ ମାରିବା, ପାଖାପାଖି ଭୁଲ୍ ହେବା ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ହୁଏ। ଲେନ୍ ରେ ରହିବା ସୌଜନ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ନିରାପଦ।

ରିମାଇଣ୍ଡର: ଓଭରଟେକିଂ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରୁହନ୍ତୁ। ଲେନ୍ ମଧ୍ୟରେ ବୁଲୁଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ମୋଡ୍ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ସମୟରେ ସବରଦା ଶୀଘ୍ର ସତ୍ତ୍ୱେକତ ଦିଅନ୍ତୁ। ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଓଭରଟେକିଂ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଯଦି ଆଗରେ ଥିବା ଗାଡ଼ି ଡାହାଣ ମୋଡ୍‌କୁ ସତ୍ତ୍ୱେକତ ଦେଉଛି ଏବଂ ରାସ୍ତାର ମଧ୍ୟଭାଗକୁ ଗତି କରିନାହିଁ, ତେବେ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଓଭରଟେକିଂ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

୪.୬ ଗତି ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଗତି ସବରଦା ରାସ୍ତାର ଅବସ୍ଥା ସହିତ ଅନୁକୂଳିତ ହେବା ଉଚିତ। ପୋଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଗତି ସୀମା ହେଉଛି ସବରାଧିକ ଅନୁମତିଯୋଗୁ, ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୁହେଁ। ସ୍କୁଲ, ହସ୍ପିଟାଲ, ବଜାର, ନିମରାଣ କ୍ଷେତ୍ର ନିକଟରେ କିମ୍ବା ବର୍ଷା ଏବଂ କୁହୁଡ଼ି ସମୟରେ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଗତି ହ୍ରାସ କରିବା ଉଚିତ। ରାସ୍ତାରେ ଦୌଡୁଥିବା ପିଲା ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ କେବଳ କିଛି ସେକେଣ୍ଡ ସମୟ ଦିଏ।—କମ୍ ଗତି ଆପଣଙ୍କୁ ସେହି ଅତିରିକ୍ତ ସେକେଣ୍ଡ ଦିଏ। ସ୍ପିଡ୍ କ୍ଲାମ୍ପେର ଏବଂ ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗିଂ ଟାଲା ଉଲି ଆଧୁନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକ ଗତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଏକ ନିରୀକ୍ଷଣଯୋଗୁ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା କରିଥାଏ। ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ରାଜପଥରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପ୍ରବାହ ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ ଧୀରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ବିପଦଜନକ ହୋଇପାରେ, ଯାହା ଅନ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଗତି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ପାଇଁ ଲେନ୍ ବଦଳାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ଗତି ସହିତ ଅଟକିବା ଦୂରତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସମୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଏ ନାହିଁ। ୫୦ କିମି/ଘଣ୍ଟା ବେଗରେ ଥିବା ଏକ କାରକୁ ୫୦ କିମି/ଘଣ୍ଟା ବେଗରେ ଥିବା କାର ଅପେକ୍ଷା ଅଟକିବା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଗୁଣ ଦୂରତା ଆବଶ୍ୟକ। ଗତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଚାଳକମାନେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯାଇଥାଏ।

୪.୭ ଓଭରଟେକିଂ

ଓଭରଟେକିଂ କେବଳ ସେତେବେଳେ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେତେବେଳେ ଏହା ନିରାପଦ, ଆଇନଗତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଏ। ଦୁଇ ଲେନ୍ ରାସ୍ତାରେ, ଓଭରଟେକିଂକୁ ବିପରୀତ ଲେନ୍ ରଣ ନେବା ଭାବରେ ଭାବନତୁ।—ତୁମେ ଏହାକୁ ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଫେରାଇବାକୁ ପଡିବ। ସତ୍ତ୍ୱେକତ ଦେବା ପରେ ସବର୍ଦ୍ଧା ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଓଭରଟେକିଂ କର। ଓଭରଟେକିଂ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଦୟର୍ଶ ଏବଂ ବ୍ଲାକ୍‌ଗ୍‌ଡ ସ୍ପର୍ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ଆସୁଥିବା ଟ୍ରାଫିକରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଫାଙ୍ଗ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।

କେବେବି ଓଭରଟେକିଂ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ:

- ବଡ଼କା କିମ୍ବା ବକ୍ସ ସ୍ଥାନରେ।
- ପାହାଡ଼ ଶିଖର ନିକଟରେ।
- ଛକ କିମ୍ବା ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂରେ।
- ରେଳ କ୍ରସିଂରେ।

ଯୁକ୍ତି: ଆପଣ ଯେଉଁଠାରେ ଆଗକୁ ଦେଖି ପାରୁନାହାନ୍ତି ସେଠାରେ ଓଭରଟେକିଂ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଓଭରଟେକିଂ ସମାପ୍ତ କରି ଆପଣଙ୍କ ଲେନ୍‌କୁ ଫେରିପାରିବେ। ଓଭରଟେକିଂ ପାଇଁ ବିପରୀତ ଲେନ୍‌ରେ ଯିବାକୁ ପଡିଥାଏ, ପ୍ରାୟତଃ ଆସୁଥିବା ଟ୍ରାଫିକର ବିପରୀତ ଦିଗରେ। ଯଦି ଦୃଶ୍ୟମାନତା ସୀମିତ ଥାଏ, ତେବେ ଧକ୍କାର ଆଗତ୍ତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥାଏ। ମୁହାଁମୁହିଁ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ନିୟମ ରହିଛି।

୪.୮ ଅଟକିବା ଏବଂ ପାକିର୍ କରାଯିବା

(କ) ବନ୍ଦ କରାଯିବା

ଅଟକିବା କେବେବି ବାଧା କିମ୍ବା ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ। ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଅଟକିବା ଏଡାଇବା ଉଚିତ୍:

- ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂରେ।
- ଛକଗୁଡ଼ିକରେ।
- ମୋଡ଼, ପୋଲ କିମ୍ବା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତାରେ।
- ବସ୍ ଷ୍ଟପ୍ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୋ-ପାକିର୍ ଅଞ୍ଚଳରେ।

ଯୁକ୍ତି: ଅସାବଧାନତାର ସହ ଅଟକି ରହିଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ହ୍ରାସ କରେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ବାଧୁ କରେ ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପ୍ରବେଶକୁ ଅବରୋଧ କରିପାରେ। ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅଟକାଇବା ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅଧିକ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିଥାଏ।

(ଖ) ପାକିର୍

ପାକିର୍ କେବେବି ବାଧା, ବିପଦ କିମ୍ବା ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ। ନିରାପଦ ପାକିର୍ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଯାନବାହନ ଚଳାଚଳକୁ ବାଧା ନ ଦେଇ ଯଥାସମ୍ଭବ ରାସ୍ତାର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱ ପାଖରେ ଗାଡ଼ି ରଖନ୍ତୁ।
- ସବୁବେଳେ ହସ୍ତାଣ୍ଡଟ୍ରେକ୍ ବ୍ଲବ୍‌ହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପାକିର୍ ସମୟରେ ଇଞ୍ଜିନ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ।
- ରାତିରେ, ଯଦି ଗାଡ଼ି ସହଜରେ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ, ତେବେ ପାକିର୍ ଲାଇଟ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରେଡିଫିନିଟ ଚେତାବନୀ ବ୍ଲବ୍‌ହାର କରନ୍ତୁ।
- ବ୍ଲବ୍‌ହାରଯୋଗୁଁ ରାସ୍ତାକୁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ିକୁ ଦୁଇଥର ପାକିର୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଛାଡି ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ପାକିର୍ ସ୍ଥାନ ଛାଡିବା ସମୟରେ, ଦପରଣ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ, ସଞ୍ଚେକ୍ତ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକ୍‌କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପୁନଃ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ।
- ନୋ-ପାକିର୍ ଜୋନରେ ଗାଡ଼ି ପାକିର୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ପାକିର୍ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରବେଶ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ଥାନ ପଥ ଅବରୋଧ କରି ପାକିର୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଯୁକ୍ତି: ଭଲ ପାକିର୍ କେବଳ ଜରିମାନା ଏତାଏ ନାହିଁ ବରଂ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ମଧ୍ୟ ରୋକେ, ସୁଗମ ପରିବହନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ବ୍ଲବ୍‌ହାରକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଚାରଶୀଳତା ଦେଖାଏ।

୪.୯ ହଣ୍ଡର୍ ଏବଂ ଆଲୋକର ବ୍ଲବ୍‌ହାର

ହଣ୍ଡର୍ ଏବଂ ଆଲୋକ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ, ଅସ୍ତର କିମ୍ବା ଖେଳଣା ନୁହେଁ। ହଣ୍ଡର୍ କେବଳ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ବିଷୟରେ ସତକର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ଲବ୍‌ହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ହତାଶା କିମ୍ବା ଅଧିକ୍ଷ୍ମତା ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ। ହସ୍‌ପିଟାଲ୍, ସ୍କୁଲ୍ ଏବଂ କୋଟ୍ ଭଳି ନୀରବ ଅଞ୍ଚଳରେ ହଣ୍ଡର୍ ବ୍ଲବ୍‌ହାର ନିଷିଦ୍ଧ।

ଆଲୋକ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରେ: ଦେଖିବା ଏବଂ ଦେଖାଯିବା। ରାତିରେ ହେଡଲାଇଟର ସଠିକ୍ ବ୍ଲବ୍‌ହାର ଆପଣଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟମାନତାକୁ ଉନ୍ନତ କରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଅନ୍ୟ ଭ୍ରାତାମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖିପାରିବେ। ଉଚ୍ଚ ବିନ୍ କେବଳ କମ୍ ଆଲୋକ ସହିତ ଖାଲି ରାସ୍ତାରେ ବ୍ଲବ୍‌ହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ଏବଂ ଯାନବାହାନ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଏହାକୁ ବୁଡାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍। ବିପଦ ସତକରୀକରଣ ଆଲୋକ କେବଳ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ଯାନ ନିଜେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ—ଯେପରିକି ଖରାପ ହେବା, ଦୁର୍ଘଟଣା, କିମ୍ବା ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ଅଟକିଯିବା। ଚଳାଚଳ ଟ୍ରାଫିକ୍‌ରେ ଗାଡ଼ି ଚଲାଯିବା ସମୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ଲବ୍‌ହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, କେବଳ ଅତି ସୀମିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯେପରିକି ସରକାରୀ ଭାବରେ ଏସ୍କର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କନଭୟର ଅଂଶ ହେବା ବ୍ଲବ୍‌ହାର।

ଯୁକ୍ତି: ହଣ୍ଡର୍ ଅପବ୍ଲବ୍‌ହାର ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୃଷ୍ଟ ଏବଂ ଚାପ ବୃଦ୍ଧି କରେ, ଯେତେବେଳେ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଆଲୋକ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ

ଅନ୍ଧ କରିଦିଏ ଏବଂ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ। ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କଲେ, ଏହି ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ଘଟଣା ହ୍ରାସ କରେ ଏବଂ ସାଥୀ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସୌଜନ୍ୟର ସଂଜ୍ଞା ଦିଏ।

୪.୧୦ ଡ୍ରାଇଭିଂ କଡ଼ତ୍ବ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭିଂ କଡ଼ତ୍ବ ହେଉଛି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିପଦରେ ପକାଇବା କିମ୍ବା ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇବା ନାହିଁ। କଠୋର ନିୟମ ପାଳନ କରାଯିବା ବ୍ୟତୀତ, ଏହାର ଅନ୍ୟ ହେଉଛି ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦୟା ଦେଖାଇବା:

- ପ୍ରବାହ ବନ୍ଦୀ ରଖିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଅମଳ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଅତିରିକ୍ତ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତୁ।
- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅବରୋଧ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ମିଶ୍ରଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଆଚରଣ କିମ୍ବା ଭୁଲର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଅଂଶୀଦାର ସ୍ଥାନ। ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏକ ଚାପପୁଣ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରୁ ଗାଢ଼ି ଚାଳନାକୁ ଏକ ସହଯୋଗ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ପରିଣତ କରେ। ସୌଜନ୍ୟ ଦୁବର୍ତ୍ତା ନୁହେଁ—ଏହା ଶକ୍ତି ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ରାସ୍ତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିଥାଏ।

୪.୧୧ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ରାସ୍ତାର ନିୟମ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.

ଏଗୁଡ଼ିକ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍'ରାସ୍ତା ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ କରେ।

କରନ୍ତୁ

- ସମସ୍ତ ସଂଜ୍ଞା, ସଂଜ୍ଞା ଏବଂ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରନ୍ତୁ।
- ବାମକୁ ଯାଆନ୍ତୁ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଲେନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ପଦଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଯାନବାହନ ପାଇଁ ଉପକାର କରନ୍ତୁ।
- ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ଗତିକୁ ଆଡ଼ଜଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ଦେଖିବା ଏବଂ ଦେଖାଯିବା ପାଇଁ ଆଲୋକର ସଠିକ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- କେବଳ ବିପଦ ବିଷୟରେ ସତକର୍ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ ହଣ୍ଡଲ୍ ବଜାଇବେ, ଏବଂ କେବେବି ହସ୍ତିଚାଲ କିମ୍ବା ସ୍କୁଲ ନିକଟ ନୀରବ ଅଞ୍ଚଳରେ ନୁହେଁ।

ଡନ୍'ଟି

- ମୋଡ଼, ଜଟିଳ ସମ୍ପର୍କ କିମ୍ବା କ୍ରସିଂରେ ଓଭରଟେକ୍ କରିବା।
- ନିଷିଦ୍ଧ ସ୍ଥାନରେ ଗାଡ଼ି ରଖିବା କିମ୍ବା ଯାତାୟାତରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା।
- ସଂଜ୍ଞା ଡେଇଁ ଯାଆ କିମ୍ବା ରାସ୍ତାର ନିୟମକୁ ଅଣଦେଖା କର।
- ରାତିରେ ଅସାବଧାନତାର ସହ ଉର୍ବ ବିମ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

- ଯେତେବେଳେ ଯାନଟି ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନଥାନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ରାସ୍ତାରେ ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ କିମ୍ବା ଅପୈୟମ୍ଭରତା ଦେଖାନ୍ତୁ।

୪.୧୨ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ରାସ୍ତାର ନିୟମ ସେୟାର ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଦ୍ଧତା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆଣିଥାଏ।
- ସବୁବେଳେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗ୍ନାଲ୍, ସିଗ୍ନାଲ୍ ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଲାଇଟ୍ ପାଳନ କରନ୍ତୁ।
- ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ରାସ୍ତାର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ—ପ୍ରବରାନ୍ତମାନଯୋଗ୍ୟତା ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକିଥାଏ।
- ସୁରକ୍ଷିତ ଓଭରଟେକିଂ, ଲେନ୍ ଶୁଦ୍ଧତା ଏବଂ ଗତି ସୀମା ପାଳନ କରନ୍ତୁ।
- ପାକିଙ୍ଗ୍, ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସିଗ୍ନାଲ୍ ସୁରକ୍ଷିତ ରାସ୍ତା ସେୟାରିଂ ଅଂଶ।
- ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ପୈୟମ୍ଭ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ସୁରକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୫: ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ

୫.୧ ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସହିତ ପରିଚୟ

ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ହେଉଛି ମନର ଗାନ୍ଧି ସୃଷ୍ଟି କରିବା—ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ। ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କେବଳ ଆଇନ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା ପାସ କରିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ। ଏହା ରାସ୍ତାକୁ କିପରି ଆସେ ତାହାର ଏକ ଦଶରୁନା। ଜଣେ ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭର ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ଯିଏ ବୁଝନ୍ତି ଯେ ଚକ ପଛରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପରିଣାମ କେବଳ ନିଜ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଯାତ୍ରୀ, ପଦଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ। ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ବିଶ୍ୱାସର ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରେ—ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ଯେ ଅନ୍ୟମାନେ ନିୟମ ପାଳନ କରିବେ, ଯାନବାହନଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁମାନ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରିୟ କରିବ, ଏବଂ ବିପଦ ହ୍ରାସ ପାଇବ।

ଭାରତ'ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ୱର ସବୁଠାରୁ ବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ବିବିଧ, ଟ୍ରାଫିକ୍ ଏବଂ ବସ୍ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନ, ସାଇକେଲ, ପଶୁ-ଟଣା ଗାଡ଼ି ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାନବାହାନ ସହିତ। ଏପରି ପରିବେଶରେ, ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନାବଳୀ ନୁହେଁ—ଏକ ଗୁଡ଼ିକ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ। ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଯେତେ ଅଧିକ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରତି ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ହେବେ, ଦୁର୍ଘଟଣା ସେତେ କମ୍ ହେବ, ଟ୍ରାଫିକ୍ ସେତେ ସୁଗମ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ରାସ୍ତା ଅନୁଭୂତି ସେତେ ସୁଖଦ ହେବ।

୫.୨ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା

ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ହେଉଛି ବିପଦକୁ ପୂର୍ବରୁମାନ କରିବା ଏବଂ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଭୁଲ—ତୁମର ହେଉ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କାହାର—ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଏ ନାହିଁ।

ରାସ୍ତା ବାଣ୍ଟିବାର ସୁବର୍ଣ୍ଣର ନିୟମ: ଅନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପରି ଗାଡ଼ି ଚଳାନ୍ତୁ। ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ସୁରକ୍ଷା ନିଭର କରେ। ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର ଫେୟସ୍ ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତା ଦେଖାନ୍ତି, ତେବେ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକାଯାଇପାରିବ। ଜଣେ ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀ ଡ୍ରାଇଭର ସବରଦା ସତକର, ସବରଦା ଫେୟସ୍‌ବାନ ଏବଂ କେବେ ବିସ୍ମିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ।

ଡ୍ରାଇଭିଂରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଧାରଣା। ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଡ୍ରାଇଭିଂ ହେଉଛି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଆଶା କରିବା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଭୁଲ—ତୁମର ହେଉ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କାହାର'ଗୁଡ଼ିକ—ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ନାହିଁ। ଜଣେ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀ ଡ୍ରାଇଭର ନିଜ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଚାରିପାଖରେ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ବନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି, ଯାହା ନିର୍ଗତ କରେ ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଅତି କମ୍ରେ ଦୁଇଟି ଭୁଲ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକୀୟ K53 ସିଷ୍ଟମ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଡ୍ରାଇଭିଂକୁ ବୁଝିବାର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉପାୟ ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚକ୍ର ଉପରେ ନିର୍ମିତ:

ଖୋଜନତୁ→ଚିହ୍ନଟ କରନତୁ→ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ→ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନତୁ→କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରନତୁ

- ଖୋଜନତୁ: ଆଗକୁ, ପଛରେ ଏବଂ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ନିରନ୍ତର ସ୍କାନ କରନତୁ। ପାର ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ ବୁଣା କିମ୍ବା ହଠାତ୍ ଗାଡ଼ି ବ୍ରେକ୍ କରିବା ଭଳି ବିପଦ ପାଇଁ ଦେଖନତୁ।
- ଚିହ୍ନଟନତୁ: କେଉଁ ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ତାହା ଚିହ୍ନଟନତୁ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଛକରେ ଦୃଶ୍ୟମାନତାକୁ ଅବରୋଧ କରୁଥିବା ଏକ ପାକିର୍ ଟ୍ରକ୍।
- ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ: ଆଗୁଆ ଚିନ୍ତା କର—ଏହା ପରେ କ'ଣ ହୋଇପାରେ? ଫୁଟପାଥରେ ପିଲାଟି ରାସ୍ତାରେ ଦୌଡ଼ି ଯାଇପାରେ କି? ଡାହାଣ ଲେନରେ ଥିବା ଗାଡ଼ିଟି ହଠାତ୍ କଟି ଯାଇପାରେ କି?
- ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅ: ପୂର୍ବରୁ ସବୁଠାରୁ ନିରାପଦ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବାଛନତୁ—ଗତି ଧୀରେ କର, ତୁମର ଲେନ୍ ଧରି ରଖ, ବ୍ରେକ୍ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ, କିମ୍ବା ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ସତ୍ତେକତ ଦିଅ।
- କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରନତୁ: ହଠାତ୍ କିମ୍ବା ଆତଙ୍କିତ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଏଡ଼ାଇ ଆପଣଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସୁଗମ ଏବଂ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ନିଅନତୁ।

ବ୍ୟବହାରିକ ସମରଣକାରୀଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟସ୍ତରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦୁଇ-ସେକେଣ୍ଡ ନିୟମ ବ୍ୟବହାର କରି ଏବଂ ବକ୍ସରା, କୁହୁଡ଼ି କିମ୍ବା ଦୁର୍ବଳ ଦୃଶ୍ୟମାନତାରେ ଏହାକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରି ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଅନୁସରଣ ଦୂରତା ବଜାୟ ରଖନତୁ।
- ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନେ ଭୁଲ କରିପାରନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁମାନ କରନତୁ—ପଦଯାତ୍ରୀମାନେ ଅସାଧ୍ୟମାନତାବଶତଃ ରାସ୍ତା ପାର ହୋଇପାରନ୍ତି, ସାଇକେଲ ଚାଳକମାନେ ମୋଡ଼ ନେଇପାରନ୍ତି, କିମ୍ବା ଚାଳକମାନେ ସିଗନାଲ ଡେଇଁପାରନ୍ତି।
- ତୁମକୁ ଦେଖାଯାଇଛି ବୋଲି ଭାବ ନାହିଁ; ଆପଣଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ହଣ୍ଡଲ୍, ଲାଇଟ୍ ଏବଂ ସୂଚକଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନତୁ।
- ସବୁବେଳେ ନିଜକୁ ଏକ “ଖସିଯିବା ପଥ” — ଯଦି ଆଗରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଯିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ବିକଳ୍ପ।

ଉଦାହରଣ: ଏକ ବ୍ୟସ୍ତବହୁଳ ଭାରତୀୟ ବଜାର ରାସ୍ତାରେ, ଜଣେ ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀ ଡ୍ରାଇଭର ରାସ୍ତା କଡ଼ରୁ ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ଉପରେ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ସ୍କାନିଂ କରନ୍ତି, ଟ୍ରାଫିକ୍ ମଧ୍ୟସ୍ତରେ ଦୁଇଟିଆ ଯାନ ଚଳାଚଳ କରୁଥିବାର ଅନୁମାନ କରନ୍ତି, ଏବଂ ଅଚିହ୍ନିତ ସ୍ପିଡ୍ ବ୍ରେକ୍‌ରଗୁଡ଼ିକ ନିକଟରେ ଗତି ହ୍ରାସ କରନ୍ତି, ଯଦି କୌଣସି ପିଲା ରାସ୍ତାରେ ଡ୍ରାଟର୍ କରେ ତେବେ ସେମାନେ ଅଟକିପାରିବେ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି।

ଯୁକ୍ତି: ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଭୟ ବିଷୟରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ବିଷୟରେ। ସନ୍ଧାନ, ଚିହ୍ନଟ, ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ, ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଶାନ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି, ଆପଣ ନିଜକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏଡାଇବାର ସବେରାତମ ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି।

୫.୩ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମନୋଭାବ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର ରାସ୍ତାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମନୋଭାବ ବହନ କରନ୍ତି—ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ, ଅଧିକାଂଶତା, ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକତା, କିମ୍ବା କ୍ଳାନ୍ତି—ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ। ବିମାନ ଚାଳନା ପରି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାରେ, ଅଧିକାଂଶ ଚରୁଟି ଦକ୍ଷତାର ଅଭାବରୁ ନୁହେଁ ବରଂ ଚାପ କିମ୍ବା ଶୀଘ୍ରତାରେ ଦୁବର୍ତ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ ଫୁଟି ହୁଏ। ଗୋଟିଏକୁ ଚିହ୍ନିବା ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ହେଉଛି ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରବୃତ୍ତି।

- ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣତା—ଚିନ୍ତା ନକରି ବହୁତ ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଯେପରିକି ଏକ ବକ୍ସ ଉପରେ ଅତିକ୍ରମ କରିବା।
- ଇସ୍ତଫା—ଦାୟିତ୍ୱ ଛାଡ଼ିବା (“ମୁଁ ଯାହା କରେ ତାହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ”), ଯାହା ସତକର୍ତ୍ତା ହରାସ କରେ।
- ଅଭେଦତା—ଧରିନେବା “ଏହା ଜିତିଲା” ମୋ ସହିତ ଘଟିବ ନାହିଁ, “ଯାହା ସତକର୍ତ୍ତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ।
- ମାରୋ ମନୋଭାବ—ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଦକ୍ଷତା କିମ୍ବା ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା।

ଭଲ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ସମୟ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଭାବପ୍ରବଣ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରତି ସଚେତନ ରୁହନ୍ତି ଏବଂ ଜାଣିଶୁଣି, ଶାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି। ମନୋଭାବ ପ୍ରତି ସଚେତନତା ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ମୂଳଦୁଆ।

ଯୁକ୍ତି: ଭାବନା କିପରି ବିଚାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ତାହା ଚିହ୍ନି ପାରିବା ଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତାରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ, କ୍ରେମ ଏବଂ ବିପଦ ନେବା ରୋକିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳେ।

୫.୪ ରାସ୍ତା ବାଣ୍ଟିବା

ଭାରତୀୟାତ୍ମକ ହେଉଛି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଯାନବାହନ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ସାବରଜନୀନ ସ୍ଥାନ। କାର, ସ୍କୁଟର, ଅଟୋ-ରିକ୍ସା, ସାଇକେଲ, ଗୋରୁ ଗାଡ଼ି, ବସ୍, ଟ୍ରକ୍ ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀ ସମସ୍ତେ ସମାନ ସୀମିତ ସ୍ଥାନ ବାଣ୍ଟନ୍ତି। ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ଟ୍ରକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କର ସୁରକ୍ଷାର ସମାନ ଅଧିକାର ଅଛି। ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ଆକାର, ଗତି କିମ୍ବା ଶକ୍ତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସମ୍ମାନ ଦାବି କରେ।

ମନେରଖିବାକୁ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ:

- ପଦଯାତ୍ରୀ: ସେମାନେ ସବୁଠାରୁ ଦୁବରଳ। ସବରଦା କ୍ରିସିଂରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତୁ ଏବଂ ସ୍କୁଲ, ବଜାର କିମ୍ବା ବସ୍ ଷ୍ଟପ୍ ନିକଟରେ ଅଧିକ ସତକର୍ମ ରୁହନ୍ତୁ।
- ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଏବଂ ସାଇକେଲଗୁଡ଼ିକ କାର ତୁଳନାରେ ଛୋଟ ଏବଂ କମ୍ ଦୃଶ୍ୟମାନ, ବିଶେଷକରି ରାତିରେ। ସେମାନଙ୍କୁ ସବରଦା ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଦିଅନ୍ତୁ, ବିଶେଷକରି ମୋଡ଼ ନେବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ସମୟରେ, କାରଣ ସେମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କାରର ଅନ୍ଧ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତି, ଏବଂ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ପର୍ଶର କିମ୍ବା ନିକଟତର ହେବା ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ପଡ଼ିପାରନ୍ତି।
- ଭାରୀ ଯାନବାହନ: ଟ୍ରକ୍ ଏବଂ ବସଗୁଡ଼ିକୁ ଅଟକିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଦୂରତା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଏବଂ ଏଥିରେ ଚଉଡ଼ା ବ୍ଲାକ୍‌ଆଉଟ୍ ସ୍ପଟ୍ ଥାଏ। ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହଠାତ୍ କାଟି ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଲାଗି ରୁହନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ପଶୁମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଟାଣିଥିବା କିମ୍ବା ଧୀର ଗତିରେ ଯାଉଥିବା ଯାନ: ସେଗୁଡ଼ିକ ଅସୁବିଧାନକ ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ ରାସ୍ତା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ତୁମ ପରି ଅଧିକାର ଅଛି। ଧର୍ମସ୍ତ ଦେଖାଅ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଓଉରଟେକ୍ କର।
- ବୁଲୁଥିବା ପଶୁ: ଗାଈ, କୁକୁର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ଅପରୂପାଗିତ ଭାବରେ ରାସ୍ତା ପାର ହୋଇପାରନ୍ତି, ବିଶେଷକରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ କିମ୍ବା ବଜାର ନିକଟରେ। ସେମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ ନ କରି ସତକର୍ମ କରିବା ପାଇଁ ଧୀରେ ଚାଲନ୍ତୁ ଏବଂ ହର୍ଷର ବଜାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଏକ ଅଂଶୀଦାର ସମ୍ବଳ। ଦୁବରଳ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ସହିତ ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ଯତ୍ନର ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦୁଃଖଦ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ରୋକିଥାଏ ଏବଂ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମାନର ସଂସ୍କୃତି ଗଠନ କରିଥାଏ।

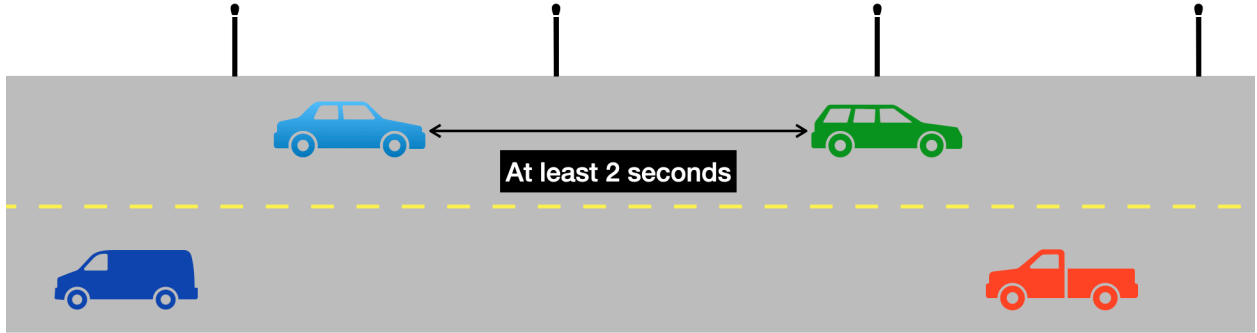
୫.୫ ନିରାପଦ ଦୂରତା ବଜାୟ ରଖିବା

ଆଗ ଗାଡ଼ିଠାରୁ ଦୂରତା ରଖିବା ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ସରଳ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସୁରକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ। ଦୂରତା ଆପଣଙ୍କୁ ସମୟ ଦିଏ, ଏବଂ ସମୟ ଆପଣଙ୍କୁ ବିଳମ୍ବ ଦିଏ। ମନେରଖନ୍ତୁ, ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥାନ କେବଳ ବ୍ରେକିଂ ଦୂରତା ନୁହେଁ; ଏହା ହେଉଛି ମୋଟ ଅଟକିବା ଦୂରତା (ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସମୟ + ବ୍ରେକିଂ ଦୂରତା)। ଦୁଇ-ସେକେଣ୍ଡ ନିୟମ ଉଭୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ। ପର୍ଯ୍ୟବ୍ତ ସ୍ଥାନ ବିନା, ଯଦି ସାମ୍ନାରେ ଥିବା ଗାଡ଼ି ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ତେବେ ସବେରାତ୍ତମ ଡ୍ରାଇଭର ମଧ୍ୟ ଦୁଇସେକେଣ୍ଡ ଓଡ଼ାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ।

ଏକ ଭଲ ନିୟମ ହେଉଛି ଦୁଇ-ସେକେଣ୍ଡର ନିୟମ:

- ରାସ୍ତାରେ ଗଛ, ଫଳକ, କିମ୍ବା ଲ୍ୟାମ୍ପ ପୋଷ୍ଟ ଭଳି ଏକ ଚିହ୍ନ ବାଛନ୍ତୁ।
- ଯେତେବେଳେ ଆଗରେ ଥିବା ଗାଡ଼ି ଏହାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରେ, ଗଣନା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ: “ଏକ ହଜାର ଏବଂ ଏକ, ଏକ ହଜାର ଏବଂ ଦୁଇ।”

- ଯଦି ତୁମେ ଗଣନା ଶେଷ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମାକର୍ରେ ପହଞ୍ଚିଯାଅ, ତେବେ ତୁମେ ବହୁତ ନିକଟରେ ଅଛ।
ଆରାମ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଅଧିକ ସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ।

ଚିତ୍ର ୯: ଦୁଇ ସେକେଣ୍ଡ ନିୟମ: ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ସେକେଣ୍ଡ ପଛରେ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ।

ଖରାପ ପରିସ୍ଥିତିରେ (ଯଥା, ବର୍ଷା, କୁହୁଡ଼ି, କିମ୍ବା ଅସମ୍ଭବ ରାସ୍ତା), ଦୁଇ-ସେକେଣ୍ଡ ନିୟମକୁ ତିନି କିମ୍ବା ଚାରି ସେକେଣ୍ଡକୁ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ। ଟ୍ରକ୍ କିମ୍ବା ବସ୍ ଭଳି ଭାରୀ ଯାନ ପାଇଁ, ଚାରି-ସେକେଣ୍ଡ କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ନିୟମ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ, କାରଣ ଓଜନ ଏବଂ ଗତି ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଅଟକିବା ଦୂରତା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ।

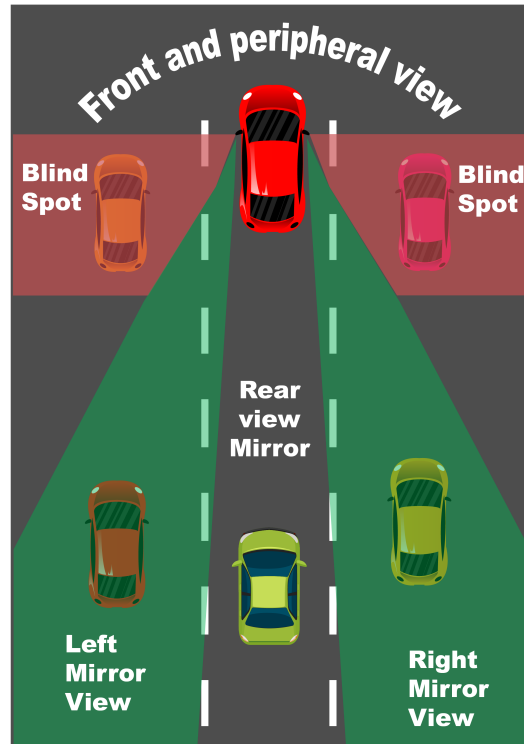
ମନେରଖନ୍ତୁ: ଟେଲିଗେଟିଂ (ଅନ୍ୟ ଯାନକୁ ପାଖରୁ ଅନୁସରଣ କରିବା) ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏଥିରୁ କେହି ସମସ୍ତ ପାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଏକ ନିରାପଦ ଦୂରତା ବହୁତ ଭଲ ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଆପଣଙ୍କୁ, ଆପଣଙ୍କ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ଆଗକୁ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ। ଯଦି କେହି ଆପଣଙ୍କ ପଛରେ ବହୁତ ପାଖରୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଦୂରତା ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ। ସାମ୍ନାରେ ଆପଣଙ୍କ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ ଥିବା ଗାଡ଼ିର ଦୂରତାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଆପଣ ଏବଂ ଟେଲିଗେଟିଂର ଉଭୟ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଅଟକିପାରିବେ। ଆପଣ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗତି କମାଇ ପାରିବେ ଏବଂ ଟେଲିଗେଟିଂରୁ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ିବାକୁ ଦେଇପାରିବେ।

ଯୁକ୍ତି: ଦୂରତାକୁ ନିଜ ପାଇଁ ସମସ୍ତ କିଣିବା ଭାବରେ ଭାବନ୍ତୁ।—ତୁମ ପାଖରେ ଥିବା ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ।

୫.୨ ଦପର୍ଶ ଏବଂ ସଞ୍ଚିତ ବ୍ୟବହାର କରିବା

ଦପର୍ଶ ଏବଂ ସୂଚକ ହେଉଛି ଚାଳକ'ଯୋଗାଯୋଗର ଭାଷା। ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ନିଜ ଯାନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବରଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସଂସ୍ପର୍ଶ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସଞ୍ଚିତ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଦପର୍ଶକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅଥଚ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା, କେବଳ ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ସମୟରେ ନୁହେଁ। ମୋଡ଼ ନେବା, ମିଶିବା କିମ୍ବା ଓଭରଟେକିଂ କରିବା ସମୟରେ ସୂଚକଗୁଡ଼ିକୁ ସବର୍ଦ୍ଦା ବ୍ୟବହାର

କରାଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଶୀଘ୍ର ଚାଲୁ କରିବା ଉଚିତ। ବ୍ଲାକ୍‌ଆଉଟ୍ ସ୍ପଟ୍ (ଚିତ୍ର 10) ହେଉଛି ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ଯାହାକୁ ଡ୍ରାଇଭରରେ ଦେଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଦପର୍ଶା। ଲେନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଏହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଶୀଘ୍ର ମୁଣ୍ଡ ଯାତ୍ର (କାନ୍ଧ ଯାତ୍ର) ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ। ଏହି କ୍ରମ ନିୟମିତ ଅଭ୍ୟାସ ହେବା ଉଚିତ: ଦପର୍ଶା ଯାତ୍ର କରନ୍ତୁ→ବ୍ଲାକ୍‌ଆଉଟ୍ ସ୍ପଟ୍ ଯାତ୍ର କରନ୍ତୁ→ସିଗନାଲ୍→ଘୁଞ୍ଚିବାନ୍ତୁ→ସିଗନାଲ୍ ବାଟିଲ କରନ୍ତୁ।

ଚିତ୍ର ୧୦: ଯାନବାହାନର ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନ: ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଡ୍ରାଇଭର ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁନତି - ସତକର୍ତ୍ତା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଉଛି।

ଯୁକ୍ତି: ନିରାପଦ ଗତି ଚାଳନା ପାଇଁ ପୂର୍ବାନୁମାନ କ୍ଷମତା ହେଉଛି ମୂଳଦୁଆ। ଯଦି ଅନ୍ୟମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଆପଣ କ'ଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଜାଡ଼ିପାରିବେ। ଯୋଗାଯୋଗ ବିନା, ପ୍ରତ୍ୟେକ କୌଶଳ ଏକ ଆଗ୍ରହପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମିତ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ଯାହା ଦୁର୍ଘଟଣାର ଏକ ରେସିପି।

୫.୭ ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା

ଭାରତ'ପାଗ, ସମୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ସହିତ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ—ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସକୁ ସମାନ ଭାବରେ ସଜାଡ଼ନ୍ତି। ଖରା, ଗୁଣ୍ଡିଲା ରାଜପଥରେ ଯାହା କାମ କରେ ତାହା ପ୍ରବଳ ବଷରାରେ, ରାତିରେ କିମ୍ବା ଏକ ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରେ।

- ବଷରା: ପ୍ରଥମ ବଷରା ପରେ ତେଲ ଏବଂ ଧୂଳି ପାଣିରେ ମିଶିଗଲେ ରାସ୍ତା ଖସିଯାଏ। ଧୀରେ ଚାଲନ୍ତୁ, ଅଧିକ ଦୂରତା ରଖନ୍ତୁ, ଏବଂ ହେଡଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖାଯାଇପାରିବ। ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ୍ କିମ୍ବା ଡୀକ୍ସ୍ ମୋଡ଼ ନେବାରୁ ବଞ୍ଚନ୍ତୁ।
- କୁହୁଡ଼ି: ଦୃଶ୍ୟମାନତା ହଠାତ୍ ହ୍ରାସ ପାଇପାରେ। କୁର୍ଲ୍ ଲାଇଟ୍ କିମ୍ବା କମ୍ ବିମ୍ ହେଡଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ (କେବେବି ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ନୁହେଁ, ଯାହା ପଛକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ନାହିଁ)। ଧୀରେ ଗାଡ଼ି ଚାଲନ୍ତୁ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଦୂରତା ରଖନ୍ତୁ। ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ଅଟକାଯାଏ ତେବେ କେବଳ ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ରାତି: ଅନ୍ଧାର ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଏବଂ ଗଭୀରତା ଅନୁଭବକୁ ହ୍ରାସ କରେ। କମ ଗତି, ସଫା ଡ୍ରାଇଭିଂ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ହେଡଲାଇଟ୍ ଏକ ବଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥାଏ। ପଦଯାତ୍ରୀ, ପଶୁ କିମ୍ବା ଆଲୋକିତ ନ ଥିବା ଯାନବାହନ ପ୍ରତି ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ।
- ପାହାଡ଼ ଏବଂ ବକ୍ର: ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କମ୍ ଗିୟରରେ ଚଢ଼ନ୍ତୁ ଏବଂ ଓହ୍ଲନ୍ତୁ। ସବୁବେଳେ ଉପର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଆସୁଥିବା ଯାନବାହନଗୁଡ଼ିକୁ ରାସ୍ତା ଦିଅନ୍ତୁ। ଆସୁଥିବା ଟ୍ରାଫିକ୍ ସତର୍କ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ଧ ବକ୍ର ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ହଣ୍ଡଲ୍ ବଜାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତା: ରାସ୍ତାରେ ପଦଯାତ୍ରୀ, ପଶୁ, ଟ୍ରାକ୍ଟର ଏବଂ ସାଇକେଲ ଚାଳକମାନେ ଆସିବେ ବୋଲି ଆଶା କରନ୍ତୁ। ଧ୍ୟାନ ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ହଠାତ୍ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।
- ଚିହ୍ନିତ କିମ୍ବା କମ୍ ଆଲୋକିତ ରାସ୍ତା: ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଅଧିକ-ସହରାଞ୍ଚଳରେ ସାଧାରଣତଃ, ଏଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଧୀର ଗତି ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀ, ପଶୁ କିମ୍ବା ହଠାତ୍ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ପାଇଁ ଅଧିକ ସତର୍କତା ଆବଶ୍ୟକ। କମ୍ ବିମ୍ ହେଡଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଅନ୍ଧ କୋଣରେ ହାଲୁକା ହଣ୍ଡଲ୍ ବଜାନ୍ତୁ।
- ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିଡ଼: ହଠାତ୍ ଅଟକିବା, ପାକିର୍ ହୋଇଥିବା ଯାନବାହନ ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀମାନେ ପାର ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରନ୍ତୁ। ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ଧ୍ୟାନ ଗତିଧିବାକୁ ରୋକିଥାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ରାସ୍ତା ଅବସ୍ଥା କେବେବି ଆପଣଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ନୁହେଁ—କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କିପରି ଖାପ ଖୁଆଇବେ ତାହା ହେଉଛି। ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଅଧିକ ସତର୍କ ହେବାର କାରଣ ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତି, ଅଧିକ ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ନୁହେଁ।

୫.୮ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ପରିଚାଳନା କରିବା

ଆଧୁନିକ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିଭ୍ରାନ୍ତିରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ: ଫୋନ୍, ସଂଗୀତ ସିଷ୍ଟମ୍, GPS ସ୍କ୍ରିନ୍, ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କୁ ରାସ୍ତାରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଗୁଡ଼ଖାଇବଂ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ମୁଖ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ହସ୍ତାଣ୍ଡତ୍ୱ-ଫ୍ରି ବିନା କେବେବି ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ କେବଳ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ, ଆବଶ୍ୟକ କଲ୍ ପାଇଁ।
- ଆପଣ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସଙ୍ଗୀତ, ଜଳବାୟୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ନାଭିଗେସନ୍ ସେଟ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଗାଡି ଚଲାଇବା ସମୟରେ ଖାଇବା କିମ୍ବା ଧୂମପାନ କରିବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।
- କ୍ଳାନତ ହେଲେ ବିଶ୍ରାମ ନିଅ—କ୍ଳାନତି ମତ୍ସ୍ୟପାନ ପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସମୟକୁ ଧୀର କରିଦିଏ।

ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର'ସେମାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ସବେରାତ୍ର ମୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ—କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ହରାଇବା ମଧ୍ୟ ସବୁଠାରୁ ସହଜ। ଗୋଟିଏ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଯାତ୍ରାକୁ ଏକ ଦୁଃଖଦ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିଣତ କରିପାରେ। ଭୁଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଚାହିଁ ରହିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଯାନ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖି ନାହାନ୍ତି।

ସାଧାରଣ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍: କଥାବାର୍ତ୍ତା, ମେସେଜ୍ ପଠାଇବା କିମ୍ବା ଆପ୍ସ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତାରୁ ଆଖି ହଟିଯାଏ ଏବଂ ଗାଡି ଚଳାଇବା କରିବାରୁ ମନ ହଟିଯାଏ। ହସ୍ତାଣ୍ଡତ୍ୱ-ଫ୍ରି ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଏକାଗ୍ରତା ହରାଏ କରେ।
- ଯାତ୍ରୀ: କଥାବାର୍ତ୍ତା, ପିଲାମାନେ କିମ୍ବା ଯୁକ୍ତିତର୍କ ରାସ୍ତାରୁ ଆପଣଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ହଟାଇପାରେ।
- ମନୋରଞ୍ଜନ ବ୍ୟବସ୍ଥା: ଗାଡି ଚଲାଇବା ସମୟରେ ସଙ୍ଗୀତ କିମ୍ବା ସ୍କ୍ରିନ୍ ସଜାଡିବା ଧ୍ୟାନକୁ ବିଭାଜିତ କରେ।
- ଖାଇବା କିମ୍ବା ପିଇବା: ସରଳ କାୟାର୍ ହାତ ଏବଂ ଆଖି ଉଭୟକୁ କାୟାରୁ ଦୂରେଇ ନେଇପାରେ।

ସମାଧାନ ସରଳ: ଆପଣଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କାୟାର୍ ଜାରି ରଖନ୍ତୁ। ଯଦି କିଛି ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜେ, ତେବେ ଏହାକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ସେଠାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ। ମୋଟର ଯାନ ଆଇନର ଧାରା 184 ଅନୁଯାୟୀ ଗାଡି ଚଲାଇବା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ବେଆଇନ, ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଜରିମାନା। ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏଡାଇବା ପାଇଁ ସଂଯୋଗ ଅପେକ୍ଷା ସୁରକ୍ଷାକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଅନ୍ତୁ।

ଆଧୁନିକ ଜୀବନ ଫୋନ୍ ଏବଂ ନିରନ୍ତର ସଂଯୋଗକୁ ଲୋଭନୀୟ କରିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ସ୍କ୍ରିନରେ ଆଗକୁ ଥିବା ରାସ୍ତା ଅପେକ୍ଷା ଆଉ କିଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ।

ଯୁକ୍ତି: ଆପଣଙ୍କ ଫୋନ୍ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରେ—ଜୀବନ କରିପାରିବ ନାହିଁ। ଜଣେ ବିଚଳିତ ଡ୍ରାଇଭର ଆଖି ଖୋଲା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ଯାତ୍ରା କରେ। ଧ୍ୟାନ ହେଉଛି ତୁମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ।

୫.୯ ଗତି ପରିଚାଳନା

ନିରାପଦ ଗତି ଏବଂ ସବରାଧିକ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଗତି ସମାନ ନୁହେଁ। ଭଲ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଆଇନ, ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ଆରାମ ଅନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କ ଗତିକୁ ସଜାଡି ଦିଅନ୍ତି। ଅତ୍ୟଧିକ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଯିବା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଏ ପାଏ; ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଯାଉଥିବା ଟ୍ରାଫିକରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଧୀରେ ଯିବା ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ହୋଇପାରେ।

ଯୁକ୍ତି: ତୁମେ ସବୁଦିନ ଦେଖିପାରୁଥିବା ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ଅଟକିପାରିବା। ଏହି ନୀତି ରାଜପଥ, ସହର ରାସ୍ତା ଏବଂ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ସମାନ ଭାବରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ। ଗତିକୁ କେବେବି ଏକ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ।

୫.୧୦ ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ନାଗରିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା

ରାସ୍ତାରେ ସୌଜନ୍ୟ ଦୁବର୍ତ୍ତନ ନୁହେଁ; ଏହା ଶକ୍ତି। ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ବିଶ୍ୱାସୀ ଗ୍ରାମୀଣଙ୍କୁ ସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପରିଣତ କରେ। ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁଗମ ଭାବରେ ମିଶ୍ରଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା।
- ହର୍ଷରୁ ଏକ ମୁଦୁ ସଂସ୍ପର୍ଶ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ଏକ ଅସ୍ତର ଭାବରେ ନୁହେଁ।
- ରାତିରେ ଅନାବଶ୍ୟକ ହାଇ-ବିମ୍ ବ୍ୟବହାରରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା।
- ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ କିମ୍ବା ଦମକଳ ଗାଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ ରାସ୍ତା ଦେବା।
- ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଇଟ୍‌ଗିତ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା।

ଯୁକ୍ତି: ଯେତେବେଳେ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍‌ସ୍ ଏବଂ ଦକ୍ଷା ଦେଖାନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଚାପ ସ୍ତର ହ୍ରାସ ପାଏ। ସହଯୋଗ କେବଳ କାୟାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅଧିକ ପ୍ରତ୍ୟାଶାଳୀ ଭାବରେ ଗଠନ କରେ। ସୌଜନ୍ୟତା କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚକରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଏ।

୫.୧୧ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍‌ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପାଇଁ ts

ନିଜକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ଏକ ଶୀଘ୍ର ଯାତ୍ରା ତାଲିକା ଭାବରେ ଭାବନ୍ତୁ।

କରନ୍ତୁ

- ପାଗ ଏବଂ ଗ୍ରାମୀଣ ସହିତ ଖାପ ଖୁଆଇ ସବୁବେଳେ ସୁରକ୍ଷିତ ଦୂରତା ବଜାୟ ରଖନ୍ତୁ।
- ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଦପରଣ ଏବଂ ସୂଚକ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଗତି କିମ୍ବା ଦିଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ: ଦପରଣ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତୁ→ବ୍ଲାକ୍‌ଆଉଟ୍ ସ୍ପଟ୍ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତୁ→ସିଗନାଲ୍→ସିଗନାଲ୍‌କୁ ଘୁଞ୍ଚିବା ଏବଂ ବାତିଲ କର।
- ରାସ୍ତା ଏବଂ ପାଗ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ଗତିକୁ ଆଡଜଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ପଦଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ସାଇକେଲ ଚାଳକଙ୍କ ପରି ଦୁବର୍ତ୍ତ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସୌଜନ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ସକ୍ରିୟ ସାଇରନ୍ କିମ୍ବା ଲାଇଟ୍ ଥିବା ଜରୁରୀକାଳୀନ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଯାଆନ୍ତୁ।
- ଲମ୍ବା ଯାତ୍ରାରେ ଥକାପଣ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ବିରତି ନିଅନ୍ତୁ।

ଡନ୍‌ଟି

- ଗାଡି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ କିମ୍ବା ସ୍କ୍ରିନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

- ଟେଲିଗେଟ୍ କିମ୍ବା ଚାପ ଧୀର ଯାନବାହନ।
- ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଳନ୍ତୁ।
- ହର୍ଷରୁ, ହେତଲାଈର୍, କିମ୍ବା ବିପଦ ଲାଈର୍ ଅପବ୍ସରଭାର କରନ୍ତୁ।
- ଅକ୍ସିଡେଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥତାର ଲକ୍ଷଣକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତୁ।

୫.୧୨ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଏକ ଦଶରତ୍ନ ଏବଂ ଏକ ଦକ୍ଷତା ମଧ୍ୟ।
- ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅଥର୍ ହେଉଛି ଭୁଲ ଆଶା କରିବା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା।
- ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ସେୟାର କରାଯାଇଛି—ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ ଏବଂ ଭାରୀ ଯାନବାହନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମ୍ମାନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି।
- ଦୂରତା, ଦପରଣ, ସଫେକତ, ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ସହିତ ଆପଣଙ୍କର ଗାଡ଼ି ଚାଳନାକୁ ଆଡ଼େଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ନାଗରିକ ବୁଦ୍ଧି ବିଶୁଦ୍ଧିକାରୀ ସହଯୋଗ ଆଡ଼କୁ ରାସ୍ତାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ।

ଅଧ୍ୟାୟ 6: ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଏବଂ ଦୁବର୍ଲ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ

୬.୧ ପରିଚୟ

ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ - ମୋଟରସାଇକେଲ, ସ୍କୁଟର ଏବଂ ମୋପେଡ୍ - ଭାରତର ରାସ୍ତାରେ ସବୁଠାରୁ ସାଧାରଣ ଯାନବାହନ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ। ଏଗୁଡ଼ିକ ସୁଲଭ, ସୁବିଧାନିକ ଏବଂ ବଡ଼ ଯାନ ତୁଳନାରେ ଟ୍ରାଫିକ୍‌କୁ ସହଜରେ ନେଭିଗେଟ୍ କରିପାରୁଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡ଼ିକର ଲୋକପ୍ରିୟତା ବିପଦ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଆସିଥାଏ। ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଆରୋହୀମାନେ କାର କିମ୍ବା ଟ୍ରକ୍ ତାଳକଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ବହୁତ ଅଧିକ ଦୁବର୍ଲ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଏକ ଆବଦ୍ଧ ଯାନର ଶାରୀରିକ ସୁରକ୍ଷାର ଅଭାବ ଥାଏ। ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଦୁବର୍ଲ ବ୍ୟବହାରକାରୀ - ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ ଏବଂ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର କେତେବେଳେ ଜଣେ ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ କିମ୍ବା ସ୍କୁଟର ଆରୋହୀ - ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଅଥର୍ ହେଉଛି ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା।

୬.୨ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ପାଇଁ ବିପଦ

ଦୁଇଚକିଆ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ରୁତ, ନମନୀୟ ଏବଂ ଇନ୍ଧନ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରକାରୀ, କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତାରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ଯାନ। କାର ବଡ଼ର ସୁରକ୍ଷା ବିନା, ଏକ ଛୋଟ ଭୁଲ କିମ୍ବା ଧକ୍କା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତର ଆଘାତର କାରଣ ହୋଇପାରେ। ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଆରୋହୀମାନେ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଅସ୍ଥିରତା: ଦୁଇଟି ଟକ ଚାରୋଟି ଟକ ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ସନ୍ତୁଳନ ପ୍ରଦାନ କରେ। ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ୍ ମାରିବା, ଅସମାନ ରାସ୍ତା କିମ୍ବା ଖସିଯିବା ପୃଷ୍ଠ ସହଜରେ ଖସିପଡ଼ିପାରେ।
- ଦୃଶ୍ୟମାନତା: ମୋଟରସାଇକେଲ ଏବଂ ସ୍କୁଟରଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦେଖିବା କଷ୍ଟକର, ବିଶେଷକରି ରାତିରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ଧ ସ୍ଥାନରେ। ଅନେକ ଦୁର୍ଘଟଣା କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଘଟେ ଯେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଦୁଇଚକିଆ ଯାନଟିକୁ "ଦେଖି ନଥିଲେ"।
- ଧକ୍କାରେ ଦୁବର୍ଲତା: ଦୁର୍ଘଟଣାରେ, ଆରୋହୀମାନେ ସିଧାସଳଖ ଧକ୍କାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି। ହେଲମେଟ୍ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଗିଅର ଆଘାତ ହ୍ରାସ କରେ, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଦୂର କରିପାରିବ ନାହିଁ।
- ମିଶ୍ରିତ ଟ୍ରାଫିକ୍: ଭାରତରେ, ଦୁଇଚକିଆ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ଟ୍ରକ୍, ବସ୍, କାର, ପଦଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କ ସହିତ ରାସ୍ତା ସେୟାର କରନ୍ତି। ବଡ଼ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ବାସ୍ତୁ ଅଗାଧି, ଅନ୍ଧ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ହଠାତ୍ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଯାହା ଆରୋହୀମାନଙ୍କୁ ଆଶା କରିବା ଉଚିତ।

ଯୁକ୍ତି: ଏହି ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନିବା ହେଉଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ। ଜଣେ ସତକର୍ ଆରୋହୀ ଏହି ବାସ୍ତବତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସତକର୍ତ୍ତା, ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଏବଂ ପ୍ରେମ୍‌ସ୍‌ ସହିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଅନ୍ତି।

୬.୩ ହେଲମେଟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଗିଅର

ସୁଶିକ୍ଷିତ ନିୟମ: ହେଲମେଟ ଏକ ଆସେସୋରିଜ୍ ନୁହେଁ - ଏହା ଏକ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଉପକରଣ। ଏହାକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପିନ୍ଧିବା ଜୀବନ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହୋଇପାରେ। ହେଲମେଟ ଆପଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପାଇଁ ସିଙ୍ଗିଙ୍ଗ୍ ବେଲ୍ଟ ପରି - ଏହା ବିନା କେବେ ଚଳାନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଦୁଇଟିଆ ଯାନ ଚାଳକଙ୍କ ପାଇଁ ହେଲମେଟ୍ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ। ଭାରତରେ, ମୋଟରସାଇକେଲ ଏବଂ ସ୍କୁଟର ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଆଘାତ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ। ଏକ ମଜବୁତ, ଭଲ ଭାବରେ ଫିଟ୍ ହୋଇଥିବା ହେଲମେଟ୍ ଏକ ଛୋଟ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ଏକ ଘାତକ ଦୁର୍ଘଟଣା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ।

ହେଲମେଟ ବାନ୍ଧିବା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ:

- ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ଏହା ISI-ପ୍ରମାଣିତ ଏବଂ ଭଲ ଭାବରେ ଫିଟ୍ ହେଉଛି।
- ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତା ଶୂନ୍ୟ ବାନ୍ଧନ୍ତୁ - ଏକ ଖୋଲା ହେଲମେଟ୍ ପ୍ରାୟ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ।
- କୌଣସି ବଡ଼ ଆଘାତ ପରେ ହେଲମେଟ ବଦଳାନ୍ତୁ, ଯଦିଓ କୌଣସି କ୍ଷତି ଦେଖାଯାଉନାହିଁ।
- ପଛପଟୁ ବସିଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରନ୍ତୁ - ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ।
ଟିପ୍ପଣୀ: ୨୦୧୯ରେ ସଂଶୋଧିତ ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ, ୧୯୮୮ର ଧାରା ୧୨୯ ଅନୁଯାୟୀ, ଆରୋହୀ ଏବଂ ପଛ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବସିଥିବା ଯାତ୍ରୀ ଉଭୟଙ୍କୁ ISI-ପ୍ରମାଣିତ ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧିବାକୁ ପଡିବ। ଭଲ୍‌ଲ୍ୟୁନକାରୀଙ୍କୁ ଆଧିଷ୍ଠିତ କରିମାନ। ଏବଂ/ଅଥବା ତିନି ମାସ ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ନିଲମ୍ବନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡିବ।

ଡ୍ରାଇଭିଙ୍ଗ୍, ଗ୍ଲୋଭିଙ୍ଗ୍, ବୁଟ୍ ଏବଂ ପ୍ରତିଫଳିତ ପୋଷାକ ଭଳି ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ସ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରେ। ଏହା ପଡିଗଲେ କଟା, ପୋଡ଼ା ଏବଂ ଉତ୍ତରା ହରାସ କରେ, ଏବଂ ପ୍ରତିଫଳିତ ଷ୍ଟ୍ରିପ୍ ରାତିରେ ଆରୋହୀମାନଙ୍କୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ କରିଥାଏ।

୬.୪ ନିରାପଦ ଚଳାଇବା ଅଭ୍ୟାସ

ସୁରକ୍ଷିତ ସାଇକେଲ ଚାଳନା ହେଉଛି ପ୍ରବରାନ୍ମାନଯୋଗ୍ୟ, ଦୃଶ୍ୟମାନ ଏବଂ ସତକର୍ମ ରହିବା। ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନେ ଆପଣ କ'ଣ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ତାହା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବେ, ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ହୋଇଯାଏ। ଦୁଇ ଟକିଆ ଯାନକୁ ଓଭରଟେକ୍ କରିବା ସମୟରେ କାର ଚାଳକମାନେ ଚଉଡ଼ା ବଥର୍ ଦେବା ଉଚିତ, ପବନ ଝଡ଼

କିମ୍ବା ହଠାତ୍ ବ୍ରେକିଂ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ, ବଡ଼ ଫାଟ୍‌କ (ରାସ୍ତା ପ୍ରସ୍ଥ ଅନୁମତି ଦେଲେ ଅତି କମରେ 1.5 ମିଟର) ଛାଡ଼ିବା ଉଚିତ।

ମୁଖ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଆପଣଙ୍କ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଚଳନ୍ତୁ: ଆପଣଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ସ୍ତରକୁ ଜାଣନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ବିପଦ ନିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଚଳାଇବା କିମ୍ବା ବୁଣାକାୟାର୍ ରୋମାଞ୍ଚକର ଲାଗିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ହରାସ କରେ।
- ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଦପରଣ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ: ମୋଡ଼ ନେବା କିମ୍ବା ରାସ୍ତା ବଦଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାନ୍ତୁ, ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ପଛରେ କ'ଣ ଅଛି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସବରଦ୍ୱା ଦପରଣ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।
- ଦୃଶ୍ୟମାନ ରୁହନ୍ତୁ: ବଡ଼ ଯାନର ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡ଼ାନ୍ତୁ। କମ ଆଲୋକରେ ହେତଲାଲଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ରାତିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ।
- ସତ୍ତ୍ୱେକତ ଏବଂ ସତ୍ତ୍ୱେକତଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରନ୍ତୁ: ଲାଲ ଆଲୋକରେ ଅଟକିବା, ଛକଗୁଡ଼ିକରେ ହାତ ନ ଦେବା ଏବଂ ଲେନ୍ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଟ୍ରାଫିକ୍ ସୁଗମ ରହିଥାଏ।
- ବିପଦର ପୂର୍ବାନୁମାନ କରନ୍ତୁ: ଗାଡ଼, ବାଲି, ବୁଲା ପଶୁ କିମ୍ବା ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସତକର୍ମ ରୁହନ୍ତୁ - ଏସବୁ ଭାରତୀୟ ରାସ୍ତାରେ ସାଧାରଣ।
- ଆପଣଙ୍କର ଦୁଇଚକିଆ ଯାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ: ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ରାସ୍ତା ଉପଯୁକ୍ତତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ବ୍ରେକ୍, ଟାୟାର, ଲାଇଟ୍ ଏବଂ ଟେନ୍ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।
- ହସ୍ତାଣ୍ଡେଲବାର ଉପରେ ଦୁଇ ହାତ ରଖନ୍ତୁ: ସନ୍ତୁଳନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ହାତରେ କିନିଷ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଯୁକ୍ତି: ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା କେବଳ ଆତ୍ମ-ସୁରକ୍ଷା ନୁହେଁ - ଏହା ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର ଏକ ଉପାୟ ମଧ୍ୟ।

୨.୫ ମଦ୍‌ସ୍ତପାନ, ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଳାନତି

ମଦ୍‌ସ୍ତପାନ କିମ୍ବା ଡ୍ରଗ୍‌ସ୍ ପ୍ରଭାବରେ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ଚାଳକମାନେ କାର ଚାଳକଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ବିପଦର ସମ୍ପ୍ରଦାନୀ ହୁଅନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ତୁଳନ, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସମୟ ଏବଂ ବିଚାର ବିପଦସ୍ୱରୂପ ହୋଇଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ। କ୍ଳାନତି କିମ୍ବା ନିଦ୍ରାକୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମାନ ଭାବରେ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ, କାରଣ କ୍ଳାନତି ସତକର୍ତ୍ତା ହରାସ କରେ। ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନରେ, ଡ୍ରୁଟିର କୌଣସି ସୀମା ନାହିଁ - ନିଶ୍ଚଳ ଏବଂ ବିଗ୍ରାମ ନେବା ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସୁରକ୍ଷା।

ମୋଟର ଯାନ ଆଇନର ଧାରା 185 ଅନୁଯାୟୀ ମଦ୍‌ସ୍ତପାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ବେଆଇନ, ପ୍ରଥମ ଅପରାଧ ପାଇଁ ବହୁତ ବଡ଼ ଜରିମାନା ଏବଂ/ଅଥବା ଛଅ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲଦଣ୍ଡ ସହିତ ଦଣ୍ଡ। ଯଦି ଅବହେଳା ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଏ ତେବେ ଥକାପଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମାନ ପରିଣାମ ଆଣିଥାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ଦୁଇଚକିଆ ଯାନରେ, ଏକ ଛୋଟ ଭୁଲ ମଧ୍ୟ ଘାତକ ହୋଇପାରେ। ନିଶ୍ୱାସ ନେବା ଏବଂ ବିଶ୍ରାମ ନେବା ଏକ ଜୀବନ ରକ୍ଷାକାରୀ ଅଭ୍ୟାସ।

୬.୬ ଦୁବର୍ଲ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ: ପଦଯାତ୍ରୀ

ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପଥଚାରୀମାନେ ସବୁଠାରୁ ଦୁବର୍ଲ ଏବଂ ଅଧିକ ଖୋଲା। ଅନେକଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ସାମଗ୍ରୀ ନାହିଁ, ଏବଂ କିଛି ପିଲା କିମ୍ବା ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗତି କରନ୍ତି। ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ:

- ସବର୍ଦ୍ଦା ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂରେ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତୁ।
- କୌଣସି ଛକରେ ଅଟକିବା ସମୟରେ, ଧଳା ଷ୍ଟପ୍ ଲାଇନ ପଛରେ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନେବ୍ରା କ୍ରସିଂ ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଲି ରହିବ।
- ଆବାସିକ ଅଞ୍ଚଳ, ବଜାର ଏବଂ ସ୍କୁଲ ନିକଟରେ ଧୀରେ ଗତି କରନ୍ତୁ।
- ଅଧିକ ସମୟ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ବୟସ୍କ କିମ୍ବା ଅକ୍ଷମ ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ରଖନ୍ତୁ।
- ଫୁଟପାଥରେ ପାକିର୍ କରିବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ, ଯାହା ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ରାସ୍ତାରେ ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ।
- ଯଦି ସୁରକ୍ଷିତ, ତେବେ ଆହତ ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ସହାୟତା କରନ୍ତୁ, କାରଣ ଗୁଡ଼ ସାମାରିଟାନ୍ ଆଇନ ଦୁଇର୍ଟଣା ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ଆଇନଗତ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ।

ଯୁକ୍ତି: ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର କେତେବେଳେ ଜଣେ ଦୁବର୍ଲ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ପଦଯାତ୍ରୀ। ପଦଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଏକ ଆଇନଗତ ଏବଂ ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ।

୬.୭ ସାଇକେଲ ଚାଳକ

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉଭୟ ରାସ୍ତାରେ ସାଇକେଲ ଚାଳକମାନେ ସାଧାରଣ। ଅନ୍ୟ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ ପରି, ଏଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ କଷ୍ଟକର ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁବର୍ଲ। ଏଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟତଃ ହେଲମେଟ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳିତ ଗିଅରର ଅଭାବ ଥାଏ। ଚାଳକମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ:

- ସାଇକେଲ ଚାଳକଙ୍କୁ ଓଭରଟେକ୍ କରିବା ସମୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ।
- ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଭାବରେ ହର୍ଣ୍ଣର୍ ବଜାଇବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।
- ଗାଡ଼ିର ଦ୍ୱାର ଖୋଲିବା ପୂର୍ବରୁ ସାଇକେଲ ଚାଳକଙ୍କ ଦପର୍କ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।
- ସଚେତନ ରୁହନ୍ତୁ ଯେ ସାଇକେଲରେ ଯାଉଥିବା ପିଲାମାନେ ଅନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରନ୍ତି।
- କାର୍ ର ଦ୍ୱାର ଖୋଲିବା ପୂର୍ବରୁ ଦପର୍କ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ କାନ୍ଧ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। ସାଇକେଲ ଚାଳକ କିମ୍ବା ଯାନବାହାନ ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ପଛକୁ ଚାହିଁବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସବର୍ଦ୍ଦା ଦ୍ୱାର ହ୍ୟାଣ୍ଡେଡଲଠାରୁ ସବୁଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ହାତ ("ଡର୍ ରିର୍") ସାହାଯ୍ୟରେ ଦ୍ୱାର ଖୋଲନ୍ତୁ। ଡର୍ ରିର୍ ହେଉଛି କାର ଦ୍ୱାର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଏକ ସରଳ, ପ୍ରମାଣ-ସମ୍ପର୍କିତ ପଦ୍ଧତି

ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଅତିକ୍ରମ କରୁଥିବା ସାଇକେଲ ଚାଳକ କିମ୍ବା ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଧକ୍କା ଦେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ହ୍ରାସ କରେ। ହସ୍ତାଣ୍ଡେଲର ନିକଟତମ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦ୍ଵାର ଖୋଲିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଆପଣ ଦୂର ହାତ (ଦ୍ଵାରଠାରୁ ସବୁଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ହାତ) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି। ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ ଶରୀରକୁ ମୋଡ଼ିବାକୁ ଏବଂ ଦ୍ଵାର ଖୋଲିବା ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ କାନ୍ଧ ଉପରେ ଲେନ୍ ଭିତରକୁ ଦେଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ।

ଯୁକ୍ତି: ସାଇକେଲ ଚଳାଇବା ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ। ସାଇକେଲ ଚଳାଇବା ଦ୍ଵାରା ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସ୍ଵାସ୍ଥୀ ପରିବହନ ବିକଳ୍ପକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଏ।

୬.୮ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି

ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ହିଲରେସ୍ଟାର, ଟ୍ରାଇସାଇକେଲ କିମ୍ବା ଅନୁକୂଳିତ ଯାନ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ। ସେମାନେ ଅଧିକ ଧୀରେ ଗତି କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ବିଚାର ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି। ଡ୍ରାଇଭରମାନେ କରିବା ଉଚିତ:

- ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ପାର ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ରାସ୍ତାର ଅଧିକାର ଦିଅନ୍ତୁ।
- ରାମ୍ପ କିମ୍ବା ସ୍ପଟନ୍‌ର ପଥ ଅବରୋଧ କରିବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।
- ସେମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷାଲେଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନି ଧ୍ୟାନ ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତା ଦେଖାନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ଏକ ପ୍ରକୃତ ସୁରକ୍ଷିତ ସଡ଼କ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏହାର ସବୁଠାରୁ ଦୁର୍ବଳ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ। ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକରଣ ହେଉଛି ସଭ୍ୟ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ର ଏକ ଚିହ୍ନ। ସବୁଠାରୁ ଦୁର୍ବଳଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ପରୀକ୍ଷା।

୬.୯ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍‌ଡୁଇଚିଆ ଯାନ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଟି.ଏସ୍.

ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଦୈନନ୍ଦିନ ଅଭ୍ୟାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଏହି ସରଳ ପସନ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ବିପଦ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସୃଷ୍ଟି କରେ:

କରନ୍ତୁ

- ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ ଏବଂ ନିର୍ଗତ କରନ୍ତୁ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ଯାତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ତାହା ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି।
- ଗତି ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଯାତାୟାତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକରେ ଭିଡ଼ ଏଡାନ୍ତୁ।
- ପଦଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ସାଇକେଲ ଚାଳକଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଜନଗହଳିପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆବାସିକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଧୀରେ ଗତି କରନ୍ତୁ।
- ନିଜକୁ ଅଧିକ ଦୃଶ୍ୟମାନ କରିବା ପାଇଁ ରାତିରେ ଆଲୋକ ଏବଂ ପ୍ରତିଫଳିତ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

କରନ୍ତୁ ନାହିଁ

- ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ି ଯେତିକି ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ ହୋଇଛି ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ଯାତ୍ରୀ ବହନ କରନ୍ତୁ।

- ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ଦ୍ୱାରା ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ, 4 ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପଛପଟୁ ଗାଡ଼ି ଚଲାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ବଡ଼ ପିଲାମାନେ ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପାଦରେ ଠିଆ ହୋଇପାରିବେ।
- ମଦ୍ୟପାନ କିମ୍ବା ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଲାଇବା।
- ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ କରନ୍ତୁ।
- ସାଇକେଲ ଚାଳକ, ପଦଯାତ୍ରୀ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଧରନ୍ତୁ ଅନୁସମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବେ—ନିଜକୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅ।

ଯୁକ୍ତି: ଏହି କ'ଣ କରିବା ଏବଂ ନ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ଖବର ଦୁଏ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଏ। ପ୍ରତିଦିନ ଅଭ୍ୟାସ କଲେ, ଏଗୁଡ଼ିକ ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ସତକର୍ତ୍ତାକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକୃତିରେ ପରିଣତ କରନ୍ତି।

୬.୧୦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ନିଶ୍ଚିତ ଟ୍ରାଫିକରେ ଦୁଇଚକିଆ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଦୁବର୍ଳ୍ଲ।
- ହେଲମେଟ୍ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ସାମଗ୍ରୀ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପିନ୍ଧାଗଲେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଏ।
- ନିରାପଦ ଦୂରତା ରଖନ୍ତୁ, ଅନ୍ଧ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡାନ୍ତୁ, ଏବଂ କେବେବି ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁଣାନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ପଥଚାରୀ, ପିଲା ଏବଂ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ଯତ୍ନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି।
- ସମସ୍ତ ଦୁବର୍ଳ୍ଲ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସବେରାତ୍ତମ ସୁରକ୍ଷା।

ଅଧ୍ୟାୟ ୭: ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା

୭.୧ ପରିଚୟ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରା ଶୁଖିଲା ରାସ୍ତା ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦିନରେ ହୁଏ ନାହିଁ। ଭାରତରେ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନେ ଅନେକ ଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି—ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଏବଂ ଘନ କୁହୁଡ଼ିଠାରୁ ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳ, ଅଣସାରିଆ ଗ୍ରାମୀଣ ରାସ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରବଳ ସହର ଟ୍ରାଫିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନନ୍ୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହା ପାଇଁ ଦକ୍ଷତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁକୂଳନ କ୍ଷମତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନେ ଏହି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଅନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଚରଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି। ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ମାଗରୁଥିବା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଯାତ୍ରା ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ପୁରାନ୍ତମାନଯୋଗ୍ୟ ରହିଥାଏ।

୭.୨ ରାତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା

ରାତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସତର୍କତା ଆବଶ୍ୟକ, କାରଣ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ହ୍ରାସ ପାଏ ଏବଂ ବିପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଯାଏ। ଶୁଭରାତ୍ରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କେବଳ ଆପଣଙ୍କ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ—ଏହା ସତର୍କତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁମାନଯୋଗ୍ୟ ହେବା ବିଷୟରେ।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଅଧିକାଂଶ ପରିସ୍ଥିତିରେ କମ୍ ବିମ୍ ଥିବା ହେଡଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ଆସୁଥିବା ଚାଳକମାନଙ୍କୁ ଚକିତ କରିପାରେ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ହୋଇପାରେ।
- ଚମକ ଏଡାଇବା ଏବଂ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ଝିଲ୍‌ଝିଲ୍, ଦପରଣ ଏବଂ ଲାଇଟ୍ ସଫା ରଖନ୍ତୁ।
- ଗତି କମ କରନ୍ତୁ, କାରଣ ଅନ୍ଧାର ଗତରୁ ପଶୁପକ୍ଷୀ କିମ୍ବା ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଭଳି ବିପଦକୁ ଲୁଚାଇ ରଖେ।
- ପଦଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ସାଇକେଲ ଚାଳକଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଧିକ ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ, ଯେଉଁମାନେ ସବରୁ ପ୍ରତିଫଳିତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଆଲୋକ ଧାରଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ।
- ଅନ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଯାନବାହାନ, ବିଶେଷକରି ଦୁଇଚକିଆ ଯାନ କିମ୍ବା ସାଇକେଲରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ଟେପ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାପଦ ନହେଲେ ଓଉଟଟେକ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଅନ୍ଧାରରେ ଦୂରତା ଏବଂ ଗତି ଆକଳନ କରିବା କଷ୍ଟକର।
- ମନେରଖନ୍ତୁ: ଆଲୋକ କେବଳ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ—ସେମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତୁମକୁ ଦେଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ।

ଯୁକ୍ତି: ରାତିରେ, ଛୋଟ ଛୋଟ ଭୁଲ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ପରିଣାମ ଆଣିପାରେ। ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୟାନ ସହିତ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଦ୍ଵାରା ଅନ୍ଧାର ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ।

୭.୩ ବସରାରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା

ବସରା ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ଖସିପଡ଼ି ପୁଷ୍ଟରେ ପରିଣତ କରେ। ତେଲ ଏବଂ ଧୂଳି ସହିତ ପାଣି ମିଶି ଏକ ପରଦା ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହା ଟାୟାରର ଗ୍ରୀପକୁ ହ୍ରାସ କରେ। ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ପାଣିରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରନ୍ତି, ଯାହା ସେମାନଙ୍କର ଗଭୀରତାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖେ। ବସରା ଧୂସରକୁ ପୁରସ୍କାର ଦିଏ—ଶୀଘ୍ର ହେବା ଦ୍ଵାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ।

ଆକ୍ସାପ୍ଲାନିଂ (ହାଇଡ୍ରୋପ୍ଲାନିଂ) ବିଷୟରେ ସଚେତନ ରୁହନ୍ତୁ, ଯାହା ସେତେବେଳେ ଘଟେ ଯେତେବେଳେ ପାଣିର ଏକ ସ୍ତର ରାସ୍ତା ପୁଷ୍ଟରୁ ଟାୟାରଗୁଡ଼ିକୁ ଉଠାଇ ଦିଏ, ଯାହା ଫଳରେ ଷ୍ଟିଅରିଂ ଏବଂ ବ୍ରେକିଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହରାଇଥାଏ। ଯଦି ଆକ୍ସାପ୍ଲାନିଂ ହୁଏ, ତେବେ ଆକ୍ସିଲେଟରକୁ ଆରାମ କରନ୍ତୁ, ବ୍ରେକିଂ ଏଡାନୁ, ଏବଂ ଟାୟାରଗୁଡ଼ିକ ପୁନର୍ବାର ଟ୍ରାକ୍ସନ୍ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଷ୍ଟିଅରିଂ ଚକକୁ ସ୍ଥିର ରଖନ୍ତୁ।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଗତି କମ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ ଲଗାଇବା ଏଡାନୁ।
- ଅଧିକ ଅଟକିବା ଦୂରତା ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତରୀ ଦୂରତା ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ।
- ଦୃଶ୍ୟମାନତା ବନ୍ଦାସ ରଖିବା ପାଇଁ ଝାଇପର ଏବଂ ହେଡଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ପାଣି ଜମିଥିବା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏଡାନୁ, କାରଣ ପାଣି ଇଣ୍ଡିନକୁ ଅଟକାଇପାରେ କିମ୍ବା ବିପଦକୁ ଲୁଚାଇପାରେ।

ଯୁକ୍ତି: ବସରା ଜନିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସାଧାରଣ, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ରୋକାଯାଇପାରିବ। ଗାଡ଼ିର ଗତି କମ କରି ଏବଂ ସତକର୍ ରହି, ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ବସରା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବନ୍ଦାସ ରଖନ୍ତି।

୭.୪ କୁହୁଡ଼ି ଏବଂ କମ୍ ଦୃଶ୍ୟମାନତା

କୁହୁଡ଼ି ଏବଂ କୁହୁଡ଼ି ଦୃଶ୍ୟମାନତାକୁ ବହୁତ ହ୍ରାସ କରେ। ଉର୍ତ୍ତ ବିମ୍ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ, ଯାହା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆହୁରି ଖରାପ କରିଥାଏ।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ହାଇ ବିମ୍ ବଦଳରେ ଫଗ୍ ଲ୍ୟାମ୍ପ୍ କିମ୍ବା ଲୋ ବିମ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଝରକାଗୁଡ଼ିକୁ ଘନୀଭୂତ ନ କରନ୍ତୁ।
- ଏପରି ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରନ୍ତୁ ଯେ ଆପଣ ଆଗକୁ ଦେଖିପାରୁଥିବା ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଅଟକିପାରିବେ।
- ପରବର୍ତ୍ତରୀ ଦୂରତାକୁ ଅତି କମରେ ତିନିଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ।
- ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ୍ କିମ୍ବା ଓଭରଟେକିଂ ଏଡାନୁ।
- ଯଦି ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଶୂନ୍ୟ ପାଖାପାଖି ଥାଏ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କୁ ଧୀରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାକୁ ପଡିବ କିମ୍ବା ରାସ୍ତାରେ ଅଟକିବାକୁ ପଡିବ, ତେବେ ବିପଦ ସୂଚାଇବା ପାଇଁ ବିପଦ ଲାଇଟ୍ କମ୍ ଏବଂ ସତକର୍ତାର ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା

ହେଉଛି, ଆପଣଙ୍କର ପାଳି ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଗତି କରିବା ସମୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ। (ବିପଦ ସତକର୍କାରଣ ଲାଇଟ୍ କେବଳ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ି ନିଜେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ) — ଯେପରିକି ଭାଙ୍ଗିଯିବା, ଦୁର୍ଘଟଣା, କିମ୍ବା ବିପଦପୁଣ୍ୟସ୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ଅଟକିଯିବା। ଚଳପ୍ରଚଳ ଟ୍ରାଫିକରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, କେବଳ ଅତି ସୀମିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯେପରିକି ସରକାରୀ ଭାବରେ ଏସ୍କର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କନଭୟର ଅଂଶ ହେବା ବ୍ୟତୀତ।)

- ଯଦି ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଶୂନ୍ୟ ପାଖାପାଖି ଥିବାରୁ ଅଟକି ଯାଉଛନ୍ତି, ତେବେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ ନିୟମ 138(4) ଅନୁଯାୟୀ, ରାସ୍ତାର ବାମ ଧାରକୁ ଯାଆନ୍ତୁ, ପାକିର୍ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଗାଡ଼ିର ଅତି କମରେ 50 ମିଟର ପଛରେ ଏକ ପ୍ରତିଫଳିତ ଚେତାବନୀ ଡରିଭୁଜ ରଖନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: କୁହୁଡ଼ି ସମୟରେ ପ୍ରାୟତଃ ଏକାଧିକ ଯାନବାହାନ ଧକ୍କାରେ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ। ଗତି ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଯାନକୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ।

୭.୫ ପାହାଡ଼ିଆ ଏବଂ ପାହାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା

ପାହାଡ଼ିଆ ଏବଂ ପାହାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଅନନ୍ୟ ରକ୍ଷାଲେଖ୍ଯ ଆଣିଥାଏ: ଖଡ଼ା ଉଚ୍ଚତା, ତୀକ୍ଷ୍ଣ ବକ୍ର, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତା ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପାଗ। ଅତିରିକ୍ତ ସତକର୍କାର ଆବଶ୍ୟକ କାରଣ ଏଠାରେ ଭୁଲଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା କଷ୍ଟକର।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଚଢ଼ିବା ଏବଂ ଓହ୍ଲାଣ କରିବା ସମୟରେ ନିମ୍ନ ଗିଅର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ଏହା ଉଚ୍ଚତମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବ୍ରେକ ଉପରେ ଚାପ ହ୍ରାସ କରେ।
- ଆସୁଥିବା ଟ୍ରାଫିକକୁ ଆପଣଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ସତକର୍କ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ଧ କଭର୍ରେ ଆପଣଙ୍କ ହଣ୍ଡଲ୍ ବଜାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଆପଣଙ୍କ ଲେନ୍ ରେ ରୁହନ୍ତୁ, ବିଶେଷକରି ବକ୍ର ଏବଂ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତା ଉପରେ। କୋଣ କାଟିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦପୁଣ୍ୟ।
- ସବୁବେଳେ ଉପରକୁ ଯାଉଥିବା ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକୁ ରାସ୍ତା ଦିଅନ୍ତୁ। ଏହା ସାଧାରଣତଃ ସୌଜନ୍ୟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଭୌତିକ ବିନ୍ଦୁନର ଏକ ନିୟମ, କାରଣ ଏକ ଖଡ଼ା ଭଳି ସ୍ଥାନରେ ଅଟକିବା ଏବଂ ପୁନଃଆରମ୍ଭ କରିବା ତଳକୁ ଆସୁଥିବା ଯାନ ପାଇଁ ଉପରକୁ ଆସୁଥିବା ଯାନ ଅପେକ୍ଷା ସହଜ।
- ରାସ୍ତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫା ଏବଂ ଯଥେଷ୍ଟ ଚଉଡ଼ା ନହେଲେ ଓଉରଟେକିଂ ଏଡାନ୍ତୁ।
- ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାଧାରଣତଃ ପଥର ପଡ଼ିବା, ପଶୁପକ୍ଷୀ କିମ୍ବା ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସତକର୍କ ରୁହନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ପାହାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା ଧର୍ମସ୍ଥରୁ ପୁରସ୍କାର ଦିଏ। ଜଣେ ସତକର୍ତ୍ତାଭାବର କେବଳ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ବରଂ ଏହି କଷ୍ଟକର ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ରାସ୍ତା ବାଣ୍ଟିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି।

୭.୬ ଗ୍ରାମୀଣ ରାସ୍ତା

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟତଃ ଚିହ୍ନ, ଆଲୋକ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁଷ୍ଟିର ଅଭାବ ଥାଏ। ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଣଚିହ୍ନିତ ଗ୍ରାମୀଣ ରାସ୍ତାରେ ଡିଫଲ୍ଟ ଗତି ସୀମା ସାଧାରଣତଃ ୪୦ କିମି/ଘଣ୍ଟା ହୋଇଥାଏ ଯଦି ଅନ୍ୟଥା ସ୍ପଷ୍ଟିତ ନହୁଏ। ପଦଯାତ୍ରୀ, ପଶୁପାଳନ ଏବଂ ଧୀର ଗତିରେ ଯାଉଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ। ଏଠାରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟସ୍ଥ କେବଳ ସୌଜନ୍ୟତା ନୁହେଁ—ଏହା ସମଗ୍ର ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖେ।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଧୀରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାନ୍ତୁ ଏବଂ ହଠାତ୍ ଆସୁଥିବା ବାଧା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରୁହନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଦୃଶ୍ୟମାନତା କମ୍ ଥାଏ, ତେବେ ଦିନରେ ମଧ୍ୟ ହେଡଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ପଶୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବଥର୍ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଚଳଣିକୁ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଶକୁ ସଂଯୋଗ କରେ। ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ପ୍ରତି ଧୈର୍ଯ୍ୟସ୍ଥ ଏବଂ ସମ୍ମାନ ଦୁଇଟିଙ୍କୁ ରୋକାଏ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ।

୭.୭ ଭାରୀ ଯାତାୟାତ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିସ୍ଥିତି

ସହରାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟତଃ ଯାନବାହାନ, ପଦଯାତ୍ରୀ, ସାଇକେଲ ଚାଳକ ଏବଂ ରାସ୍ତା ପାର୍ଶ୍ୱ କାୟସ୍ଥରୂପରେ ଭିଡ଼ ହୋଇଥାଏ। ଧର୍ମସ୍ଥ ଏବଂ ସୌଜନ୍ୟତା ବିଶ୍ୱତ୍ୱାଳୀ ଏବଂ ପ୍ରବାହ ମଧ୍ୟରେ ପାଥର୍କ୍ଷ ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଭିଡ଼ ଭିତରେ ଗାନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ। ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ଦ୍ୱାରା କେବଳ ଚାପ ଏବଂ ବିପଦ ବଢ଼ିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ସଞ୍ଚୟ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ହଠାତ୍ ଅଟକିବାର ଆଶଙ୍କା କରନ୍ତୁ। ପଦଯାତ୍ରୀମାନେ ରାସ୍ତା କଡ଼ରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପାରନ୍ତି, କିମ୍ବା ପାର୍ଶ୍ୱ ରାସ୍ତାରୁ ଯାନବାହାନ ବାହାରି ଆସିପାରେ।
- ଛକ ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂଗୁଡ଼ିକୁ ଅବରୋଧ କରିବାରୁ ବଞ୍ଚନ୍ତୁ। ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଫା ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଗମ ଗତିବିଧି ସମ୍ଭବ ହୁଏ।
- ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗନାଲ ଏବଂ ଲେନ୍ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନ ଦିଅ। ଅନ୍ୟମାନେ ଅମାନ୍ୟ କଲେ ମଧ୍ୟ, ତୁମର ଶୃତ୍ୱାଳୀ ଦୃଢ଼କୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

- ଆପଣଙ୍କ ହଣ୍ଡଲ୍ କମ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ଏକ ଭଦ୍ର ହଣ୍ଡଲ୍ ସତକର୍ମ କରାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ନିରନ୍ତର ହଣ୍ଡଲ୍ ବଜାଇବା ଶବ୍ଦ ଏବଂ ହତାଶା ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ଯୁକ୍ତି: ଟ୍ରାଫିକରେ ସୌଜନ୍ୟତା ସଂକ୍ରାମକ। ଆପଣଙ୍କର ଶାନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚାପ ହ୍ରାସ କରେ, ଏବଂ ଏହା ମିଳିତ ଭାବରେ ସହରରେ ଗାଡି ଚାଳନାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସହଯୋଗୀ କରିଥାଏ।

୭.୮ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି

ସୁରକ୍ଷାର ନିୟମ: ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଶାନ୍ତତା ଏବଂ ମନର ଉପସ୍ଥିତି ପରୀକ୍ଷା କରେ। ଶାନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ, ପ୍ରଥମେ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତୁ, ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ତେବେ ସାହାଯ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ଆସିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ।

ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଘଟିପାରେ—ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ୍ ଫେଲ୍, ରାସ୍ତାରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଡ୍ରାଇଭର'ଭୁଲ୍। ପ୍ରଥମ କିଛି ସେକେଣ୍ଡରେ ତୁମେ କିପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କର ତାହା ପ୍ରାୟତଃ ଫଳାଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ।

ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଶାନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ। ଆତଙ୍କ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ହ୍ରାସ କରେ।
- ଯଦି ବ୍ରେକ୍ ବିଫଳ ହୁଏ: ତଳକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରନ୍ତୁ, ପେଡାଲ୍ ପମ୍ପ କରନ୍ତୁ, ଧୀରେ ଧୀରେ ହ୍ଯାଣ୍ଡବ୍ରେକ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଟାୟାର ଫାଟିଯାଏ, ତେବେ ଷ୍ଟିଅରିଂ ଚକକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଧରି ରଖନ୍ତୁ, ଆକ୍ସେଲେଟରକୁ ହଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଗାଡ଼ିକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୀର ହେବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ। ବ୍ରେକ୍ ଦବାଇବେ ନାହିଁ। ଷ୍ଟିଅରିଂ ଚକକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଧରି ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ଗାଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଆଣିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଡ୍ରାଇଭ ଲାଗିଯାଏ: ନିରପେକ୍ଷକୁ ଘୃଷ୍ଣାନ୍ତର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଧୀରେ ବ୍ରେକ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ହଠାତ୍ ଅଟକିବାକୁ ପଡିବ, ତେବେ ପଛରେ ଥିବା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ସତକର୍ମ କରିବା ପାଇଁ ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ନହେଲେ ହଠାତ୍ ବ୍ରେକ୍ ଦବାନ୍ତୁ ନାହିଁ—ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ରେକିଂ ସ୍ଥିରତା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।
- ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଓଲଟି ନଯିବା ପାଇଁ ସୁଗମ ଭାବରେ ଚାଳନା କରନ୍ତୁ, ବିଶେଷକରି ଅଧିକ ଗତିରେ।

- ଯଦି ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତେବେ ଆଗକୁ ଦୁଇର୍ଷାର ଆଗତ୍ତା କମାଇବା ପାଇଁ ରାସ୍ତା ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଯାଆନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଆପଣ କୌଣସି ଦୁଇର୍ଷା ଦେଖନ୍ତି, ତେବେ ସୁରକ୍ଷିତ ହେଲେ ପୀଡିତମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରନ୍ତୁ, କାରଣ ଗୁଡ଼ିଏ ସାମରିଗାନ୍ ଆଇନ ସହାୟକମାନଙ୍କୁ ଆଇନଗତ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ରକ୍ଷା କରେ, ସମସ୍ତେ ଯିବା ସହାୟତାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ।

ଯୁକ୍ତି: ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଆପଣଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ଅପେକ୍ଷା ଆପଣଙ୍କ ଗାନ୍ତତାକୁ ଅଧିକ ପରୀକ୍ଷା କରେ। ଗାନ୍ତ ରହିବା ଏବଂ ସ୍ଥିର ଭାବରେ କାୟାର୍ କରିବା ଏକ ଖରାପ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆହୁରି ଖରାପ ହେବାରୁ ରୋକିପାରେ। ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ କ'ଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ତାହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆତଙ୍କିତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଗାନ୍ତ, ସଂଗଠିତ କାୟାର୍ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ମିଳେ।

୭.୯ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ତନ୍ତ୍ରସ୍ତରର ସତ୍ତାରାବଳୀ ପାଇଁ ts

ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସତକର୍ତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ସରଳ ସମ୍ପାଦକଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କୁ ରାସ୍ତା ଯାହା ଦେଖାଏ ତାହା ସହିତ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଆତଙ୍କିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ:

କରନ୍ତୁ

- କମ୍ ଦୃଶ୍ୟମାନତା, ବର୍ଷା, କୁହୁଡ଼ି କିମ୍ବା ଭିଡ଼ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧୀର ହୁଅନ୍ତୁ।
- ସର୍ବାଧିକ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ପାଇଁ ହେଡଲାଇଟ୍, ଦପରଣ ଏବଂ ଡିଗ୍ଟିସିଲ୍ଡ ସଫା ରଖନ୍ତୁ।
- ଭଲ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପାହାଡିଆ ରାସ୍ତାରେ କମ୍ ଗିଅର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ପରିସ୍ଥିତି କଷ୍ଟକର ହେଲେ ଆଗକୁ ଥିବା ଯାନବାହାନଠାରୁ ଅତିରିକ୍ତ ଦୂରତା ବଜାୟ ରଖନ୍ତୁ। ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତରେ, ଟ୍ରାଫିକ୍ ଜାମକୁ ଏଡ଼ନ୍ତୁ ଏବଂ ଭିଡ଼ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଲେନ୍ ଶୁଦ୍ଧିକା ବଜାୟ ରଖନ୍ତୁ।
- ଫ୍ରେମ୍‌ସ୍‌ର ରଖନ୍ତୁ—ଶୀଘ୍ର ପହଞ୍ଚିବା ଅପେକ୍ଷା ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚିବା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।

ତନ୍ତ୍ର

- ଓଅନ୍‌ସ ବକ୍ସ, କୁହୁଡ଼ି କିମ୍ବା ଦୃଶ୍ୟମାନତା ସୀମିତ ଥିବା ସମୟରେ।
- ଅନ୍ୟ ଯାନବାହନ ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ବିନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଛକ, ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂ, କିମ୍ବା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ କରନ୍ତୁ।
- ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବରେ ହର୍ଣ୍ଣର୍ ବଜାଇବା—କେବଳ ଚେତାବନୀ ଭାବରେ ହର୍ଣ୍ଣର୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଅନ୍ୟମାନେ କରନ୍ତି ବୋଲି କେବଳ ସତ୍ତ୍ୱେକତ, ସତ୍ତ୍ୱେକତ କିମ୍ବା ନିଦ୍ଦେଶକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ। ଗତି, ଦୂରତା ଏବଂ ଫ୍ରେମ୍‌ସ୍‌ରେ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ କେବଳ ଆପଣଙ୍କୁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆପଣଙ୍କ ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ।

୭.୧୦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା—ବନ୍ଧୁତ୍ୱ, ରାତି, ପାହାଡ଼—ବିଭିନ୍ନ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ଫ୍ଲେକ୍ସିବିଲିଟି ଆବଶ୍ୟକ।
- କମ୍ ଦୃଶ୍ୟମାନତା କିମ୍ବା ଖସିପଡ଼ିଲେ ଗତି ହ୍ରାସ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତରୀ ଦୂରତା ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ।
- ଦେଖିବା ଏବଂ ଦେଖାଯିବା ପାଇଁ ସବରଦା ଆଲୋକ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଶାନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରଥମେ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତୁ।
- ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି ପରିପକ୍ୱତା ପରୀକ୍ଷା କରେ; ଭଲ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନେ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି।

ଅଧ୍ୟାୟ ୮: ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ

୮.୧ ପରିଚୟ

ଟ୍ରାଫିକ୍ ଆଇନ କେବଳ ପରାମର୍ଶ ନୁହେଁ—ଏଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ରାସ୍ତାରେ ଶୁଚ୍ଛତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଥିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନିୟମ। ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ ଏବଂ ଏହାର ଦଣ୍ଡ ରାସ୍ତା ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଅଂଶ। ଏଗୁଡ଼ିକ ଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ନାହିଁ, ବରଂ ଚାଳକମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଆଚରଣ ଆଡ଼କୁ ମାଗୁଥିବା କରିବା ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜରିମାନା କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ ଏକ ସତ୍ତ୍ୱେକତ ଯେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ—ଯେପରିକି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ମଦ୍ୟପାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, କିମ୍ବା ସତ୍ତ୍ୱେକତକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା—ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇଥାଏ।

ଦଣ୍ଡ ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରେ:

- ପ୍ରତିରୋଧ: ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ଆଘାତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଚରଣକୁ ନିରୁଦ୍ଧାରିତ କରିବା।
- ଶିକ୍ଷା: ସତ୍ତ୍ୱେକତ ସୁରକ୍ଷା ନିୟମ ଏବଂ ମାନବର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା।
- ଦାୟିତ୍ୱ: ଅନୁମୋଦିତ ବିପଦରେ ପକାଇବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ପରିଶୋଧ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା, ସହଭାଗୀ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା।

ଯୁକ୍ତି: ଦଣ୍ଡର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉଷ୍ମ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିବାରଣ। ଏଗୁଡ଼ିକ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଦୁଇଥର ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ, ସୁରକ୍ଷା ବାଛିବାକୁ ଏବଂ ନିଜକୁ ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି।

୮.୨ କାହିଁକି ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ଅଛି

ଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ସମରଣ କରାଉଛି ଯେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ନୁହେଁ—ଏହା ଏକ ମିଳିତ ଦାୟିତ୍ୱ। ଅସୁରକ୍ଷିତ ଆଚରଣ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ପରିଶୋଧ ସ୍ୱରୂପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରେ। ସେମାନେ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସହଭାଗୀ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ବେପରୁଆ ଭାବରେ ଖର୍ଚ୍ଚର ବହନ କରେ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ମଦ୍ୟପାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ଭାରୀ ଜରିମାନା ମୁଦ୍ରା ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ରୋଖାଯିବା କରେ, ଯେତେବେଳେ ହେଲମେଟ କିମ୍ବା ସିଟବେଲ୍ଟ ପିନ୍ଧି ନ ପାରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ମୁଦ୍ରାକୁ ରୋକିବାରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ।

ଯୁକ୍ତି: ଅଧିକାଂଶ ଦଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥନ ଆଇନ ଆଚରଣକୁ ଗଠନ କରେ। ପରିଶୋଧ ବିନା, କିଛି ଡ୍ରାଇଭର ନିୟମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଣଦେଖା କରିପାରନ୍ତି, ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ରାସ୍ତାକୁ ଅଧିକ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଏ।

୮.୩ ସାଧାରଣ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ

ଅଧିକାଂଶ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଯେଉଁ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିବାକୁ ଆଶା କରାଯାଏ ତାହା ସହିତ ପରିଚିତ, ତଥାପି ଅନେକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଘଟୁଛି। ଏହି ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରାସ୍ତାରେ ପ୍ରକୃତ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ସାଧାରଣ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା: ସୀମାଠାରୁ ଅଧିକ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସମୟ ହ୍ରାସ ପାଏ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଗମ୍ଭୀରତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ।
- ମଦ୍‌ସ୍ୱପାନ କିମ୍ବା ନିଶା ସେବନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା: ଅଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ମଦ୍‌ସ୍ୱପାନ କିମ୍ବା ନିଶା ସେବନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳନକୁ ଧୀର କରିଦିଏ ଏବଂ ବିଚାରକୁ ଧୁଲିସାତ କରେ।
- ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ କିମ୍ବା ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧି ନାହାଁନ୍ତି: ଏହି ସରଳ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ବଞ୍ଚେଇଦିଏ, ତଥାପି ଅନେକ ଏହାକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତି।
- ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା: ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଧ୍ୟାନ ଜୀବନସାରା ଅନୁତାପ କରିପାରେ।
- ଲାଲ ଆଲୋକ ଡେଇଁବା କିମ୍ବା ଅଟକିବା ସତ୍ତ୍ୱେକତକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା: ଛୋଟ ଛୋଟ ସଟରକ୍‌ସ୍ ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବଡ଼ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ।
- ଓଭରଲୋଡିଂ ଯାନ: ଅତିରିକ୍ତ ଯାତ୍ରୀ କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀ ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ବ୍ରେକିଂ କ୍ଷମତାକୁ ହ୍ରାସ କରେ।
- ବୈଧ ଲାଇସେନ୍ସ ବିନା ଗାଡ଼ି ଚାଳନା: ବଡ଼ତ୍ୱମାନର ଉପଯୁକ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସ ବିନା ଗାଡ଼ି ଚାଳନା କରିବା ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଡାହାଣକୁ ଦୁବଳ କରେ।
- ବୈଧ PUC (ପ୍ରବୃତ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ପ୍ରମାଣପତ୍ର ବିନା ଗାଡ଼ି ଚାଳନା: ଏହା ଏକ ପରିବେଶଗତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥାଏ।
- ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଓଭରଟେକିଂ କିମ୍ବା ଲେନ୍-କଟିଂ: ହଠାତ୍ ଗତି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ।

ଯୁକ୍ତି: ନିୟମ ଭାଙ୍ଗିବା କିଛି ସେକେଣ୍ଡ ବଞ୍ଚାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସମଗ୍ର ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇଥାଏ। କୌଣସି ସୁବିଧା ଏହି ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ନୁହେଁ।

୮.୪ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ

ସୁରକ୍ଷାର ନିୟମ: ଦଣ୍ଡ ନିଜ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ନୁହେଁ—ସେମାନେ ସମାଜ*କହିବାର ଉପାୟ ଯେ ଜୀବନ ସୁବିଧା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ସଠିକ୍ ଜରିମାନା ପରିମାଣ ସମୟ ସହିତ ପରିବର୍ତ୍ତରନ୍ ହୁଏ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ନୀତି ସବର୍ଦ୍ଦା ସମାନ: ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଥମେ ଆସେ।

ମୋଟର ଯାନ (ସଂଗୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଦଣ୍ଡକୁ ଆହୁରି କଠୋର କରିଥିଲା। ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କ ଉପରେ ବୋଧ ଆଣିବା ନୁହେଁ, ବରଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଚରଣ ପ୍ରକୃତ ପରିଣାମ ଆଣିଥାଏ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଥିଲା। ଅଧିକ ଜରିମାନା, ଲାଇସେନ୍ସ ରଦ୍ଦ କରିବା ଏବଂ ଗୁରୁତର ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦେଲଦଣ୍ଡ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ବାଡ଼ତରା ପଠାଇବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ: ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଥମେ। ଏହି ଆଇନଗତ ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ ସଫଳତା ଦିଏ ଯେ ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ଆଇନ ପ୍ରଶୋଦକମାନେ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଏକ ସବେରାନ୍ତ ଜାତୀୟ ପ୍ରାଥମିକତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି।

ରାଜ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଦଣ୍ଡ ଭିନ୍ନ, କିନ୍ତୁ ନୀତି ସବୁଠି ସମାନ ରହିଥାଏ।—ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇବା ଭଳି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନଗୁଡ଼ିକ କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଆଣେ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ମଦ୍ୟପାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ଅଧିକ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ ଏବେ ଭାରୀ ଜରିମାନା ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ ନିଲମ୍ବନ ହୋଇପାରେ। ବିପରୀତ ଭାବରେ, ଗୁଡ଼ ସାମରିଟାନ୍ ଲ ଡ୍ରାଇଭିଂମାନଙ୍କୁ ଆଇନଗତ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱର ଭୟ ବିନା ଦୁର୍ଘଟଣା ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ, କଠୋର ଦଣ୍ଡ ସହିତ ଯତ୍ନର ସଂସ୍କୃତିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ।

ଟିପ୍ପଣୀ: ସଠିକ୍ ଜରିମାନା ପରିମାଣ ସମୟ ସହିତ ପରିବର୍ତ୍ତର ହୋଇପାରେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ। ଆମେ ଯେଉଁଠାରେ ରୁହନ୍ତି କିମ୍ବା ଗାଡ଼ି ଚଳାନ୍ତି ସେଠାକାର ସବର୍ଣ୍ଣେଷ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସବର୍ଦ୍ଧା ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ଯେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡ ଗୁରୁତର ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଚାଳକମାନେ ଆଇନକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ନେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ। ଲକ୍ଷ୍ମ ହେଉଛି ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ଆଚରଣ ପରିବର୍ତ୍ତର ଆଣିବା।

୮.୫ ପ୍ରବର୍ତ୍ତର ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ

କେବଳ ଦଣ୍ଡ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ—ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ୍, କ୍ଷାମେରା ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ସିଷ୍ଟମ ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀଙ୍କୁ ଧରିବାରେ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ଆତ୍ମ-ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଯିଏ କେବଳ ଜରିମାନାର ଭୟରେ ଅପରାଧକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯାଏ ସେ ଏହି କଥା ଭୁଲିଯାଏ। ନିୟମ ପାଳନ କରିବାର ପ୍ରକୃତ କାରଣ ହେଉଛି ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା, ଯେଉଁଥିରେ ଗୋଟିଏ ନିଜସ୍ୱାଦବାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସ୍ପିଡ୍ କ୍ଷାମେରା ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ନମ୍ବର ପ୍ଲେଟ୍ ଚିହ୍ନଟ (ANPR) ସିଷ୍ଟମ୍ ପରି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ରେଡ-ଲାଇଟ୍ ଡେଇଁବା କିମ୍ବା ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଭଳି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକୁ ତୁରନ୍ତ ଚିହ୍ନଟ କରିପାରିବ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ଏହି ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକୁ ରୋକିଥାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ନାଗରିକମାନେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଆଇନକୁ ସମ୍ମାନ କଲେ ଆଇନ ସବେରାନ୍ତମ କାମ କରେ। କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ଭବ କରେ, କିନ୍ତୁ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋଭାବ ଏହାକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥୀ କରିଥାଏ।

୮.୬ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ପରିଣାମ

ଚ୍ରୋମିକ୍ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କେବଳ ଦୂରନୃତ କରିମାନା ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ଏହା ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ଯାହା ଅପରାଧର ମୁହୂର୍ତ୍ତର ପରେ ମଧ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରେ।

- ଲାଇସେନ୍ସ ନିଲମ୍ବନ କିମ୍ବା ଅଯୋଗ୍ୟତା: ବାରମ୍ବାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଆପଣଙ୍କ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଧିକାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ହରାଇପାରେ।
- ବୀମା ପ୍ରଭାବ: ବୀମାକାରୀମାନେ ଖରାପ ରେକର୍ଡର ଥିବା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ୍ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି, କିମ୍ବା କଭରେଜ୍ ମନା ମଧ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି।
- ନିୟୁକ୍ତି ପରିଣାମ: ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଥିବା ବୃତ୍ତିଗତ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଚାକିରି ହରାଇପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ନୂତନ ଚାକିରି ପାଇବାରେ କଷ୍ଟକର ହୋଇପାରନ୍ତି।
- ପ୍ରତିଷ୍ଠା: ଅସାଧାରଣତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ରେକର୍ଡ ନେଇ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପରିବାର, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଏବଂ ସମାଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦାୟିତ୍ଵହୀନ ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ କରେ।
- ଆଇନଗତ ରେକର୍ଡ: ଚ୍ରୋମିକ୍ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ରେକର୍ଡ କରାଯାଏ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଯାଞ୍ଚକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତିଗତ ସୁଯୋଗକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ।

ଦୁଇର୍ଦ୍ଦଶା ବିନା ମଧ୍ୟ, ବାରମ୍ବାର ଅପରାଧ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ—ତୁମର ସ୍ଵାଧୀନତା, ତୁମର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ତୁମର ଭବିଷ୍ୟତ ସୁଯୋଗ ପାଇଁ।

ଯୁକ୍ତି: ଆଇନ ପାଳନ କରିବା କରିମାନା ଏତାଇବା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ କିଛି। ଏହା ଆପଣଙ୍କ ଡ୍ରାଇଭିଂ ସୁବିଧା, ଆପଣଙ୍କ କ୍ଷାରିଅର ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ସୁନାମକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଛି।

୮.୭ କରନଟ୍‌ସ୍ ଏବଂ ତନ୍‌ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ts

ଏହି ସମରଣଗୁଡ଼ିକ ଆଇନ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନକୁ ପ୍ରତିଦିନର ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ କରେ।

କରନଟ୍‌ସ୍

- ରାସ୍ତାର ନିୟମ ଶିଖନ୍ତୁ ଏବଂ ପାଳନ କରନ୍ତୁ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ହେଲମେଟ୍ ଏବଂ ସିଟ୍‌ବେଲ୍ଟ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ।
- ସଡ଼େକ୍‌ସ୍, ସଡ଼େକ୍‌ସ୍ ଏବଂ ଗତି ସୀମା ପାଳନ କରନ୍ତୁ।
- ପ୍ରବଚ୍ଚର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସହଯୋଗ କରନ୍ତୁ।
- ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଡିଜିଟାଲ୍ ଭଳି ଆପ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ବୈଧ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ୍ (ଯଥା, ଲାଇସେନ୍ସ, RC, PUC) ଭୌତିକ କିମ୍ବା ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପରେ ବହନ କରନ୍ତୁ।
- ଆପଣଙ୍କ ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚ୍ରୋମିକ୍ ନିୟମ ପାଳନ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରନ୍ତୁ।

ତନ୍ତ୍ର

- ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଦ୍‌ସ୍ୱପ୍ନ କରି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଉଚିତ୍।
- ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ନୋ-ପାକିଙ୍ଗ୍ ଜୋନରେ ଅସାବଧାନତାର ସହ ଗାଡ଼ି ପାକିଙ୍ଗ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଦଶତକ୍ଷୁ ସାମାନ୍ୟ ଅସୁବିଧା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରନ୍ତୁ।
- ନୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇଥିବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରନ୍ତୁ।

୮.୮ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ ନୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇଥାଏ; ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ନୁହେଁ, କ୍ଷତି ରୋକିବା ପାଇଁ ଦଶତ ରହିଛି। ସାଧାରଣ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟସ୍ତରେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ଲାଲ ଆଲୋକରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ମଦ୍‌ସ୍ୱପ୍ନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ହେଲମେଟ୍/ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ନ କରିବା ଏବଂ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। • ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2019 ଡରିମାନା ବୃଦ୍ଧି କରିଛି ଏବଂ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିରୋଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରିଛି। • ପ୍ରବଚ୍ଚତର ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କରିପାରେ, ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ପିଡ୍ କ୍ୟାମେରା ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ନମ୍ବର ପ୍ଲେଟ୍ ଚିହ୍ନଟ (ANPR) ସିଷ୍ଟମ୍ (ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଚାଲାଣ ପାଇଁ ପରିଣାମ) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପରିଣାମ ହୋଇପାରେ।
- ସାଧାରଣ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଂକେତ ଏବଂ ସିଗନାଲଗୁଡ଼ିକର ଦୃଶ୍ୟ ପାଇଁ ପରିଶିଷ୍ଟ A ଦେଖନ୍ତୁ, ଯାହା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା ଏବଂ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏଡାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ। • ବାରମ୍ବାର ଅପରାଧ ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ଜେଲଦଣ୍ଡ ହୋଇପାରେ। • ସମରଣକାରୀ: ଭାରତର ଗୁଡ୍ ସାମାରିଟାନ୍ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ଦୁର୍ଘଟଣା ପୀଡିତଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ସୁରକ୍ଷିତ - ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସଂକୋଚ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୯: ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା

୯.୧ ପରିଚୟ

ଦୁର୍ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ହଠାତ୍ ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ ଭୟଞ୍ଜକ ଘଟଣା, କିନ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଏକ ବଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତର ଆଣିପାରେ। ଭାରତରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ହଜାର ହଜାର ଜୀବନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ନଷ୍ଟ ହୁଏ, ଯାହା ମଧ୍ୟସ୍ତର ଅନେକଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ଶାନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ରୋକାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା କମ୍ ଗମ୍ଭୀର କରାଯାଇପାରିବ।

ପ୍ରସ୍ତୁତି କେବଳ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ବହନ କରିବା କିମ୍ବା ଜରୁରୀକାଳୀନ ନମ୍ବର ଜାଣିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ—ଏହା ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ବିକାଶ କରିବା ବିଷୟରେ। କେହି ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ପର୍କୀନ ହେବାର ଆଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ତଥାପି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭର କିପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବେ ତାହାର ମୌଳିକ ଜ୍ଞାନ ଜାଣିବା ଉଚିତ। ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇପାରେ, ଆଘାତର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିପାରିବ ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତ ସାହାଯ୍ୟ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ।

ଯୁକ୍ତି: ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଭାବରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ। ପ୍ରଥମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଶାନ୍ତତା ଭୟକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିପାରିବ। ପ୍ରତିରୋଧାତ୍ମକ ଅଭ୍ୟାସ, ଯେପରିକି ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା (ଅଧ୍ୟାୟ ୫) ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟମ ପାଳନ (ଅଧ୍ୟାୟ ୪), ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ହ୍ରାସ କରେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଯଦି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ତେବେ ଆପଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଇପାରିବେ।

୯.୨ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରାଥମିକତା

ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ତୁରନ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର କିମ୍ବା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶୀଘ୍ର କିନ୍ତୁ ଶାନ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ।

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ। ଗତିଶୀଳ ଟ୍ରାଫିକ୍ କିମ୍ବା ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଶୀଘ୍ର ଯାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଇଞ୍ଜିନ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ଯାନ(ଗୁଡ଼ିକୁ) ସୁରକ୍ଷିତ କରନ୍ତୁ। ଏହା ନିଆଁ କିମ୍ବା ଅଧିକ କ୍ଷତିର ଆଗତ୍ୱକୁ ହ୍ରାସ କରେ।
- ସମ୍ପୃକ୍ତ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କିମ୍ବା ଯଦି ଆପଣ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅଟକି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ନିଜ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ସକ୍ରିୟ କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ଯାନ ପଛରେ ଅତି କମରେ ୫୦ ମିଟର ପଛରେ ଏକ ପ୍ରତିଫଳିତ ଚେତାବନୀ ଡରିଭୁଡ଼ ରଖନ୍ତୁ। ଏହା ଟ୍ରାଫିକ୍ ପାଖକୁ ଆସୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସତକର କରେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ରୋକେ। (ବିପଦ ସତକରୀକରଣ ଲାଇଟ୍ କେବଳ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ଆପଣଙ୍କ ଯାନ ନିଜେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ)।—ଯେପରିକି ଭାଙ୍ଗିଯିବା, ଦୁର୍ଘଟଣା, କିମ୍ବା ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ଅଟକିଯିବା। ଚଳପ୍ରଚଳ ଟ୍ରାଫିକ୍ରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, କେବଳ ଅତି ସୀମିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯେପରିକି ସରକାରୀ ଭାବରେ ଏକ୍ସଟର କରାଯାଇଥିବା କନଭୟର ଅଂଶ ହେବା ବ୍ୟତୀତ।

- ଯଦି ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତେବେ ଗାଡ଼ିକୁ ରାସ୍ତା ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଘୁଞ୍ଚିଦିଅନ୍ତୁ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଯଦି ଘଟଣାସ୍ଥଳ ସ୍ଥିର ଥାଏ ଏବଂ ଗାଡ଼ି ଘୁଞ୍ଚିଯାଇବା ଦ୍ୱାରା ଆହତତ୍ୱକ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣ ଲିଭିଯିବ ନାହିଁ। ରାସ୍ତା ସଫା ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନା ହ୍ରାସ ପାଇବ।
- ଆହତମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ପବନ ଦିଅ। ଭିଡ଼ କର ନାହିଁ—ଏହା ନିଶ୍ଚାସ ପ୍ରଶ୍ନାସକୁ ବନ୍ଦ କରିପାରେ ଏବଂ ସହାୟତାକୁ ବିଳମ୍ବ କରିପାରେ।
- ଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥା ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। ପ୍ରଥମେ କାହାକୁ ତୁରନ୍ତ ଧ୍ୱ୍ଯାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ।
- ତୁରନ୍ତ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବାକୁ କଲ୍ କରନ୍ତୁ। ସ୍ଥାନ, ଆହତତ୍ୱକ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିର ଗମ୍ଭୀରତା ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଆପଣ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ, ତେବେ ମୌଳିକ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ। ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବା କିମ୍ବା ଶ୍ୱାସନଳୀକୁ ଖୋଲା ରଖିବା ଭଳି ସରଳ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବୃତ୍ତିଗତତ୍ୱ ଆଗମନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ।

ଯୁକ୍ତି: ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଡ଼ି ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ଶତ୍ରୁ ହେଉଛି ଭୟ। ଏକ ଗାନ୍ତ, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକଙ୍କ ପଦକ୍ଷେପ ଆହୁରି କ୍ଷତିକୁ ରୋକିଥାଏ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥରେ ସାହାଯ୍ୟ ପହଞ୍ଚାଇବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ।

ଆଇନଗତ ଟିପ୍ପଣୀ: ଭାରତ ଅଧୀନରେ's ଗୁଡ଼ ସାମରିଗାନ୍ ଲ ଅନୁଯାୟୀ, ଦୁର୍ଘଟଣା ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆଇନଗତ ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷିତ। ଆପଣଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ଓପିପଟାରିକତାକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ହସ୍ତିଗାଲଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ।

୯.୩ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ମୌଳିକ ବିଷୟ

ଦୁର୍ଘଟଣାରେ, ଛୋଟ ପଦକ୍ଷେପ ମଧ୍ୟ ଏକ ବଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରେ। ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକ୍ତର ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ—ଶୀଘ୍ର ଦିଆ ଯାଉଥିବା ସରଳ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବୃତ୍ତିଗତ ସାହାଯ୍ୟ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିର କରିପାରିବ।

ମୁଖ୍ୟ ମୌଳିକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଶ୍ୱାସପଥ: ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଶ୍ଚାସ ନେଇପାରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ। ଯଦି ସେମାନେ ଚେତାଶୂନ୍ୟ କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ୱାସ ନେଉଛନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସ୍ଥିତିରେ ରଖନ୍ତୁ (ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ, ମୁଣ୍ଡ ଟିକେ ପଛକୁ ନୁଆଁ)।
- ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା: ସ୍ଥିର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। ଯଦି ଏହା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଆପଣ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ, ତେବେ ତୁରନ୍ତ CPR ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ।
- ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ: ଏକ ସଫା କପଡ଼ା କିମ୍ବା ପଟି ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ସିଧାସଳଖ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ରକ୍ତସ୍ରାବ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତୁ।
- ଆଘାତ: ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଷ୍ମ ଏବଂ ଗାନ୍ତ ରଖନ୍ତୁ। ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ପାନୀୟ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଭଗ୍ନ: ଯଦି ହାତ ଉଠିବା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ତେବେ ଆହୁରି ଆଘାତ ନ ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ପଲିଣ୍ଟ କିମ୍ବା କପଡ଼ା ବ୍ୟବହାର କରି ଅଙ୍ଗକୁ ସ୍ଥିର ରଖନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଜଣେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ନ ଥାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ବେକ/ମେରୁଦଣ୍ଡ ଆଘାତ ସନ୍ଦେହ ଥାଏ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ଯଦି ସେମାନେ ତୁରନ୍ତ ବିପଦରେ ନ ଥାଆନ୍ତି (ଯଥା, ନିଆଁ ଲାଗିବା, ବୁଡ଼ି ଯିବା କିମ୍ବା ଆସୁଥିବା ଗ୍ରାଫିକ୍ ବିପଦ)।
- ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଅନ୍ତୁ—ଶାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ଭାଷ୍ଟ ଏବଂ ଆଘାତକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ଶୀଘ୍ର ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଆଘାତକୁ ମାରାତ୍ମକ ହେବାରୁ ରୋକିପାରିବ। ଲକ୍ଷ୍ମ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗାଇବା ନୁହେଁ, ବରଂ ଆହତମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସ୍ଥିର ରଖିବା ଯେପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କରୀ ବୃତ୍ତିଗତମାନେ ବାସ୍ତବ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି।

୯.୪ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଘଣ୍ଟା

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ: ଦୁଇଟି ଘଣ୍ଟା ପରେ ପ୍ରଥମ ଘଣ୍ଟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଶୀଘ୍ର ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ସମସ୍ତେ ଚିକିତ୍ସା ସୁସ୍ଥତା ଏବଂ ଦୁଃଖ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ପାଥର୍କ୍ଷ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରନ୍ତି। ଶାନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ। ଯଦି ଆପଣ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ, ତେବେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।

ତାଙ୍କରମାନେ ପ୍ରାୟତଃ କୁହନ୍ତି ଯେ “ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଘଣ୍ଟା” — ଗୁରୁତର ଆଘାତ ପରେ ପ୍ରଥମ ଷାଠିଏ ମିନିଟ୍। ଏହି ଛୋଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କ’ଣ ଘଟେ ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିପାରିବ ଯେ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଏବଂ ସେ କେତେ ଭଲ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତୁରନ୍ତ ତାଙ୍କରୀ ଚିକିତ୍ସା ଦ୍ୱାରା:

- ରକ୍ତସ୍ରାବ ଘାତକ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବନ୍ଦ କରା
- ରୋଗୀକୁ ସ୍ଥିର ରଖି ଆଘାତକୁ ରୋକାନ୍ତୁ।
- ସଠିକ୍ ସମୟରେ ଅମ୍ଳଜାନ କିମ୍ବା ଅସ୍ୱେଚ୍ଛାପଚାର ଭଳି ଜୀବନ ରକ୍ଷାକାରୀ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।

ଯୁକ୍ତି: ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ଭାଷ୍ଟ ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ସୁଯୋଗ ବିଷୟରେ। ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ତାଙ୍କର ଏବଂ ହସ୍ତପିଚାଳନାକୁ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ସବେରାତ୍ର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ। ଭାରତକୁ କଲ୍ କରୁଛି ୧୧୨'ର ଏକୀକୃତ

ଜରୁରୀକାଳୀନ ନମ୍ବର, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ସହିତ ଦ୍ରୁତ ସଂଯୋଗ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସମୟକୁ ସଫଳତାପୂର୍ବକ କରିଥାଏର ପ୍ରତ୍ୟାଶାକାରୀ।

୯.୫ ଦଶମିକ ଭୂମିକା ଏବଂ ଉଚ୍ଚତମ ସାମରିଚାନ୍ ଆଇନ

ଅନେକ ଲୋକ ପୋଲିସ୍ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ ଅସୁବିଧାର ଭୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସଂକୋଚ କରନ୍ତି। ଏହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ, ଭାରତ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦ୍ଵାରା ସମର୍ଥିତ ଗୁଡ୍ ସାମରିଚାନ୍ ଲ (୨୦୧୭) ପ୍ରଣୟନ କରିଛି, ଯାହା ଦୁର୍ଘଟଣା ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ସର୍ବ ବିଶ୍ଵାସରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାସନ ଦିଏ।

ଗୁଡ୍ ସାମରିଚାନ୍ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ପ୍ରମୁଖ ପୁରସ୍କାସନାତ୍ମକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- କୌଣସି ଦାୟିତ୍ଵ ନାହିଁ: ସର୍ବଭାରତୀୟ କାୟସ୍ତର କରୁଥିବା ସହାୟକମାନେ (ଯଥାଥର୍ ଯତ୍ନ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ) ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ଦୃଢ଼ତା ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି।
- କୌଣସି ଅଟକ ନାହିଁ: ଯଦି ଆପଣ ଜଣେ ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ଘଟଣାସ୍ଥଳ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି।
- ଅନ୍ତଃତତା: ଆପଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ ନକରି, ଅନ୍ତଃତ ଭାବରେ ସହାୟତା କରିପାରିବେ।
- ହଇରାଣରୁ ପୁରସ୍କାସନ: ପୋଲିସ୍‌କୁ ସହାୟକମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରିବା କିମ୍ବା ଚାପ ପକାଇବା ନିଷେଧ, ଏକ ସହାୟକ ପରିବେଶ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା।
- ହସ୍ତପିତାଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟତା: ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପୋଲିସ୍ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କାୟସ୍ତର କିମ୍ବା ଦେସ୍ ପାଇଁ ବିଳମ୍ବ ନକରି ହସ୍ତପିତାଳଗୁଡ଼ିକ ତୁରନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗାଇବା ଉଚିତ।

ଟିପ୍ପଣୀ: କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଜାତୀୟ ନମ୍ବର 112 (ଜରୁରୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସହାୟତା ପ୍ରଣାଳୀ) ଅଧୀନରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଏକୀକୃତ କରିଛନ୍ତି। 112 କୁ କଲ୍ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଆପଣ ପୋଲିସ୍, ଅଗ୍ନିଶମ ଏବଂ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ସହିତ ସଂଯୋଗ ହୋଇପାରିବେ, ଯାହା ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବାକୁ ସରଳ କରିଥାଏ।

ଯୁକ୍ତି: ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାରେ ନିରାପଦ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ସଂସ୍କୃତି ବୃଦ୍ଧି ପାଏ। ଯଦି ଆପଣ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତି, ତେବେ ଆଇନ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ବଳରେ ଅଛି। ଆପଣଙ୍କ ଅଧିକାର ଜାଣିବା ଦ୍ଵାରା, ଆପଣ ଆତ୍ମବିଶ୍ଵାସ ଏବଂ କରୁଣାର ସହିତ କାୟସ୍ତର କରିପାରିବେ।

୯.୬ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କିଟ୍ ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସାମଗ୍ରୀ ବହନ କରିବା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାନରେ ଏକ ମୌଳିକ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କିଟ୍ ଏବଂ ସରଳ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସାମଗ୍ରୀ ରହିବା ଉଚିତ; ସମସ୍ତ ମୋଟରଯାନ ପାଇଁ ଏକ ମୌଳିକ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କିଟ୍ ବହନ କରିବା ଆଇନଗତ ଭାବରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ। ଯେପରି ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଟାୟାର ଆପଣଙ୍କୁ ପଟ୍ଟକତର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ, ସେହିପରି ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କିଟ୍ ଆପଣଙ୍କୁ

ଅପରତ୍ସାଗିତ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୋ ଆପଣ ଏହାକୁ କେବେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଆଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ, ଏହା ସମସ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତରୁ ଆଣିପାରେ।

ଏକ ମାନକ କିଟ୍ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ:

- ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ ଗନ୍ଧ, ବ୍ୟାଣ୍ଟେଡ୍ ଏବଂ ଆଠାଜିଆ ଟେପ୍।
- ଆଣ୍ଟିସେପ୍ଟିକ୍ ଓଡ଼ା କିମ୍ବା ଉପବଣ।
- କଇଁଚି ଏବଂ ଚିମୁଟା।
- କ୍ଷୟକ୍ଷତିକାରୀ ଗ୍ରେଲାଇସ୍।
- ଏକ CPR ଫେସ୍ ସିଲ୍ଡ (ଯଦି ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ)।
- ଜରୁରୀକାଳୀନ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବରଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲେଖାଯାଇଛି।

ରାସ୍ତାପାର୍ଶ୍ୱ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅତିରିକ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ, ଯେପରିକି ଏକ ଟର୍ବର୍ (ଫ୍ଲାସଲାଇଟ୍), ପ୍ରତିଫଳିତ ତ୍ରିଭୁଜ ଏବଂ ପାନୀୟ ଜଳ ବୋତଲ ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ।

ଯୁକ୍ତି: ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଏକ ପ୍ରତୀକ ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ଥିବା ଏକ ଛୋଟ କିଟ୍ ଦିନେ ଆପଣଙ୍କ ପରିବାର, ବନ୍ଧୁ କିମ୍ବା ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିବା ଜଣେ ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରେ।

୯.୭ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ: ଆଇନଗତ ଏବଂ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ଆପଣ କ'ଣ କରନ୍ତି ତାହା ନିୟମ ଏବଂ ମାନବତା ଉଭୟ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଭାବରେ, ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବହନ କରନ୍ତି।

ଆଇନଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଦୁର୍ଘଟଣା ବିଷୟରେ ନିକଟସ୍ଥ ପୋଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନକୁ ଜଣାଇବା।
- ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ରହିବା, ଯଦି ଏହା ଅସୁରକ୍ଷିତ ନୁହେଁ।
- କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ସହଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ସଠିକ୍ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା।
- ଯଦି ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆଘାତ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ତେବେ ମୋଟରଯାନର ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି(ମାନଙ୍କ) ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ।

ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ଆହତମାନଙ୍କୁ ସମବେଦନା ଜଣାଇବା ଏବଂ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଦେବା।
- ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବା ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା।

- ପୀତିତତ୍ତ୍ୱ ମୟସ୍ୱରାଦି ଏବଂ ଗୋପନୀୟତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା—ଫଟୋ / ଭିଡିଓ ସେୟାର କରିବା ପାଇଁ ଉଠାନୁ ନାହିଁ।
ଯୁକ୍ତି: ଆଇନଗତ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ନ୍ୟାୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ କରୁଣା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି। ଏକାଠି, ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ନାଗରିକ ଏବଂ ଜଣେ ଯତ୍ନବାନ ମଣିଷ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ।

୯.୮ କରନ୍ତୁ's ଏବଂ ଡନ୍‌ଡୁଇର୍‌ଟ୍‌ଗା ପରିସ୍ଥିତିରେ ts

ଡୁଇର୍‌ଟ୍‌ଗାର ଚାପରେ, କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ଭୁଲିଯିବା ସହଜ। ଏହି ସ୍ମାରକଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ:

କରନ୍ତୁ

- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଶାନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।
- ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ଚାଲୁ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଯଦି ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ, ତେବେ ଏକ ପ୍ରତିଫଳିତ ଡରିଭୁଜ ରଖନ୍ତୁ।
- ସ୍ପଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ସହିତ ତୁରନ୍ତ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବାକୁ କଲ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଡୁଇର୍‌ଟ୍‌ଗା ବିଷୟରେ ନିକଟସ୍ଥ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ, ଭୁଲ ସ୍ୱୀକାର ନକରି ସଠିକ୍ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଆପଣ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ, ତେବେ ମୌଳିକ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।
- ଆହତମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତୁନା ଦିଅ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ସହିତ ଅପେକ୍ଷା କର।

ଡନ୍‌ଟି

- ଭୟଭୀତ ହୁଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଅସୁରକ୍ଷିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତୁ।
- ଆହତମାନଙ୍କୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରନ୍ତୁ, ଯଦି ସେମାନେ ତୁରନ୍ତ ବିପଦରେ ନ ଥାଆନ୍ତି।
- ପୀତିତତ୍ତ୍ୱ ପାଖରେ ଭିଡ଼ କରିବା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦ କରିବା।
- ଖାଦ୍ୟ, ପାନୀୟ କିମ୍ବା ଔଷଧ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।
- ଡୁଇର୍‌ଟ୍‌ଗାର ଫଟୋ ଉଠାନୁ କିମ୍ବା ଫଟୋ ସେୟାର କରନ୍ତୁ—ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ମୟସ୍ୱରାଦିକୁ ସମ୍ମାନ ଦିଅ।
ଯୁକ୍ତି: ଡୁଇର୍‌ଟ୍‌ଗାଗୁଡ଼ିକ ବିଶୁଦ୍ଧ ଯୁଷ୍ଟି କରେ, କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଶାନ୍ତ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶୁଦ୍ଧ ଫେରାଲ ଆଣିପାରିବ। ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା—ଏବଂ ଭୁଲଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡ଼ାଇବା—ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ।

୯.୯ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ପ୍ରଥମେ ସୁରକ୍ଷା: ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅ।
- ଇଞ୍ଜିନଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ, ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ସ୍ୱସ୍ତବହାର କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଥିଲେ ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରନ୍ତୁ।
- ଶୀଘ୍ର ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବାକୁ କଲ୍ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଯଦି ଆପଣ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ହିଁ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତ ସାହାଯ୍ୟରେ କେବେବି ବିଳମ୍ବ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଗୋଲ୍ଡେନ ଆଞ୍ଚାର ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇପାରେ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ମିନିଟ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।
- ଦୁର୍ଘଟଣା ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ସହାୟତା କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ ସାମରିଟାନ୍ ଲ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୧୦: ନମୁନା ପ୍ରଗନ୍ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା

୧୦.୧ ପରିଚୟ

ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଶିଖିବା ପାଇଁ କେବଳ ରାସ୍ତାରେ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବରଂ ଏହି ମାନୁଆଲରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ନିୟମ, ସତ୍ତ୍ୱେକ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝାମଣା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ବୁଝାମଣାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାର ଏକ ଉପାୟ ହେଉଛି ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରଗନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ। ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପରିବହନ କାର୍ଯ୍ୟରାଜ୍ୟ (RTO) ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଲିଖିତ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର-ଆଧାରିତ ପରୀକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ। ଏହି ପ୍ରଗନ୍ ଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତାରେ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ଆଇନ ଏବଂ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ଜାଣନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି।

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟଟି ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରୀକ୍ଷାରେ ଆସୁଥିବା ପ୍ରଗନ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଅତି ଛୋଟ ନମୁନା ପ୍ରଦାନ କରେ। ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାର ଗୁଣାରେଣ୍ଟି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ନୂଆନର ପ୍ରକାରକୁ ସେମାନେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରନ୍ତି। ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ବିଭାଗ ଝେବସାଇଟ୍ କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ RTO ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅତିରିକ୍ତ ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଗନ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷାଧର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଏ। ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ଅନୁଲାଇନ୍ରେ ମାଗଣା ମକ୍ ଟେଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି। ନିୟମିତ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସତ୍ତ୍ୱେକ, ନିୟମ ଏବଂ ନିରାପଦ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅଭ୍ୟାସ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ହୁଏ।—କେବଳ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ୍ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଜଣେ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ଡ୍ରାଇଭର ହେବା ପାଇଁ।

୧୦.୨ ବହୁବିକଳ୍ପ ପ୍ରଗନ୍

ଆପଣ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଗନ୍ ସମ୍ପ୍ରଦାନ ହୋଇପାରନ୍ତି ତାହାର କିଛି ଉଦାହରଣ ଏଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି। ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଗନ୍ ର ଚାରୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଅଛି। ସଠିକ୍ ନିୟମ କିମ୍ବା ଅଭ୍ୟାସ ସହିତ ସବେରତ୍ତମ ମେଳ ଖାଉଥିବା ଗୋଟିଏ ବାଛନ୍ତୁ।

ଲାଲ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗ୍ନାଲ୍ ଅଥର୍ କ'ଣ?

ସବୁଜ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯଦି ରାସ୍ତା ସଫା ଥାଏ ତେବେ ଯାଆନ୍ତୁ

ଧୀରେ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଆଗକୁ ବଢନ୍ତୁ

ଅନ୍ୟ ଯାନବାହନ ଥିଲେ ହିଁ ଅଟକନ୍ତୁ

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର: ସବୁଜ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟକିଯାଅ ଏବଂ ଅପେକ୍ଷା କର।

ଯେତେବେଳେ ପଦଯାତ୍ରୀ କ୍ରସିଂ (କ୍ରେବିଂ କ୍ରସିଂ) ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ପଦଯାତ୍ରୀମାନେ ପାର ହେବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ଏହା କରିବା ଉଚିତ:

ହଣ୍ଡର ବଜାଇ ଗାଡ଼ି ଚଲାଉବା ଜାରି ରଖନ୍ତୁ
 ଅଟକିଯାଅ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପାର ହେବାକୁ ଦିଅ।
 ଯଦି ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଅଛନ୍ତି ତେବେ ଧୀରେ କରନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଜାରି ରଖନ୍ତୁ।
 ସେମାନଙ୍କୁ ସତକର୍ମ କରାଇବା ପାଇଁ ହେତୁଲାଇଟ୍ ଫ୍ଲାଗ୍ କରନ୍ତୁ
 ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର: ଅଟକିଯାଅ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପାର ହେବାକୁ ଦିଅ।

ଦୁଇଟିଆ ଯାନ ଆରୋହୀତ୍ମକ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ କେଉଁଟି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ?
 ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧିବା
 ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ବୋହି ନେବା
 କେବଳ ଦିନରେ ଗାଡ଼ି ଚଲାଉବା
 ସବୁବେଳେ ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା
 ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର: ହେଲମେଟ୍ ପିନ୍ଧିବା।

ଯଦି ସାଇରନ୍ ଏବଂ ଫ୍ଲାଗ୍ ଲାଇଟ୍ ସହିତ ଏକ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଆସୁଛି, ତେବେ ଆପଣ ଏହା କରିବା ଉଚିତ୍:
 ସମାନ ବେଗରେ ଜାରି ରଖନ୍ତୁ
 ଅନ୍ୟମାନେ ଯେପରି ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ଏହାର ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ କରନ୍ତୁ।
 ତୁରନ୍ତ ଛାଡ଼ିଦିଅ
 ରାସ୍ତା ମଝିରେ ଅଟକି ଯାଅ
 ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର: ତୁରନ୍ତ ଛାଡ଼ିଦିଅ।

'ଦୁଇ-ସେକେଣ୍ଡ ନିୟମ' କୁ ବୁଝାଏ:
 ଲାଲ ଆଲୋକରେ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ସବରନିମ୍ନ ସମୟ
 ଆଗ ଗାଡ଼ି ପଛରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଅନୁସରଣ ଦୂରତା
 ଏକ ଛକ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ସମୟ
 ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ହେତୁଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଳମ୍ବ କରନ୍ତୁ
 ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର: ସାମ୍ନା ଗାଡ଼ି ପଛରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଅନୁସରଣ ଦୂରତା।

୧୦.୩ ସତ୍ୟ କି ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଶ୍ନ

ଯଦି ଆପଣ ନମ୍ବର ଜାଣିଛନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଲାଇସେନ୍ସ ବିନା ଗାଡ଼ି ଚଲାଉପାରିବେ।

ଉତ୍ତର: ମିଥ୍ୟା।

ଦୁଇଚକିଆ ଯାନରେ ଆରୋହୀ ଏବଂ ପଛରେ ବସିଥିବା ଯାତ୍ରୀ ଉଭୟଙ୍କ ପାଇଁ ହେଲମେଟ ଆବଶ୍ୟକ।

ଉତ୍ତର: ସତ୍ୟ।

ଯଦି ଆପଣ ଅଭିଜ୍ଞ, ତେବେ ଗାଡ଼ି ଚଲାଇବା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ନିରାପଦ।

ଉତ୍ତର: ମିଥ୍ୟା।

ସ୍କୁଲ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲ ନିକଟରେ ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ସବରଦା ଗାଡ଼ିର ଗତି ହ୍ରାସ କରିବା ଉଚିତ।

ଉତ୍ତର: ସତ୍ୟ।

ଯଦି ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ଏକ ବ୍ଲାକ୍‌ଆଉଟ କଭର୍ରେ ଓଭରଟେକ୍ କରିବା ଗ୍ରହଣୀୟ।

ଉତ୍ତର: ମିଥ୍ୟା।

୧୦.୪ ପରିସ୍ଥିତି-ଆଧାରିତ ପ୍ରଶ୍ନ

ଆପଣ ରାତିରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ହାଲ ବିମ୍ ସହିତ ସାମ୍ନାରୁ ଆସୁଥିବା ଏକ ଗାଡ଼ିକୁ ଦେଖନ୍ତି। ଆପଣ କ'ଣ କରିବା ଉଚିତ?

ଉତ୍ତର: ଧୀରେ ଚାଲନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ଲେନ୍ ସ୍ଥିତି ବଦାୟ ରଖନ୍ତୁ, ଏବଂ ରାସ୍ତାର ଧାରକୁ ଗାଇଡ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ନିଜ ଉଚ୍ଚ ବିମ୍ ସହିତ ପ୍ରତିଶୋଧ ନିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଏକ ବ୍ୟସ୍ତବହୁଳ ଛକରେ, ଆପଣ ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକୁ ନୟାଲ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବାର ଦେଖିବେ। ଆପଣ କିପରି ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ଉଚିତ?

ଉତ୍ତର: ନିୟମ ପାଳନ କରନ୍ତୁ—ସକରଲରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକର ରାସ୍ତା ଅଧିକାର ଅଛି। କେବଳ ସୁରକ୍ଷିତ ସମୟରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ, ବାଧ୍ୟ ନକରି।

ଦୁଇର୍ଦ୍ଦଶାସ୍ଥଳରେ ଆପଣ ପ୍ରଥମେ ପହଞ୍ଚିବେ। ଆପଣଙ୍କୁ କ'ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ?

ଉତ୍ତର: ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ, ବିପଦ ଲାଇଟ୍ ଚାଲୁ କରନ୍ତୁ, ଦରୁରୀକାଳୀନ ସେବାକୁ କଲ୍ କରନ୍ତୁ, ସମ୍ଭବ ହେଲେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆହତମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରନ୍ତୁ।

୧୦.୫ ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ: ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ପରୀକ୍ଷା ପାସ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ—ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ଟ୍ରାଫିକ୍ରେ ସୁରକ୍ଷିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି।

ଏହି ନମୁନା ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍ତର ମନେ ରଖିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ବିଷୟରେ।
ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ:

- ଟ୍ରାଫିକ୍ ଲାଇଟ୍ ବିଷୟରେ ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଛକଗୁଡ଼ିକରେ ପୁରାନ୍ତମାନଯୋଗ୍ୟ ଆଚରଣ ମନେ ପକାଇଦିଏ।
- ହେଲମେଟ୍ ଏବଂ ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ ଉପରେ ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକ ମୌଳିକ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ।
- ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ କେବଳ ନିୟମ ନୁହେଁ, ବାସ୍ତବ-ଦୁନିଆର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ।

ଯୁକ୍ତି: ପ୍ରଗନ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିଖିବା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଅନିଶ୍ଚିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଢ଼ାନ୍ଧ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ। ଯେଉଁ ଡ୍ରାଇଭର ଏହି ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଚିନ୍ତନପୂର୍ବକ ଦେଇପାରନ୍ତି, ସେ ରାସ୍ତାରେ ନିରାପଦ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ।

୧୦.୬ ସାରାଂଶ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ରାସ୍ତା ନିୟମ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଢ଼ାନ୍ଧ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଛୋଟ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରଗନ୍ନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି। ଏଗୁଡ଼ିକ ଲାଇସେନ୍ସିଂ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ରୁଣ୍ଡାମଣାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି, ଏଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରୁଥିବା ଦୈନନ୍ଦିନ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି। ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଗନ୍ନର ଏକ ବଡ଼ ସେଟ୍ ପାଇଁ, ଶିକ୍ଷାଅର୍ଥୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ବିଭାଗ କିମ୍ବା ସଡ଼କ ପରିବହନ ଏବଂ ରାଜପଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ (MoRTH) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସରକାରୀ ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ, କାରଣ ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ଅନଲାଇନ୍ RTO ପରୀକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନ ମାଗରୁଦ୍ଧରୁ ଆୟୋଜନ କରନ୍ତି। ଏହି ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣଙ୍କ ଢ଼ାନ୍ଧ ପାଇଁ ଟେକପଏଣ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ, ସଟର୍କ୍ ଭାବରେ ନୁହେଁ। ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାୟତଃ ସମୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ, ସଟର୍କ୍ ଭାବରେ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ଶିକ୍ଷାଅର୍ଥୀ ଭାବରେ ରାସ୍ତାକୁ ଯାଆନ୍ତୁ। ନିରାପଦ ଡ୍ରାଇଭିଂ କେବଳ ଏକ ପରୀକ୍ଷା ପାସ୍ କରିବା ବିଷୟରେ ନୁହେଁ—ଏହା ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷା ବିଷୟରେ।

୧୦.୭ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

- ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକ ନିୟମ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଅଭ୍ୟାସକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।
- ପରୀକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମନେ ରଖିବା ନୁହେଁ, ବରଂ ବାସ୍ତବ ଜୀବନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ।
- ଢ଼ାନ୍ଧକୁ ସତେଜ ରଖିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ପ୍ରଗନ୍ନଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।

- ପରୀକ୍ଷା ବ୍ୟତୀତ ସୁରକ୍ଷିତ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଏକ ଦୀବନବ୍ୟାପୀ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା।
- ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ନିୟମ ଏବଂ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରୀକ୍ଷାର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଦୀବନ ସୁରକ୍ଷା।

ପରିଶିଷ୍ଟ କ: ଭାରତର ପଥ ଚିହ୍ନ

ରାସ୍ତା ସଢ଼େକତଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତାର ନୀରବ ଭାଷା। ଏଗୁଡ଼ିକ ନିଦେଦର୍ଶ, ଚେତାବନୀ ଏବଂ ମାଗରୁଦଶରୁନ ଦିଅନ୍ତି ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। କଥିତ ଭାଷା ପରି ନୁହେଁ, ରାସ୍ତା ସଢ଼େକତଗୁଡ଼ିକ ଆକୃତି, ପ୍ରତୀକ ଏବଂ ରଙ୍ଗ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ଵାରା ସାକ୍ଷରତା କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷା ନିବିର୍ଣ୍ଣେଷରେ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଶୀଘ୍ର ଚିହ୍ନିପାରିବେ।

ଭାରତରେ, ରାସ୍ତା ସଢ଼େକତଗୁଡ଼ିକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଧାରିତ, କିଛି ଅନୁସ୍ଥ ସ୍ଥାନୀୟ ଅନୁକୂଳନ ସହିତ। ସେଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାପକ ବର୍ଗରେ ବିଭକ୍ତ ଯେପରିକି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଢ଼େକତ (ଆପଣଙ୍କୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନିୟମ), ସତକରତାମୂଳକ କିମ୍ବା ଚେତାବନୀ ସଢ଼େକତ (ଆଗରେ ବିପଦ), ଏବଂ ସୂଚନାମୂଳକ ସଢ଼େକତ (ଦିଗନିଦେଦର୍ଶ ଏବଂ ସେବା)।

ଏହି ସଢ଼େକତଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣିବା କେବଳ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ କରିବା ନୁହେଁ—ଏହା ରାସ୍ତାର ନିରାପଦ ଏବଂ ସମ୍ପାଦନକ ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ। ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇପାରେ। ଜଣେ ଦାୟିତ୍ଵବାନ ଡ୍ରାଇଭର ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରନ୍ତି, ଏକ ନଜରରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିବା ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ରାସ୍ତା ଜଞ୍ଜାନର ଅଂଶ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

(ନିମ୍ନଲିଖିତ ରାସ୍ତା ସଢ଼େକତଗୁଡ଼ିକର ସଂଗ୍ରହ ସାବରନ୍ଦନୀନ ଡୋମେନ୍ ଉତ୍ସରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି। ଏଠାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ସଢ଼େକତଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏବଂ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ବ୍ୟବହୃତ ସରକାରୀ ମାନଦଣ୍ଡ ସହିତ ମେଳ ଖାଉଛି।)

ବାୟସତାମୂଳକ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ (୨ ରୁ ୧୨)

ବାୟସତାମୂଳକ ସତ୍ତ୍ୱେକତ: ଏହି ସତ୍ତ୍ୱେକତଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ନିୟମ ସୂଚାଇଥାଏ ଯାହାକୁ ବିନା ବ୍ଲଟିକ୍ରିମରେ ଘାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ।
—ସେମାନଙ୍କୁ ଅମାନସ୍ କରାଯିବ ଏକ ଗ୍ରାଫିକ୍ ଅପରାଧ।

Give Way

Give Way to Buses
(Exiting the Bus Bay)

Stop

Stop (in major Indian
languages)

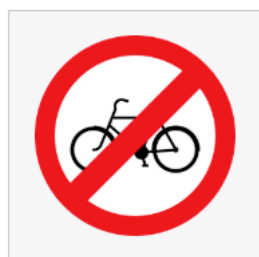
No entry

Priority for oncoming
vehicles

One-way traffic

One-way traffic

No vehicles in both
directions

Cycles prohibited

Trucks prohibited

Pedestrians
prohibited

Tongas prohibited

Bullock carts
prohibited

Hand carts prohibited

Bullock cart and hand
carts prohibited

ବାସ୍ତବିକାମୂଳକ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ (୨ ଭାଗ)

All motor vehicles prohibited

Buses Prohibited

Height limit

Width limit

Load limit

Axle load limit

Length limit

Left turn prohibited

Right turn prohibited

Overtaking prohibited

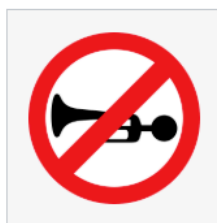
U-Turn Prohibited

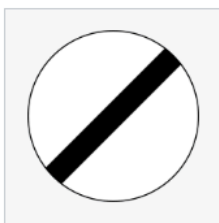
Maximum Speed Limit

Stop For Police Check

Horns prohibited

Restriction Ends

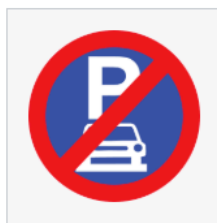
No Parking

No Standing

No Stopping

Parking Not Allowed On Footpath

Parking Not Allowed

ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଂକେତ (୧ ରୁ ୧୨)

ଏଗୁଡ଼ିକ ଏକ ପୂରକାର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଂକେତ ଯାହା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ।—ଯେପରିକି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗରେ ମୋଡ଼ିବା କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ରହିବା। ଏଗୁଡ଼ିକ ନିଷେଧକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଂକେତ ପରି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ।

ସତର୍କତା/ସତର୍କତାକରଣ ସଂକେତ (୪ ରୁ ୧)

ଏହି ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ବିପଦ କିମ୍ବା ଆଗକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ବିଷୟରେ ଚେତାବନୀ ଦିଏ, ଯାହା ଚାଳକମାନଙ୍କୁ ଗତି କମାଇବା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ଦିଏ।

ସଡ଼କଚିହ୍ନ/ସଡ଼କଚିହ୍ନିକରଣ ସଂଜ୍ଞା (୪ ରୁ ୨)

ସଡ଼କଚିହ୍ନ/ସଡ଼କଚିହ୍ନକରଣ ସଂଜ୍ଞା (୪ ରୁ ୩)

Loose gravel

Slippery road

Slippery road
because of Ice

Opening or Swing
Bridge

Overhead cables

Quayside or
riverbank

Barrier

Sudden Side Winds

Tunnel ahead

Ferry

Trams crossing

Falling rocks

Cattle crossing

Wild Animals

Queues likely ahead

Low-flying aircraft

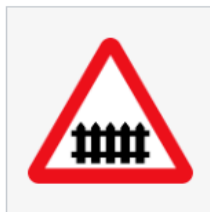
Unguarded railway
crossing

Unguarded railway
crossing (50 - 100
Metres Ahead)

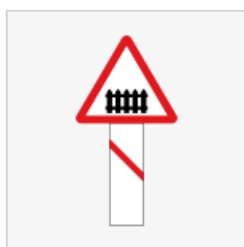

Unguarded railway
crossing (200 metres
ahead)

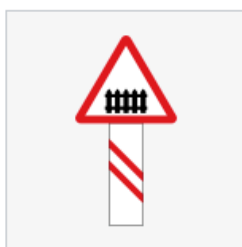

Guarded railway
crossing

ସତର୍କତା/ସତର୍କତାକରଣ ସଂକେତ (୪ ରୁ ୪)

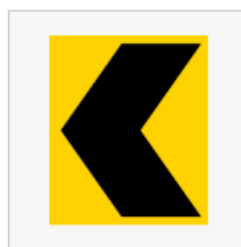
Guarded railway crossing (50-100 metres ahead)

Guarded railway crossing (200 metres ahead)

U-Turn Ahead

Single Chevron

Double chevron

Triple chevron

Object Hazard (Left)

Object Hazard (Right)

Two Way Object Hazard Marker

ସୂଚନାମୂଳକ ସଂକେତ (୨ ରୁ ୧)

ଏହି ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ଦିଗନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ସ୍ଥାନ, କିମ୍ବା ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଯେବା ଭଳି ସହାୟକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ।

Stack-type advance direction sign	Map-type advance direction sign	Roundabout	Flag-type direction sign	Confirmatory sign
Place identification sign	Truck-lay by	Weigh bridge ahead	Gantry-mounted advance direction sign ahead of a grade-separated junction	Gantry-mounted advance direction sign ahead of an at-grade junction
Lane dedicated gantry sign	Shoulder-mounted sign in advance of grade-separated junction	Expressway Ahead	Gantry-mounted advance direction sign ahead of a flyover in urban/city roads	Supplementary road sign "No parking"
Supplementary road sign "No stopping No standing"	Crash Prone Area			

ସୂଚନାମୂଳକ ସଂକେତ (୩ ରୁ ୨)

Eating Place	Light Refreshment	Resting Place	First Aid Post	Toilet
Filling Station (Fuel Pump)	Hospital	Emergency SOS Facility	U-Turn Ahead	Pedestrian Subway
Foot Over Bridge	Chair Lift	Police Station	Repair Facility	Railway Station/Metro Station/Monorail Station
Cycle Rickshaw Stand	Taxi Stand	Auto-rickshaw Stand	Shared Taxi/Share Auto Stand	Home Zone
Camp Site	Airport	Golf Course	National Heritage	No Through Road

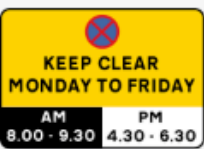
ସୁରମାମୁଳକ ସଂକେତ (୩ ଭାଗ)

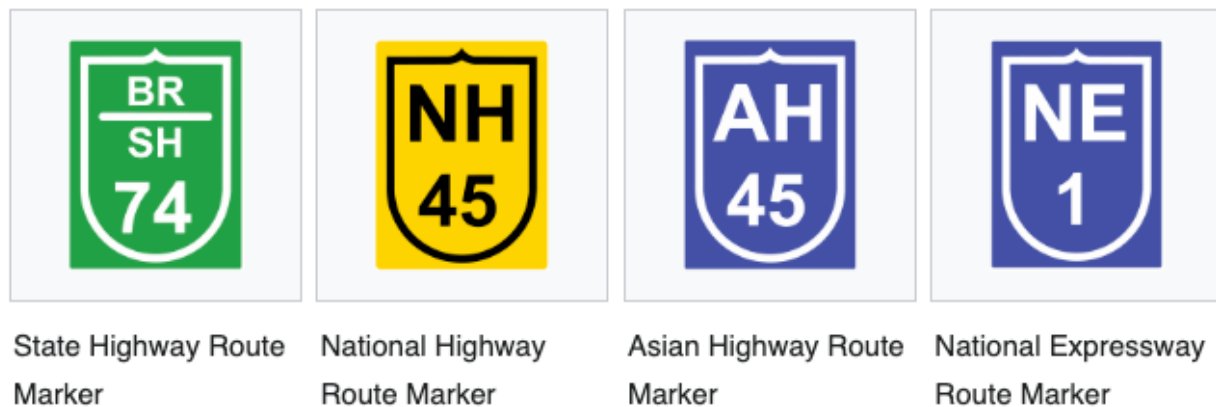
ପାକିଙ୍ଗ୍ ସଞ୍ଚେକତ (୧ ରୁ ୧)

ଏହି ସଞ୍ଚେକତଗୁଡ଼ିକ ଦଶରାଏ ଯେ କେଉଁଠାରେ ପାକିଙ୍ଗ୍ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କିମ୍ବା ନିଷିଦ୍ଧ, ଯାହା ଟ୍ରାଫିକ୍ ପ୍ରବାହକୁ ସୁଗମ ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧିକୃତ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

Parking	Auto Rickshaw Parking	Cycle Parking	Cycle Rickshaw Parking	Scooter and Motorcycle Parking
Taxi Parking	Car Parking	Park and Ride (By Metro)	Park and Ride (By Bus)	Pick Up & Drop Point
Parking Restriction Sign for Traffic Management (a)	Parking Restriction Sign for Traffic Management (b)	Parking Restriction Sign for Traffic Management (c)	Flood Gauge	

ମାଗର୍ ଚିହ୍ନକ ଚିହ୍ନ (୧ ରୁ ୧)

ଏହି ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ରାଜପଥ, ରାସ୍ତା କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଡରଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା, ଯାହା ଭାରତର ମାନକ ସଂକେତ ରାସ୍ତାରେ ମାଗର୍ଦ୍ଦଶର କରେ। (ଅବଶ୍ୟ, ଏଗୁଡ଼ିକ ସେମାନେ ଚିହ୍ନିତ ରାଜପଥ ଏବଂ ରାସ୍ତା ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ।)

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଚିହ୍ନ (୧ ରୁ ୧)

ଏହି ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏବେ ଏହା ସରକାରୀ ମାନଦରର ଅଂଶ ନୁହେଁ; ଏହିପ୍ରକାର ସଚେତନତା ପାଇଁ ଏବଂ ପୁରୁଣା ରାସ୍ତାରେ ଯଦି ଏପରିକି ଦେଖାଯାଏ ତେବେ ଦୃଶ୍ୟକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଏଠାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

School

Roadworks

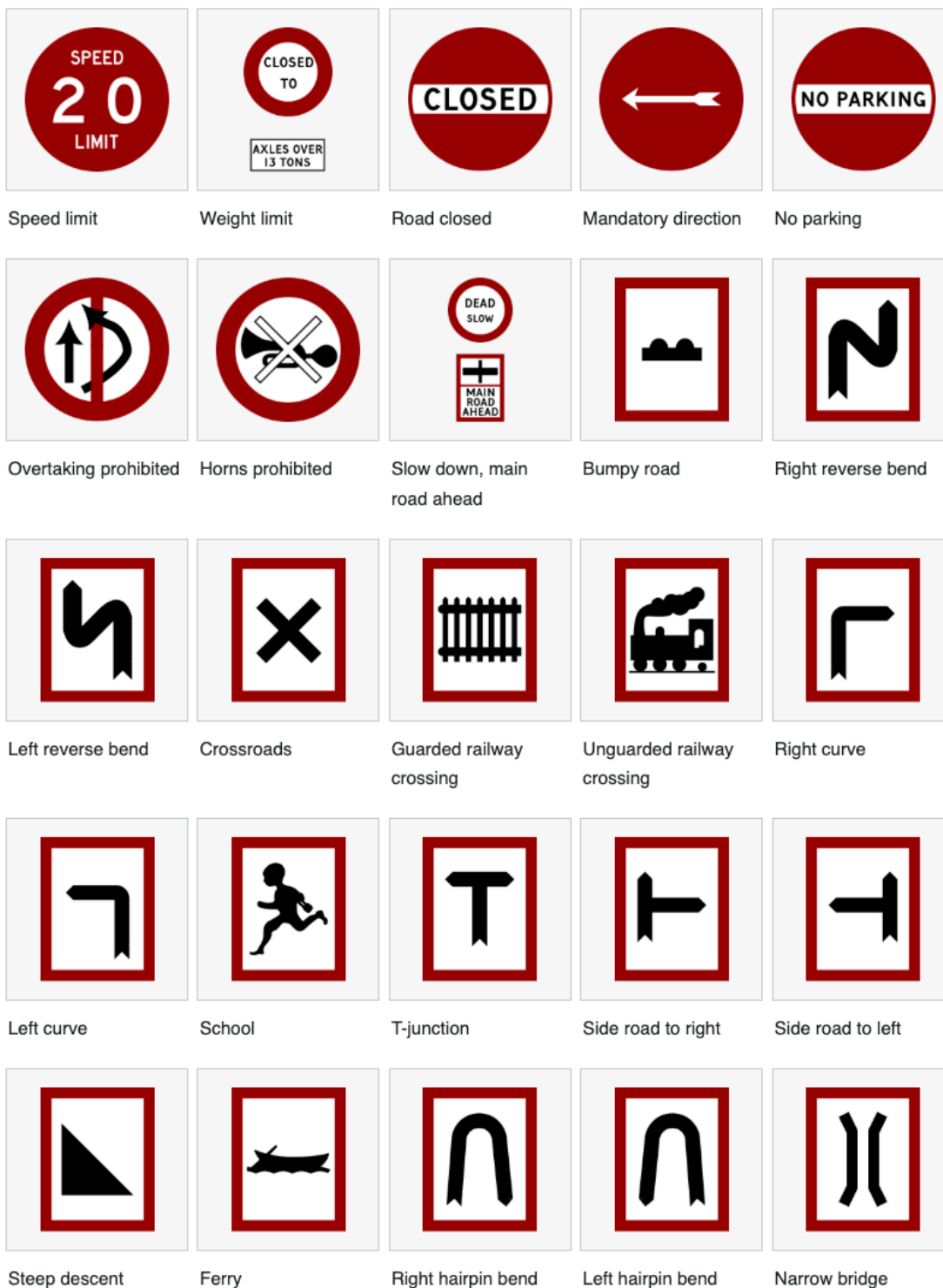
Deaf persons likely
on road ahead

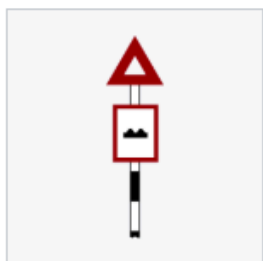
Blind persons likely
on road ahead

୧୯୫୦ ଦଶକର ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ (୨ ଭାଗ)

ଏହି ପୁରୁଣା ଡିଜାଇନଗୁଡ଼ିକ ଭାରତରେ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଦଶନ୍ଧିରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା; ଯଦିଓ ଅଧିକାଂଶ ବଦଳାଇଛି, କିଛି ପୁରୁଣା ସାଇନ୍‌ବୋର୍ଡ୍‌ରେ ଏବେ ବି ଦେଖାଯାଇପାରେ, ବିଶେଷକରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ କିମ୍ବା କମ୍ ଅପଡେଟ୍ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ।

୧୯୫୦ ଦଶକର ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ (୨ ରୁ ୨)

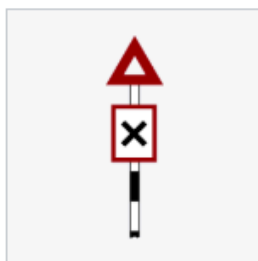
Bumpy road

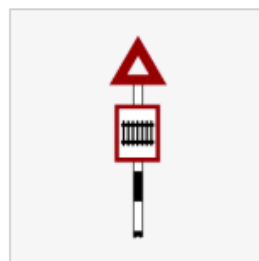
Right reverse bend

Left reverse bend

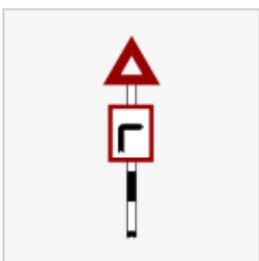
Crossroads

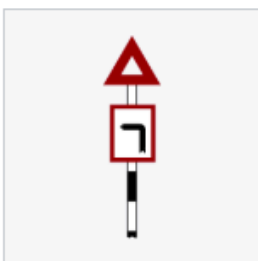
Guarded railway crossing

Unguarded railway crossing

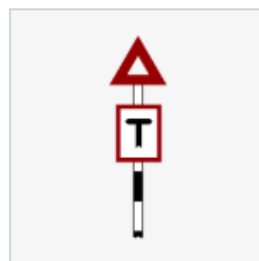
Right curve

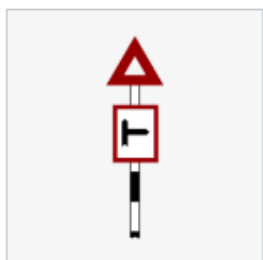
Left curve

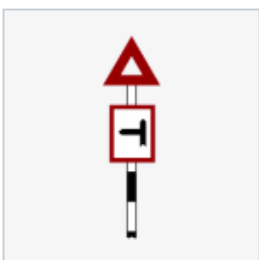
School

T-junction

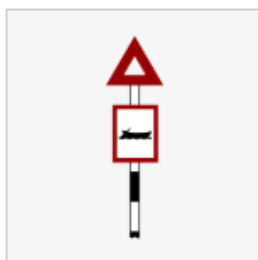
Side road to right

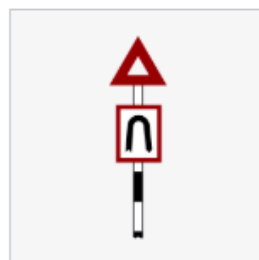
Side road to left

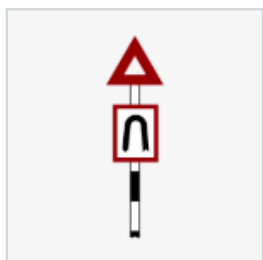
Steep descent

Ferry

Right hairpin bend

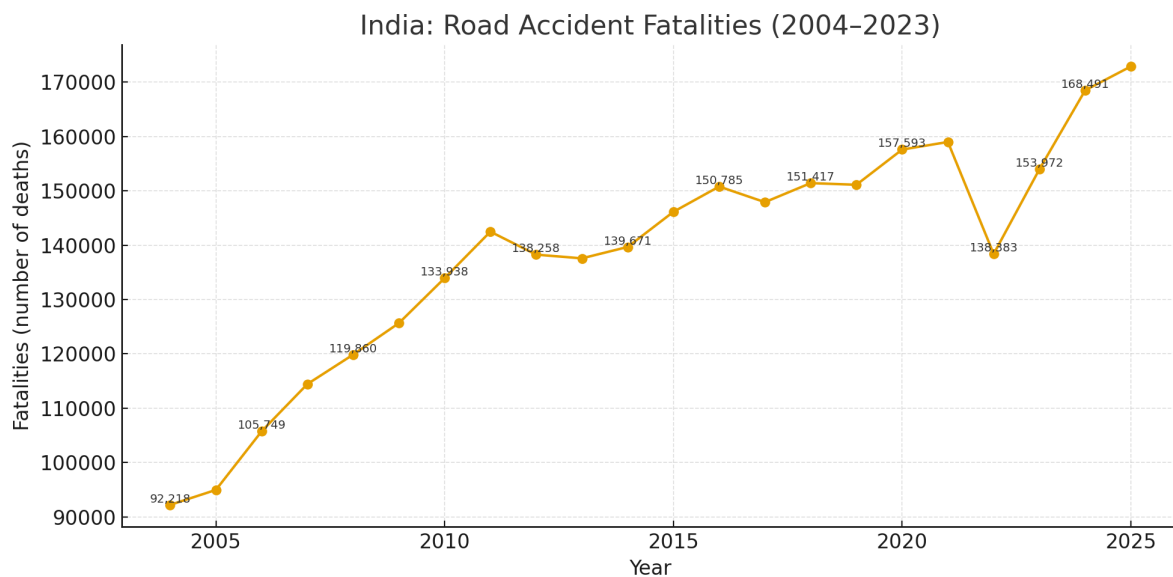
Left hairpin bend

Narrow bridge

ପରିଶିଷ୍ଟ ଖ: ଭାରତରେ ଗ୍ରାଫିକ ମୃତ୍ୟୁ

ଏହି ପରିଶିଷ୍ଟ ବକ୍ଷର ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ଗ୍ରାଫିକ ମୃତ୍ୟୁର ସରକାରୀ, ପୋଲିସ-ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଏବଂ ଗବେଷଣା-ଆଧାରିତ ଆକଳନ ସହିତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କମ୍-ରିପୋର୍ଟିଂକୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵଳ କରିଥାଏ।

ଚିତ୍ର B-1: ସଡ଼କ ଦୁର୍ଘଟଣା ମୃତ୍ୟୁ, ଭାରତ (ଉତ୍ସ: MoRTH, ଭାରତ ସରକାର)

ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସହିତ ସତକର୍ତ୍ତା: ଯଦିଓ ସରକାରୀ ପୋଲିସ-ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁଳ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଏ, ଗବେଷକମାନେ ସତକର୍ତ୍ତା କରାଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟାକୁ କମ୍ ଆକଳନ କରନ୍ତି। ବିଳମ୍ବରେ ରିପୋର୍ଟିଂ, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ କମ୍ ହେବା କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲରେ ଉତ୍ତିର୍ ହେବା ପରେ ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେତୁ ଅନେକ ମୃତ୍ୟୁ ହଜିଯାଏ।

ଆଇଆଇଟି ଦିଲ୍ଲୀ (ପରିବହନ ଗବେଷଣା ଏବଂ ଆୟାତ ନିବାରଣ କେନ୍ଦ୍ର) ଦ୍ଵାରା ଭାରତରେ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା - ସ୍ଥିତି ରିପୋର୍ଟ 2023 ଅନୁଯାୟୀ:

- ସରକାରୀ ଭାବରେ, 2021 ମସିହାରେ 1.55 ଲକ୍ଷ ମୃତ୍ୟୁ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା।

- ତଥାପି, ନମୁନା ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ (SRS) ଏବଂ ମୌଖିକ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ଆକଳନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକୃତ ସଂଖ୍ୟା ବାଷ୍ପିକ ୨.୭ ଲକ୍ଷ ମୃତ୍ୟୁର ପାଖାପାଖି ହୋଇପାରେ।
- ଏହା ସୁରାଜ ଦିଏ ଯେ ସରକାରୀ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକୃତ ସଡ଼କ ଟ୍ରାଫିକ୍ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରାୟ 60-65%କୁ ଧରିପାରେ।
- ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଏହି ପାଥର୍କ୍ଷ ଅଧିକ, ଯେଉଁଠାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ କମ୍ ରିପୋର୍ଟ କରାଯିବା କିମ୍ବା ଭୁଲ ବଗର୍ଚ୍ଚାକରଣ କରାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ।

ପ୍ରକୃତ ମୃତ୍ୟୁ ଧାରା ବୁଝିବା ନୀତି-ନିମନ୍ତା, ଚାଳକ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଗତି ମାପିବାରେ ଏବଂ ଜୀବନ ରକ୍ଷାକାରୀ ଆଚରଣ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

ପରିଶିଷ୍ଟ ଗ: ପ୍ରମୁଖ ଆଇନଗତ ଅବସ୍ଥାନ (୨୦୧୭ ବନାମ ୨୦୧୯)

ଏହି ପରିଶିଷ୍ଟ ମୋଟର ଯାନ (ଚାଳନା) ନିୟମାବଳୀ, 2017 ଏବଂ ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2019 ମଧ୍ୟରେ ଏକ ତୁଳନା ପ୍ରଦାନ କରେ। ଏହା ଡ୍ରାଇଭର, ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ନୀତି ନିୟନ୍ତ୍ରକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ପ୍ରମୁଖ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋଚିତ କରେ। 2017 ନିୟମାବଳୀ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଡ୍ରାଇଭର ଆଚରଣ, ପରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ମାନକୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଥିଲା। ତଥାପି, 2019 ସୁଦ୍ଧା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଯେ ଭାରତର ଉଚ୍ଚ ହାରର ସଡ଼କ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ, ଆଧୁନିକ ସୁରକ୍ଷା ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ଆବଶ୍ୟକ। ତେଣୁ ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2019 ଏହି ପ୍ରାଥମିକତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚାକୁ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲା।

ଏହି ପରିଶିଷ୍ଟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଶିକ୍ଷାଥରୀ ଏବଂ ପ୍ରଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଆଇନଗତ ପରିବେଶ କିପରି ବିକଶିତ ହୋଇଛି ତାହା ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା। ୨୦୧୯ ପୂର୍ବରୁ ଲିଖିତ ରାଜସ୍ୱସୂଚୀ ମାନୁଆଲ୍ ଏହି ଅପଡେଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିନାଥିଲା। ଏହି କାରଣରୁ, ଡ୍ରାଇଭରମାନେ ସଚେତନ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଦୃଢ଼ ଅଧିକ, ଗୁଡ଼ ସାମାରିଟାନ୍ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ୨୦୧୯ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ସୁରକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡକୁ ବିସ୍ତାର କରାଯାଇଛି। ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ଏବଂ ଆଇନ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁଠାରେ ପାଥକ୍ଷ ଅଛି, ସେଠାରେ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳିତ ହେବ।

ଟିପ୍ପଣୀ: ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଜରିମାନା ପରିମାଣ ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2019 ଅନୁଯାୟୀ ଅଟେ। ରାଜସ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ସମୟରେ ଜରିମାନା ସଂଶୋଧନ କରିପାରନ୍ତି, ତେଣୁ ସ୍ୱାଧୀନୀୟ ନିୟମ ଏବଂ ଅପଡେଟ୍ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପ୍ରକୃତ ଦୃଢ଼ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ।

ଭାଗ A: ଡ୍ରାଇଭିଂ-ଫେସିଂ ଅପଡେଟ୍ସ

କ୍ଷେତ୍ର	୨୦୧୭ (ମୋଟର ଯାନବାହନ (ଚାଳନା) ନିୟମାବଳୀ, ୨୦୧୭)	୨୦୧୯ (ମୋଟର ଯାନବାହନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯)
ଲାଲସେନ୍ସିଂ	ମାନକୀକରଣ ଶିକ୍ଷାଅର୍ଥୀ ଲାଲସେନ୍ସିଂ, ଡ୍ରାଇଭିଂ ପରୀକ୍ଷା, ନବୀକରଣ ନିୟମ।	ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଆପ୍ଲିକେସନ୍, କମ୍ପ୍ୟୁଟର-ଆଧାରିତ ପରୀକ୍ଷଣ, କଠୋର ଡ୍ରାଇଭିଂ ଡାଲିମ୍ ସ୍କୁଲ ନିୟମ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଥିଲା।
ରାସ୍ତା ଆଚରଣ	ଡ୍ରାଇଭିଂ ମାନଦଣ୍ଡର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଡ଼ରବ୍ଧ: ଲେନ୍ ଗୁଡ଼ଖଳା, ସଡ଼େକଡ଼, ରାସ୍ତା ଦେବା, ଗତି ସୀମା।	ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଅଧିକ ଦଣ୍ଡ (ଦ୍ରୁତ ଗତି, ମଦସ୍ଥାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା, ଲାଲସେନ୍ସିଂ ନଥିବା, ଇଡ୍‌ସ୍‌ଆର୍) ଯୋଡ଼ାଯାଇଛି।
ଦଣ୍ଡ	ସାମାନ୍ୟ ଜରିମାନା (ଯଥା, ₹ହେଲମେଟ ନଥିବା ପାଇଁ 500, ₹(ସ୍ପିଡ୍ ପାଇଁ 500)।	ବିଶାଳ ବୃଦ୍ଧି: ମଦସ୍ଥାନ କରି ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ₹୧୦,୦୦୦, କୌଣସି ଲାଲସେନ୍ସିଂ ନାହିଁ ₹୫,୦୦୦, ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ₹୫,୦୦୦, ଇଡ୍‌ସ୍‌ଆର୍।
ଗୁଡ୍ ସାମଗ୍ରିଗାନ୍	ଆଇନରେ ନୁହେଁ, ନୀତି ଏବଂ ନିଦ୍ଦେଶ୍ୱରୀବଳୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।	ଆଇନରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି: ସହାୟକମାନଙ୍କୁ ହଜିରା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କୁ ବାସ୍ତବ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।
ଯାନବାହନ ସୁରକ୍ଷା	ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମୌଳିକ ସୁରକ୍ଷା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ।	ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆଧୁନିକ ସୁରକ୍ଷା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ (ସମସ୍ତ ଯାତ୍ରୀଝଟ୍ଟ ପାଇଁ ଏୟାରବ୍‌ସାଗ, ABS, ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ)। ଡ୍ରୁଟିପୁଣ୍ଡର ଯାନଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପୁନରାବୃତ୍ତି ବ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ଆର୍ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି।
ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା	ଲେନ୍ ଚିହ୍ନ, ଗତି ସୀମା ଏବଂ ସଡ଼େକଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଥିଲା।	ଆଇନଗତ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ପ୍ରବନ୍ଧନ: ସ୍ପିଡ୍ କ୍ଷାମେରା, ସିସିଟିଭି, ସ୍ପ୍ରିଂଚାଲିତ ଚାଲାଣ।
ଦାୟିତ୍ୱ	ମୁଖ୍ୟତଃ ଡ୍ରାଇଭିଂ ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି।	ଯଦି ଡ୍ରୁଟି ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ହୁଏ, ତେବେ ରାସ୍ତା ଠିକାଦାର, ନାଗରିକ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଯାନବାହାନ ନିମନ୍ତ୍ରାତ୍ମକ ପ୍ରତି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ।
ଦୁର୍ବଳ ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାମାନେ	ହେଲମେଟ, ସିଟ୍ ବେଲ୍ଟ, ପଦଯାତ୍ରୀଝଟ୍ଟ ପାଇଁ ନିୟମ।	ନାବାଳକ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ପାଇଁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ (ଦାୟି ପିତାମାତା/ମାଲିକ), ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ବ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ଆର୍କୁ ସୁଦୃଢ଼ କରାଯାଇଛି।

କ୍ଷତିପୂରଣ	ହିଟ୍-ଏଣ୍ଡ-ରନ୍: ₹୨୫,୦୦୦ (ମୃତ୍ୟୁ), ₹୧୨,୫୦୦ (ଆଘାତ)।	ହିଟ୍-ଏଣ୍ଡ-ରନ୍: ₹୨,୦୦,୦୦୦ (ମୃତ୍ୟୁ), ₹୫୦,୦୦୦ (ଆଘାତ)। ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି।

ଭାଗ B: ସାଂସ୍ଥାଗତିକ ଏବଂ ପ୍ରଗାସନିକ ଅବସ୍ଥା

ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2019 ମଧ୍ୟସ୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ଚାଳକମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାଧୀନ ସଂସ୍କାର ଆଣିଥିଲା:

- ଜାତୀୟ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ବୋର୍ଡ଼-ମାନଦଣ୍ଡ, ଟ୍ରାଫିକ୍ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ନୀତି ଉପରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା।
- ଜାତୀୟ ପରିବହନ ନୀତି-ଦକ୍ଷ, ସ୍ୱାସ୍ଥୀ ପରିବହନ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଡାହାଣ।
- ଯାନବାହନ ସଂଗ୍ରହକାରୀ (ଯଥା, ଓଲା, ଉବର)—ସୁରକ୍ଷା, ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଲାଇସେନ୍ସିଂ ପାଇଁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧୀନକୁ ଅଣାଯାଇଛି।
- ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ ଅନୁମତିପତ୍ର—ଯାନବାହନ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ ଜାତୀୟ ପରମିଟ୍ ପାଇଁ ସୁଗମ ଏବଂ ଡିଜିଟାଇଜଡ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟା।
- କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ—ଠିକାଦାର, ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ନାଗରିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଏବେ ଖରାପ ରାସ୍ତା ଡିଜାଇନ୍ କିମ୍ବା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇପାରିବ।

ଟିପ୍ପଣୀ: ନୀତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ପ୍ରଗାସନିକ ପାଇଁ ଏହି ଅପଡେଟ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ପରିଚାଳନା

ଭରାଦରମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ଅଧିକ ଦଣ୍ଡ, ଦୃଢ଼ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ 2019 ରେ ପ୍ରଚଳିତ ସ୍ୱପଷ୍ଟ ସୁରକ୍ଷା।

ପରିଶିଷ୍ଟ D: ସନ୍ଦର୍ଭ ସାମଗ୍ରୀ

ଏହି ମାନୁଆଲ୍ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସରକାରୀ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ୍, ମୁକ୍ତ-ଉତ୍ସ ସନ୍ଦର୍ଭ ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଡ୍ରାଇଭର ଶିକ୍ଷା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ। ସଠିକତା, ସ୍ପଷ୍ଟତା ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ କରାଯାଇଛି। ଯେଉଁଠାରେ ଭାଷାକୁ ସରଳୀକୃତ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି, ସେଠାରେ ସରକାରୀ ଆଇନ କିମ୍ବା ନିୟମ ହେଉଥିବା କଡ଼ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥାଏ।

ଭାରତୀୟ ଆଇନଗତ ଏବଂ ନିୟାମକ ଉତ୍ସ

- ମୋଟର ଯାନ ଆଇନ, ୧୯୮୮ (ସଂଶୋଧିତ)।
- ମୋଟର ଯାନ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, ୨୦୧୯, ଭାରତୀୟ ଗେଜେଟ୍।
- ମୋଟର ଯାନ (ଚାଳନା) ନିୟମାବଳୀ, 2017, ସଡ଼କ ପରିବହନ ଏବଂ ରାଜପଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ।
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ନିୟମ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପ୍ତି।
- ଗୁଡ଼ ସାମାଗିଟାନ୍ ଲ (୨୦୧୬) ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ।

ଭାରତୀୟ ଡ୍ରାଇଭର ତାଲିମ ଏବଂ ସଚେତନତା ସାମଗ୍ରୀ

- ଗୁଜରାଟ ସରକାରଙ୍କ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ପୋର୍ଟାଲ୍ (<http://www.gujaratdrivinglicence.com>)।
- ଦିଲ୍ଲୀ RTO ପରୀକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସ ସାମଗ୍ରୀ (<https://www.rtoexam.com/delhi/en>)।
- ହରିୟାଣା ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ମାନୁଆଲ୍ (ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣ), ହରିୟାଣା ପୋଲିସ୍, ହରିୟାଣା ସରକାରଙ୍କ ପରିବହନ ବିଭାଗ ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ।
- ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଡ୍ରାଇଭର ତାଲିମ ମାନୁଆଲ୍ (ଇଂରାଜୀ), ୨୦୧୭।
- ସଡ଼କ ପରିବହନ ଏବଂ ରାଜପଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ସଚେତନତା ପୁସ୍ତିକା।

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସନ୍ଦର୍ଭ ମାନୁଆଲ୍

- ଅଫିସିଆଲ୍ ହାଇୱେ କୋଡ୍, ଯୁକେ (୨୦୨୫ ସଂସ୍କରଣ)।
- ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ ହସ୍ତାନ୍ତରୁକ୍, ନ୍ୟୁସ୍ ସାଉଥ୍ ୱେଲ୍ସ, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ।

- ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାରକାରୀ ହସ୍ତାନ୍ତରୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ।
- ଭିକରୋତ୍ସ ଲକ୍ଷଣର ଡ୍ରାଇଭର ରିସୋସରୁ ଭିକ୍ଟୋରିଆ, ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ।
- ସିଙ୍ଗାପୁର ମୌଳିକ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଡ୍ର (୯ମ ସଂସ୍କରଣ)।
- ନୂତନ ସରକାରୀ K53 ମାନ୍ୟତା, ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା।
- ଚୟନିତ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭର ହସ୍ତାନ୍ତରୁ (ଗୈଳୀ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନର ତୁଳନା ପାଇଁ)।

ମୁକ୍ତ ଉତ୍ସ ଏବଂ ସାବରଜନୀନ ଡୋମେନ୍ ସମ୍ବଳ

- ଉଇକିପିଡ଼ିଆ (ପବ୍ଲିକ୍ ଡୋମେନ୍ / CC BY-SA) ରୁ ଭାରତର ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନ (SVG ଏବଂ ଚିତ୍ର)।
- ଆଇଆଇଟି-ଦିଲ୍ଲୀ ସଡ଼କ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣା ରିପୋର୍ଟିଂ ଅଣ୍ଡ-ରିପୋର୍ଟିଂ ଅଧିକାରୀ।
- କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଏବଂ ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ।

ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପୟସ୍ତବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ସାବରଜନୀନ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି

- ଭାରତରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ମନୋଭାବ ଏବଂ ପୌରାଣିକ କାହାଣୀ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସାବରଜନୀନ ମଞ୍ଚ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ଆଲୋଚନାର ଅନୌପଚାରିକ ପୟସ୍ତବେକ୍ଷଣ। ଏଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମଞ୍ଚରୁ ଉଦ୍ଧୃତି ଭାବରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆଚରଣର ଡାହାଣକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ସାଧାରଣ ରୂପରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି।

ଚିତ୍ରାଙ୍କନ:

ଚିତ୍ରାଙ୍କନ:

ଚିତ୍ରାଣୀ:

